

**Tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU
și tovarășa
ELENA CEAUȘESCU
în vizită la Brașov**

paginile 2-3

flacăra

anul XXXV
25
VINERI
20 Iunie
1986

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Mai mult
decît o datorie

**Politica
faptei**

Să privim — și cine nu se simte îndemnat să facă acest lucru? —, chipul țării și să ne întrebăm: ce miracol a ridicat-o la statura ei de azi? Răspunsul e la îndemina fiecăruia. Numai faptele! Faptele de muncă dăruită, cinstită, eroică, faptele cutezătoare, gândite în mod cutezător în programele dezvoltării noastre, aplicate în practică apoi cu conștiințozitate, cu efort, cu sacrificiu chiar. Faptele, și nu vorbele, au dat și vor continua să dea măsura bucuriilor noastre. Spiritul revoluționar nu s-a exprimat niciodată altfel decît prin forța și morala pilduitoare a faptelor. Morala și înțelepciunea noastră au știut să-i tragă de minecă mai totdeauna pe vorbăreți: pe cei care bat apa-n piua, pe alde macină vorba, pe cei care în locul faptelor vin, la unele bilanțuri, cu vorbe goale ce din coadă au să sune, pe cei care se folosesc prea mult de explicații, acestea din urmă făcînd mai degrabă dovada unei sterilități verbale, a lipsei de răspundere, a comodității și nu de puține ori a incompetenței. În linia acestei profunde, tulburătoare înțelepciuni românești, iată ce spunea secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la congresul întregii țărâni desfășurat nu demult aici, la București: „Mi prefer pe aceia care știu să vorbească mai puțin, dar care lucrează pentru producția agricolă, decît pe cei care știu să vorbească mult, dar nu trec la aplicarea în practică a hotărîrilor!” Și au izbucnit atunci, după rostirea acestor pilduitoare cuvinte, puternice aplauze și urale. Se bucurau țărânii că omul din fruntea neaplecătă a țării gîndește cum au gîndit moșii și strămoșii lor, cum gîndesc și ei, cei harnici, cei care totdeauna, în existența lor multimilenară, au făcut mult și au rostit puțin. Dar și cînd au rostit, s-au strîns mîinii de chintesența vorbeii lor, iar de morala zicerii lor lapidare a putut roși pînă și obrazul

(Continuare în pagina 7)

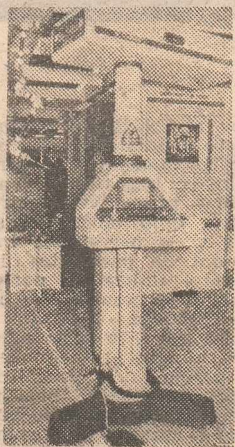
N. GR. MARAȘANU ■

SE CERISUL

Ascultați, bate ceasul de aur al Cimpiei Române!

in paginile 4-5

Vă amintiți?
Printre exponatele-vedetă ale ultimei ediții a Tîrgului Internațional București s-a numărat și bisturiul cu laser creat de specialiștii Institutului de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații.

O realizare de înaltă tehnicitate, de prestigiu internațional pe care, iată, la cîteva luni doar, am reintîlnit-o într-o mare clinică, pusă, cu rezultate remarcabile, în slujba sănătății oamenilor.

Despre această întîlnire în reportajul

**Rază de viață
în mina omului**

paginile 12-13

S-a încheiat campionatul național de fotbal

Steaua, din nou campioană

Alături de ea, au urcat pe podium Sportul studentesc și Universitatea Craiova

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU și TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU au făcut o vizită de lucru în județul Brașov

■ **Puternică manifestare a unității în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de cinstire a eroismului militanților comuniști și antifasciști prin fapte exemplare de muncă, pentru îndeplinirea istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea al partidului.**

In timpul vizitei la Intreprinderea Agricolă de Stat Prejmer

■ **Nou și semnificativ moment al dialogului permanent, nemijlocit al secretarului general al partidului cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale, în vederea traducerii în viață a mărețului program de edificare în România a societății socialiste și comuniste.**

Rodnic dialog de lucru la Intreprinderea „Rulmentul”

■ **În centrul dialogului: probleme ce privesc dezvoltarea economică, munca, viața și bunăstarea oamenilor muncii.**

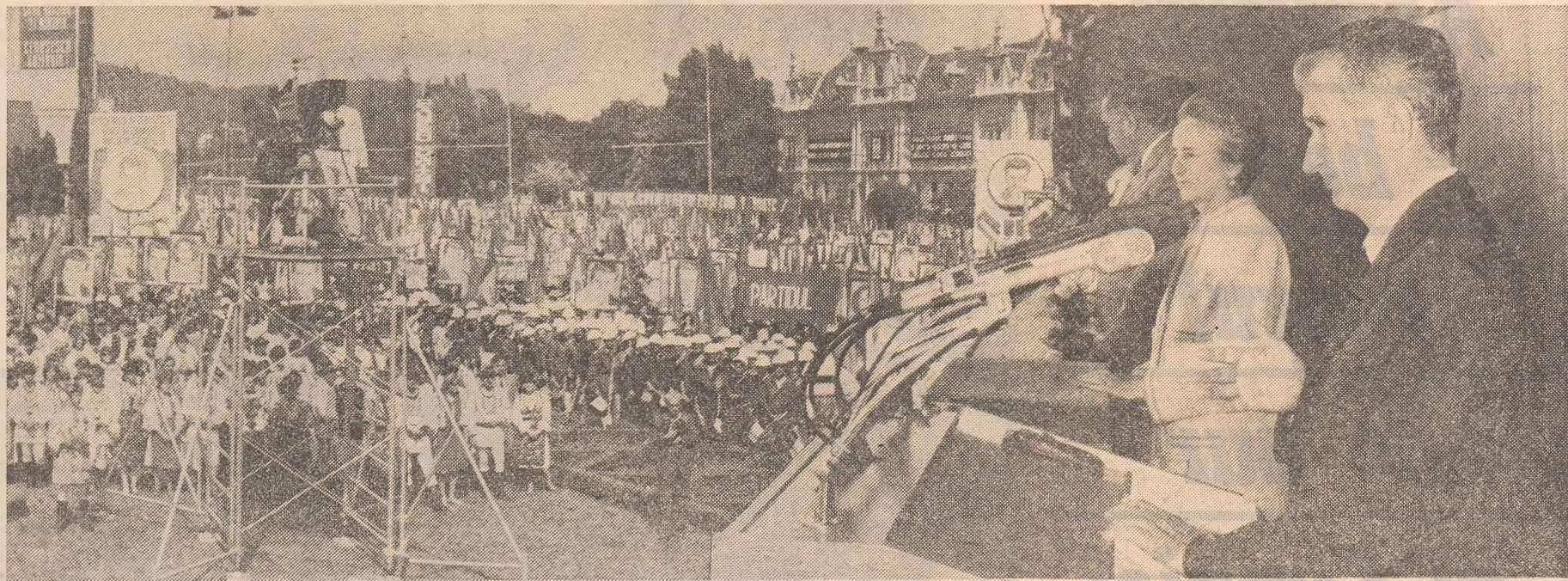
Ca toate întâlnirile pe care conducătorul partidului și statului nostru le are cu muncitori, cu lucrători ai ogoarelor, cu specialiști, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Brașov a prilejuit o analiză aprofundată a activității depuse de locuitorii acestui județ, a rezultatelor obținute în primul semestru al anului. În același timp, pe baza concluziilor desprinse, vizita a dat posibilitatea stabilirii căilor și modalităților concrete prin care județul Brașov își poate îndeplini, în condiții tot mai bune, importante sarcini ce-i revin în 1986, în întregul cincinal și în perspectivă, aducându-și astfel o contribuție pe măsura posibilităților, a puternicului său potențial material și uman, la ridicarea țării pe trepte tot mai înalte de civilizație și progres, la îndeplinirea hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului, a mărețului program de edificare în România a societății socialiste și comuniste. Vizita în județul Brașov a dobândit o semnificație deosebită prin faptul că a avut loc în momentul împlinirii unei jumătăți de secol de la procesul militanților comuniști și antifasciști de la Brașov. „Am ținut să fac această vizită la Brașov

— a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu —, având în vedere că, în urmă cu 50 de ani, tot în această lună, un grup de comuniști, printre care mă afluam și eu, am fost judecați aici, la tribunalul militar. Au trecut de atunci 50 de ani. Sigur, felul în care comuniștii au luptat în ilegalitate pentru apărarea intereselor națiunii noastre, ale oamenilor muncii, ale întregii națiuni, poziția fermă față de dușmanul de clasă, hotărârea cu care au acționat în unirea întregului popor pentru transformarea revoluționară a societății au demonstrat forța și capacitatea partidului nostru de a răsturna vechea orânduire bazată pe exploatare și asuprire, de a îndeplini cea mai dreaptă societate din lume — societatea socialistă — și de a-și propune să meargă ferm înainte spre comunism”.

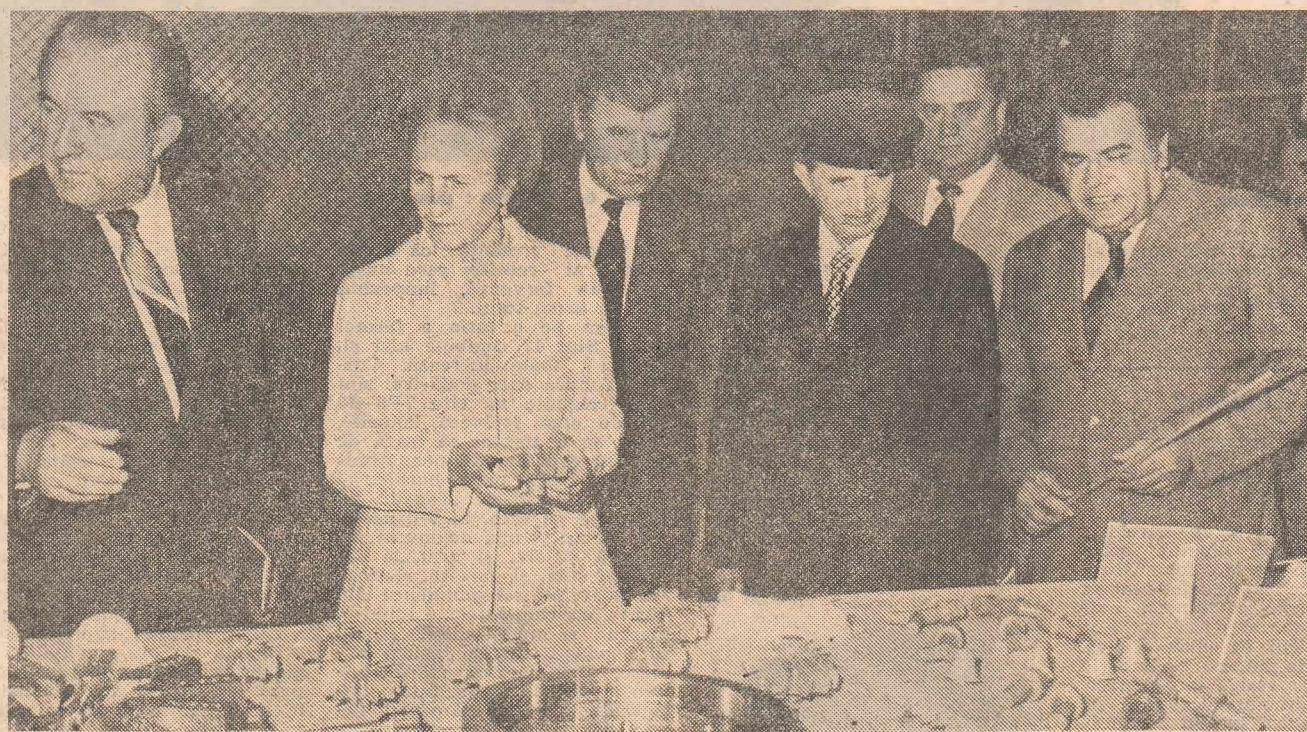
Pe itinerarul vizitei s-au aflat unități din municipiul Brașov cum sunt: Intreprinderea „Rulmentul”, Intreprinderea „Hidromecanica”, Intreprinderea de Tractoare, Intreprinderea de Autocamioane, Intreprinderea nr. 2, Intreprinderea de Stofe; au fost, de asemenea, vizitate Combinatul chimic din Făgăraș și Intreprinderea Agricolă de Stat din Prejmer. În dialogul purtat cu colectivele unităților vizitate, la întâlnirea cu membrii Biroului

Comitetului județean Brașov al P.C.R., în cuvintarea rostită la marea adunare populară din municipiul Brașov, tovarășul Nicolae Ceaușescu a abordat probleme de cea mai mare importanță pentru activitatea întreprinderilor respective, pentru dezvoltarea județului, a țării, dând îndrumări și indicații concrete. Referindu-se la necesitatea îndeplinirii integrale a planului de producție la nivelul județului și al fiecărei unități în parte, secretarul general al partidului a cerut să se ia măsuri hotărâte pentru îndeplinirea integrală a planului la toți indicatorii. S-a cerut, în acest sens, să se acorde cea mai mare atenție perfecționării organizării activității de producție și pregătirii profesionale a oamenilor muncii, utilizării depline a capacităților existente, creșterii gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, reducerii consumurilor, a cheltuielilor de producție, ridicării calității și a nivelului tehnic al produselor, sporirii competitivității lor pe piețele externe — toate acestea cu scopul creșterii mai puternice a eficienței economice, a beneficiilor, calea sigură pentru sporirea venitului național și deci a mijloacelor necesare atât pentru dezvoltarea în continuare a patriei

Aspect de la marea adunare populară din municipiul Braşov

La Intreprinderea „Hidromecanica“

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu întâmpinaţi, după dătină, cu piine şi sare

noastre, et şi pentru ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a întregii naţiuni.

În cuvîntarea amintită, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a referit şi la probleme de cea mai mare importanţă privind situaţia internaţională. „De la această mare adunare populară din Braşov — a declarat conducătorul partidului şi statului —, ne adresăm tuturor popoarelor europene cu chemarea de a se face totul pentru a se trece atît la reducerea armamentelor nucleare, cit şi a celor convenţionale. Este însă datoria guvernelor, a şefilor de state, a oamenilor politici din Europa să facă totul pentru a asigura fiecărei naţiuni, întregii Europe, liniştea, pacea, de a feri popoarele continentului de distrugerea care poate să fie provocată ca urmare a folosirii armei nucleare. Aţi cunoscut cu toţii efectele radiaţiilor în urma avariei la centrala nucleară de la Cernobil. Dacă o asemenea avarie a provocat atîtea probleme, şi României, şi altor popoare, cu atît mai mult trebuie să înţelegem ce gravitate vor reprezenta armele nucleare. Iată de ce oprirea amplasării rachetelor cu rază medie, eliminarea lor şi a tuturor armelor nucleare din Europa constituie o necesitate vitală pentru însăşi existenţa şi viaţa

popoarelor europene şi ale întregii lumi“.

Pretutindeni tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost întâmpinat cu căldură, cu manifestări de stimă şi preţuire. Oamenii muncii braşoveni, factorii de răspundere şi-au manifestat profunda satisfacţie pentru noul şi rodnicul dialog de lucru, de însemnătate hotărîtoare pentru activitatea viitoare a unităţilor vizitate, pentru dezvoltarea întregului judeţ. După cum s-a subliniat în cadrul mării adunări populare, oamenii muncii din judeţul Braşov, conştienţi de faptul că toate marile înfăptuiri care au schimbat radical înfăţişarea plaiurilor braşovene şi au creat condiţii pentru o viaţă nouă şi demnă sînt rodul activităţii revoluţionare, al contribuţiei aduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în fruntea partidului şi a ţării, la măreaţa operă înfăptuită în anii de după Congresul al IX-lea, s-au angajat să nu precupeţească nici un efort pentru înfăptuirea exemplară a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, pentru a-şi aduce o contribuţie tot mai mare, alături de întregul nostru popor, la înfăptuirea socialismului şi comunismului pe pămîntul românesc.

ION CODRU ■

A arăta de ce sîntem în stare

Călcăm prin Braşov tributari parcă la nesfîrşit pliantelor care ni-l prezintă şi azi ca şi ieri, ca şi săptămîna trecută, gîndit să seducă prin canioanele Scheiului, prin austeritatea frumoasă a Bisericii Negre şi porumbelii din Piaţa Sfatului, prin repezirea drumului spre Poiană şi agitaţia diurnă de pe Republicii. Există, ştim, o cărămidă înroşită de vreme, venerabilă şi demnă de respect, pe care nu vom înceta s-o vorbim de bine. Există un glas al trecutului ce ne însoţeşte, ocrotit de distorsiuni şi uitare.

Noi, trecătorii de ocazie — mi se pare mie ? — întîrziem la vedea Braşovul aşa cum este el astăzi, redimensionat, strunit din mers, pus să se primenească. Te laşi furat de ceea ce ştii, asimilînd cu dificultate ce stă dincolo de aceasta. Este la mijloc, mă gîndesc, şi lipsa de preocupare a locurilor de a-ţi intra în ochi cu orice preţ, de a-ţi se agăţa de priviri, de a bate monedă pe ceea ce s-ar putea interpreta doar simple imagini de faţadă.

De aici probabil surpriza de a prelua şi cenzura dinamica faptelor. Braşovul ca judeţ, realizează 5,6 la sută din producţia industrială a României şi deţine un loc însemnat în ramuri de înaltă tehnicitate. Întreprinderile braşovene furnizează 10,5 la sută din producţia industriei noastre constructoare de maşini, 6,7 la sută din producţia industriei chimice şi 10,3 la sută din cea a industriei de celuloză şi hîrtie. Au fost construite şi date în folosinţă 92.000 de apartamente. Au cunoscut, de asemenea, o amplă desfăşurare unităţile de cercetare şi învăţămînt, de ocrotire a sănătăţii, de cultură şi artă.

Braşovul este, între altele, unul din cel mai de învidiat depozitari ai tehnicii moderne de la noi. S-au adunat în camerele fabricilor sale maşini de tot minunate, echipamente de aleasă fineţe, potenţe tehnologice nu o dată fără egal. Multe, făcute chiar aici, de meşterii locului, şi ei vestiţi pentru cit le merge mîntea şi le poate mina.

Adresîndu-se braşovenilor la recenta întîlnire de lucru în uzine şi pe ogoare, secretarul general al partidului a reamintit tuturor aprecierile de care se bucură munca lor, rezultatele obţinute anul acesta şi în lungul anilor în industrie, în agricultură, în celelalte sectoare de activitate. Cuvîntelor de preţuire li s-a adăugat indemnul spre mai mult şi mai bine făcut. Exigenţa, şi în cazul Braşovului, ia în consideraţie multele lucruri, foarte multele lucruri făcute în cursul cincinalelor pentru a-i spori zestrea industrială, baza tehnică şi materială, confortul civic, averea spirituală.

Fiecare este chemat să se exprime pe potriva forţelor, a virstei sale adevărate şi nimeni nu va putea gîndi altfel decît că Braşovul este la virsta la care poate extrem de mult. Am înţeles îmbărbătarea venind din partea conducătorului partidului şi statului întemeiată tocmai pe cunoaşterea detaliată a stărilor de fapt, pe evaluarea exactă a acumulărilor, pe încrederea în cei aflaţi la pupitrele de comandă ale impunătoarelor ansambluri tehnologice.

Ne-am obişnuit ca momentele de bilanţ să alimenteze solicitările pentru perioada care urmează, reaşezîndu-le în consens cu cerinţele etapei pe care o parcurgem, cu interesele acord la marile interese ale ţării. Accentele desprinse în desfăşurarea analizelor efectuate la Braşov au în vedere posibilităţile neexploatate încă, nevalorificate pe deplin, nepuse de acord cu ceea ce se poate face şi se impune neapărat a fi făcut. Investiţiile la Braşov măsoară niveluri de referinţă pentru posibilităţile acestei perioade a dezvoltării noastre economice. Realizările nu pot fi gîndite altfel decît în direcţia măsură cu cheltuielile făcute, cu obligaţiile ce se nasc odată cu ele.

Modernizarea producţiei şi eficienţa muncii s-au definit drept motive de permanenţă şi în dialogul cu colective braşovene şi cu factorii de răspundere. Cu precizarea, necesară, că maşinile trebuie puse să spună tot ce ştiu.

La ficcare, încrede şi pretenţii pe măsură.

NEAGU UDROIU ■

Ascultați, bate ceasul de aur al Cîmpiei Române!

O seceră în pas cu vremea: combina

În Bărăganul Ialomiței bate din plin ceasul de aur al secerișului.

Ne îndreptăm spre lanurile de orz ale C.A.P. Grindu.

E o dimineață cu piclă, cu orizonturi care întinză să se limpezească, e cald, dar căldura e umedă, grea, nu provoacă strălucirea văzduhului, dimpotrivă. Sub atingerea ei, cîmpia a încremenit ca într-un fel de somn. Piclă asta, ni se spune, „întoarce orzul”. Adică bobul e bun, e copt, dar paul se îndoaie ca un elastic, deci secerișul va merge greu. Noroc că, iată, de niste clipe, un pui de vînt a început să zbicească spițele. Un vînt venit nu se știe de unde, parcă nu dinspre zările apăsate de piclă, ci de sub tălpile noastre, de la rădăcinile plantelor, ofrîndă a pămîntului negru și umed, respirînd odată cu marea lui telurică de corp amorf. Ofrînda unui pămînt care, în fine, s-a făcut milostiv, s-a hotărît să-i ajute pe oameni, după ce li s-a pus împotriva atîta vreme. (De fapt nu atît el, pămîntul, li s-a împotrivit, ci cerul, un cer peste fire de cinic, tot timpul albastru, albastru în toamnă, albastru în primăvară. Vreme de 48 de zile din primăvara asta, cerul n-a vărsat nici o lacrimă pentru truda oamenilor din Grindu.) Și acum secerișul va merge greu, căci vîntul va arunca toată pleava orzului în ochii oamenilor, dar, oricum...

Lucrurile, aici, în cîmpia Grindului, se petrec așa cum, probabil, se petrec la ceasul de față în toată Cîmpia Română. Domnește cunoscuta atmosferă de front, de comandament; cu zeci de oameni (ingineri agronomi, tehnicieni, mecanici ai atelierelor mobile de intervenție, reprezentanți ai diferitelor foruri, organe și organisme, comunale, zonale, județene, centrale) agîtuindu-se în marginea lanurilor; o lume teribil de ocupată, de aferată, de plină de febră, în contrast cu combinele care-și văd, calme, de treaba lor. Numai ele,

„Gloriile”, sînt calme, numai ei, combinerii, par calmi, insensibili la agitația care-i înconjoară, nepăsîndu-le decît de truda lor și de zorul ei.

Gloria „Gloriilor”

Căldura s-a întetit, o varsă și soarele, o secretă virtos și pămîntul. Pămînt incins ca o plită, cînd calci pe maldărele de paie din capul lanului simți cum tălpile îți iau foc. Cîteva țărânci care culeg, cu secerile, ce le-a scapat combinelor umbilă prin lan de parcă nu i-ar simți jărăticul, ba chiar, ai zice, cu un fel de plăcere, cu bucuria cu care s-ar scălda într-o mare. O mare de aur clocotitor, pe care o despică harnic cu secerile. Da, e nevoie și de seceri, fiindcă nici un bob nu trebuie să se piardă, ne spune președintele C.A.P., Eroul Muncii Socialiste Anghel Mircea Dan. Ne-o spune chiar așa, cu vorbele care li se zic ziaristilor, poate că de la ziaristi învățate, dar cu adinca și amara convingere a celui ce știe că recolta acestui an, din care seceta a mușcat destul, e foc de scumpă, nemaîn-găduind luxul de a o aproxima cu cîntare, mari, ci somînd folosința balanței farmaceutice. Ca unul care a participat la Congresul țărănimii, primind de-a dreptul cu inima cuvintele-răspicări de mari adevăruri adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu truditilor piinii, Anghel Mircea Dan, vechi om al pămîntului (61 de ani și, de peste 30, președintele C.A.P.-ului), are acum, parcă mai mult ca oricînd, conștiința inestimabilei avuții inculcate într-un bob de orz. O au toți oamenii locului, membri ai unei cooperative cu faimă (de trei încoronată cu titlul de Erou al Muncii Socialiste!), gospodari care știu să trudească cu dăruire și să măsoare cu scumpătate fructul trudei, vîrsînd în cămara

lor și în vistieria țării tot aurul verilor și al toamnelor, pînă la bob. Conștiința asta a căpătat o nouă, rodnică și aleasă temeinicie chiar în ajunul acestor zile de seceriș, cînd C.A.P. Grindu a primit vizita secretarului general al partidului. O vizită care a însemnat, pentru obștea locului, o sărbătoare a inimilor și a ideii. Indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru ca piinea trudită aici să fie mai spornică și mai albă cîzînd în inimă ca și sămînța într-un ogor pregătît, apt s-o încorporeze structurii sale și ființei sale.

Da, repetă președintele, și combina, și seceră trebuie să

Un virtuoz al marilor recolte: Eroul Muncii Socialiste, Anghel Mircea Dan

lucreze din răsuputeri. Chiar dacă ultima se infierbîntă, făcîndu-și buza cea neagră de fier iute și lucie ca argintul. Chiar dacă prima mai duce lipsă de baterii (dar nu-i nimic, oamenii se descurcă, iau bateriile de la „Carpuri”, adică de la combinele pentru recoltat porumb) ori de curele late (procurate pînă la urmă și ele, tot cu sprijinul „Carpurilor”). Căci așa e-n campanie, te descurci cum poți, adică descurci niște „Glorii” încurcînd niște „Carpuri”, după buna, chiar dacă nu toc-

mai sfînta credință că există un zeu al recoltei care nu-și părăsește ferveții, limpezînd pînă la urmă totul.

Sîntem pe o tarla a fermei nr. 1. Sînt 17 combine aici și, culmea!, toate lucrează. Culmea, fiindcă doar două-trei sînt noi, celelalte au cîte 7-8-10 ani de cînd foarfecă lanurile, unele ar fi trebuit să tragă de mult pe dreapta. Culmea, fiindcă ele, aceste prea harnice și prea credincioase „Glorii”, au fost puse să facă, în toți acești ani, o mie și una de munci, să culeagă și orz, și griu, și fașole, și soia, și mazăre, și floarea soarelui, schimbîndu-și din mers echipamentele, luînd-o, mereu și mereu, de la capăt, fără pauze, ori cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, într-o necurmată trîntă cu pămîntul, iart-o aprigă cursă contracronometru cu timpul. Culmea, fiindcă acestor prea ostentive culegătoare ale cîmpurilor li s-au cerut, de la o vară la alta, pe măsură ce ele îmbătrîneau, sforțări tot mai mari, sforțări peste puterea lor. Au fost proiectate pentru recoltele epocii, înfînit mai modeste decît cele de azi, dar, iată, ele s-au întrecut pe sine, grație unor meșteri ce le-au învrednicit cu tinerete și cu vigoare. S-a muncit răzbit, și în iarna asta, la reparații, s-a bătut mult pe reconșionări, fiindcă-i mai economic (și fiindcă piesele de schimb vin sau nu vin...), s-a reconșionat pînă la blană, pînă la saturație, pînă ziceai că din respectiva piesă, supusă atîtor operații de corijare, n-o să se aleagă decît praful. Nu s-a ales, datorită amîntiților meșteri, stăpîni pe niște priceperi pe care numai nevoia le revelează și le ascute.

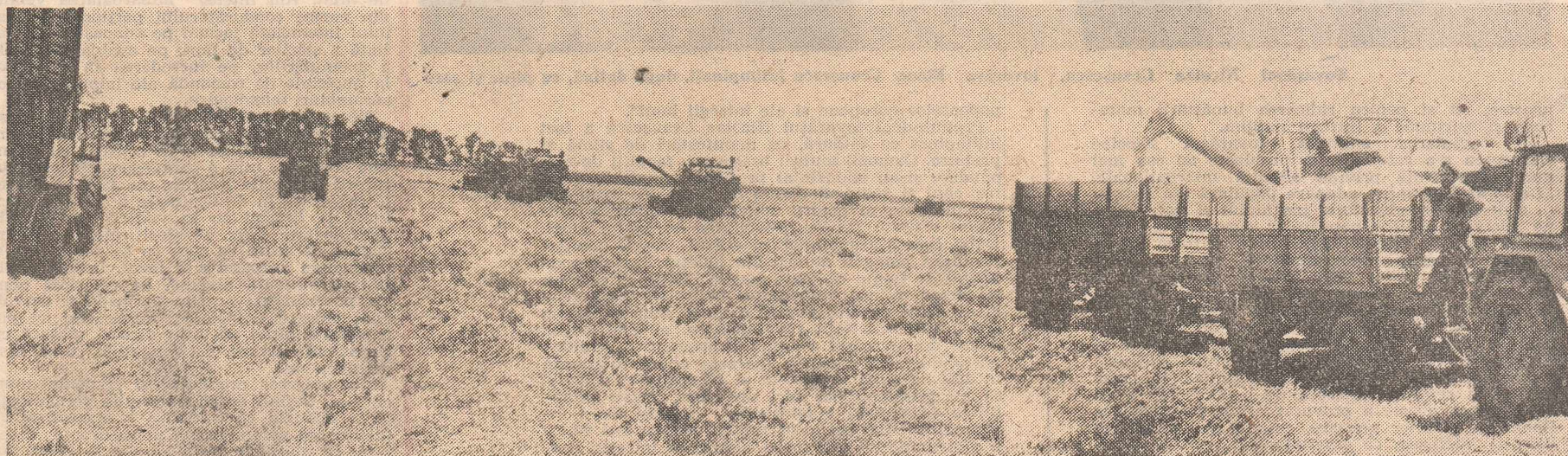
În ciuda secetei, orzul făgăduiește peste 4500 kg la hectar, griul 5000. Pămîntul Grindului nu-i irigat, ploaia l-a ocotit, dar lanurile, iată, sînt vajnice, teafăr închipuite de om, teafăr zidite de el, teafăr înroșnicite cu sudoarea lui sfîntă. I-a dat pămîntului toate stimulen-

tele care să-i înteească zelul de a produce, i-a dat aratură temeinică, îngrășăminte și sămînță aleasă, i-a dat veghe și îngrijire de zi și noapte, știînd că trebuie să se bată cu seceta, știînd ce pierde — și el, și țara — dacă nu se bate. A fost greu, căci calendarul astral a luat-o mereu anapoda, au fost munci și zile întregi care au trebuit prinse din urmă, silite să se supună celuilalt calendar, cel decis de om. Adică ei, oamenii locului, au parcurs, gîfîind, o lungă cursă cu obstacole, o cursă care acum, pe ultimă sută de metri, le cere lor, celor greu încercați și greu ostentiți de bătlăile anului, efortul maxim, sprintul suprem.

Încînta de orz, apăsată de gigantica presiune a soarelui, pare un mușchi sau un sistem muscular în condiții de solicitare extremă. Dar există, o știm (și cei de-aici o știu mai bine ca noi!), o inefabilă și blestemată clipă în care elasticul acesta de lut, devenit rigid și puternic prin plantele și prin oamenii care-l țin încordat, ar putea ceda. Ar fi secunda cînd, de fapt, ar ceda nu pămîntul, ci sticla infierbîntată a cerului, spărgîndu-se într-o ploaie puștiitoare. Oamenii refuză însă să primească această clipă. Ei fac totul ca s-o ia înaintea ei, profitînd de floare rază de senin.

Ambiția unui record

E ceasul prînzului. O căruță aduce marmite cu mîncare caldă și oamenii coboară, clătîndu-se, de pe combine. Mîncîncă la umbra mașinilor. Varză cu carne, felii groase de brînză. Prînz țărănesc, prînz de înși ostentiți, dar grăbiți, înși care, cu gîndul la truda lor, abia de întorc o privire absentă spre bucuria simplă a roadelor pămîntului. Cerul verde, vegetal al amiezii pune fundal cosmic

Nici un bob de aur risipit, din marea vistierie a verii!

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

bucăților calme de piine din care mușcă, aromate și aburinde ca și pământul, generoase ca și el. Ardeii și roșiile scoase din ștergare par niște înfloriri explozive ale țării.

Ultimul coboară de pe combină Vasile Mitache. E cel mai vîrstnic din cei 17, are 51 de ani, de vrec 34 călărește tractoarele, de vreo 15 s-a dat și la combine. Prima combină sosită în Grindu lui i s-a dat. E scurt, îndesat, are obrazul negru și numai cute, tîbăcit și calcinat de soare. Arșițele celor 34 de campanii i-au calcinat și părul. Părul îi miroase cu siguranță a scrum, ca o mătase de porumb transformată în cenușă de țigară. Dar nu se lasă. Lucrează în rînd cu ceilalți, cu Stan Mircea, care n-are decît vreo 40 de ani, cu Vasile Cocea, care n-are decît 34. Ieri, în prima zi de seceriș, a umplut 15 buncăre cu orz, asta înseamnă cam vreo 40 de tone, azi o să umple și mai mult. Nu, nu se lasă, n-are de gînd să se lase, se „recondiționează” și el din mers, ca și combina, cînd nevoile piinii o cer.

Gata, pauza de masă s-a isprăvit, dintr-un salt Vasile Mitache e pe combină.

Miine, ne spune Manca Profir, vicepreședintele C.A.P.-ului, cele 360 de hectare cu orz vor fi culese. După care, reglîndu-și combinele, schimbîndu-le în fugă ce e de schimbat, Vasile Mitache și tovarășii lui vor intra în cele 1000 de hectare cu grîu.

Seceriș la Grindu, seceriș în Cîmpia Română... O bătaie de uzură, puțin spectaculoasă, neînchipuit de simplă și de complicată, istovitoare la culme, solicitînd mușchi și nervi, solicitînd rezistență fizică, solicitînd peste toate știința organizării, instinctul coeziunii, simțul răspunderii pentru piinea țării, deci sentimentul social al omului de la noi.

O ultimă privire spre combinele ce s-au depărtat către zare. Plutesc în formații compacte, șiruri sprintene de cocori, ca în pastelurile lui Alecsandri, înotînd pe cerul cîmpiei de aur. Iei-colo zicîră prin lanuri secerile, ca ciocirliile. Unde am mai auzit acest cîntec?

Cînd străbăteam satul, nu-i nici un om pe șosea sau la porți. Toată suflarea e în cîmp.

ILIE PURCARU ■

Premii pentru mecanizatori

Campania agricolă de vară a început, practic, înainte de vara astronomică, anul acesta. Zilele călduroase, unele excesiv de călduroase, din ultima vreme, au grăbit coacerea lanurilor și au accentuat urgența pregătirilor pentru recoltarea fără întîrziere și fără pierderi a orzului și a grîului. În aceste condiții, folosirea din plin a întregului potențial de lucru capătă, firește, o importanță deosebită, iar criteriile stabilite recent de Ministerul Agriculturii pentru cointeresarea mecanicilor agricoli din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii în vederea stimulării acestora să realizeze la timp și la un înalt nivel calitativ lucrările de vară sînt binevenite.

Sînt prevăzute premii „în vederea stimulării mai accentuate a activității desfășurate de către personalul muncitor din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii pentru realizarea la timp și la un nivel calitativ superior a lucrărilor de recoltat, balotat și a celorlalte lucrări agricole mecanice pentru însămînțarea culturilor duble executate de mecanizatori în campania de vară, acestora acordîndu-li-se drepturi suplimentare în bani din fondul de premii de 0,05% constituit la nivelul Ministerului Agriculturii și din fondul de premii de 2% constituit la nivelul întreprinderii, potrivit legii”. Aceste premii se vor calcula și se vor acorda celor care obțin rezultate deosebite în muncă în limita fondurilor constituite și a criteriilor stabilite pe grupe de lucrări.

La recoltarea cerealelor păioase, pentru depășirea normei zilnice planificate și neînregistrarea pierderilor de boabe, fiecare mecanic agricol va primi zilnic un premiu de 150 lei, stabilit la o depășire a normei zilnice minime de 5%. Mecanicii agricoli care primesc 5 zile consecutiv premii în condițiile prevăzute mai sus primesc în plus un premiu de 250 lei.

La balotatul paielor vor fi premiați cu cîte 150 de lei pe zi mecanicii agricoli care vor stringe în totalitate paiile din brazdă și vor depăși norma zilnică planificată cu cel puțin 20%, asigurînd concomitent eliberarea terenului de baloți. Vor primi sume în plus mecanicii agricoli care depășesc norma zilnică de lucru planificată cu peste 20% prin prelungirea duratei normale a zilei de lucru. Mecanicii agricoli care sînt premiați șapte zile consecutiv în condițiile sus-menționate vor primi un premiu suplimentar în valoare de 200 de lei.

La arat, pregătirea terenului și însămînțarea culturilor duble vor fi premiați cu cîte 100 de lei pînă la 30% dintre mecanicii agricoli care depășesc sarcinile zilnice programate cu 10% la arat și 30% la pregătirea terenului și însămînțarea culturilor duble, astfel ca această lucrare să se încheie în 48 de ore de la terminarea recoltatului pe tarlăua respectivă și cu confirmarea beneficiarului că lucrarea a fost de foarte bună calitate. În condițiile cînd sarcinile zilnice realizate depășesc nivelele sus-menționate, premiul se majorază corespunzător depășirii acestora.

Mecanicii agricoli care sînt premiați consecutiv 7 zile vor primi un premiu suplimentar de 200 de lei.

Ministerul Agriculturii a făcut cunoscut că aceste criterii sînt orientative, conducerile stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii le pot îmbunătăți sub aspectul creșterii calității și cantității lucrărilor ce se execută, ținînd cont de condițiile specifice fiecărei unități.

Avem convingerea că mecanicii agricoli vor vedea în aceste criterii o dovadă a prețurii muncii lor și un puternic stimul pentru realizarea la timp și la un înalt nivel calitativ a lucrărilor de vară. Și sîntem siguri că vom putea măsura valoarea premiilor acordate în plusul de eficiență pe care întreaga țară îl așteaptă de la ei pe frontul piinii.

Replică la tabloul lui Ressu : odihnă în cîmp, la ceasul prinzului

Dulcea povară a anotimpului

Cel mai vechi combinier din Grindu : Vasile Mitache

Final de campanie în comuna Ialomițeană Movilița : pînă descără, tot orzul va fi cules !

N-a trecut de 9 dimineața și aerul tremură albastru sub văpa soarelui de Bărăgan în secetă. Ilie Florea are pe cap o pălărie cam ponosită trasă pe ochi, pe ochii care de 20 de ani străpung pînza întunericului ori geana zorilor, măsoară curgerea zăpezilor, creșterea terbiilor, talia porumbului ori a dîncimile grîului, tîind-o scurt, peste cîmp, cale de cîtiva kilometri, prin poteca serpuitoare de la marginea satului pînă la fermă. Satul lui este Amara, locul mizer de ieri, locul celinebru de azi, unde ciudate înțimplări geologice au scos la suprafață lacul cu apă și nămol sărat-amare, bune pentru tîmăduirea a tot soiul de betșuguri omenesti. Ferma lui este ferma de vaci a I.A.S. Slobozia, un loc unde, pe vremea cînd el încă nu se născuse, iar acum se află om în toată puterea virstei, gata să atîngă 55 de ani, exista un celebru depozit, da, depozit așa se numea, de armăsari. Pentru ambițiile moșierilor ce stăpîneau întinsele pămînturi ale Bărăganului, amatori de manejuri și cal pur singe. El vine de 20 de ani la ferma de vaci a I.A.S. Slobozia, aici unde munca e aspră pentru a face să curgă laptele dulce și unde nu s-ar putea spune că s-au stins ambițiile și setea de faimă. Metișii lor de Holstein adaptați atît de perfect la arșița toridă ce le sfredeleste acum spinările, fără să arate semne de neliniște, dau lapte bun și mult ca și viței de rasă pe care se bat alții să-l ia de prăsilă. El este ingrijitor chiar la vițelele pentru montă iar acum stă așa rezemat de barele padocului sub cerul liber, pîrînd a n-avea treabă, fiindcă așteaptă să vină camioanele ca să încarce peste 100 dintre ele, cumpărate fiind de un alt I.A.S. de prin județul Pruhova. Se duc mai spre deal, pe la Băicoi, unde le va fi poate mai răcoare dar lui tot rău îi pare. E ca și cum ț-ar părăsi casa pîrintească fiul cel mai drag, e grea despărțirea și gîndul că nu-l mai poți ocroti cu miinile, sufletul și grija ta. Mai are încă doi frați în I.A.S. Slobozia, unul tol în zootehnie, celălalt lucrează ca mecanizator. Și ei au destui ani în spate și bat aceeași cărare în diminețile timpurii spre rosturile zilei. Tă-

ranul adevărat, zice, nu este pasăre călătoare, el prinde rădăcini acolo unde îl cheamă pămîntul, unde munca îl este respectată și-i simte răsplată, în buzunar ori în hambare. Ritualul familiei lor, al celor 60 de permanenți de aici, de la ferma de vaci Amara — ingrijitori, transportori, mecanizatori, oameni de la furaje, cei de la moară și bucătăria furajeră, ca și de la întretinere, electricieni, mecanici... — este același pentru toți. Ora cînd să-i apuce în grajd sau pe cîmp sau acolo unde le este postul de veghe pentru bunul mers al corabiei lor. El răspund de viața, sănătatea, producția a peste 1150 de animale — vaci cu lapte, vaci cu viței, viței și taurasi, vitele de reproducție. În doi ani, din aproape pragul esecului s-au înălțat spre recorduri și nu

roasă și o afectoasă, nu mînîncă dacă mai întii nu o mîngîie pe frunte. Face cîteva ciumbușucuri și apoi își la micul dejun. Vita Chelu, din 1955 în același I.A.S., a devenit numai de curînd ingrijitoare în maternitatea de viței, înlocuind-o pe mama sa, ieșită la pensie după o viață de om aici. A insistat ca numai ea, fiica ei, să-i la locul, oăci altfel n-are încredere în nimeni. E tocmai ora cînd le dă biberonele. Îi învață cu gingășie pe nou-născuți cum să sugă, vorbind cu ei întocmai ca și cu puil de om. Are o răbdare egală și cuvinte de alintare pentru toți cei 60—80 pe care îi are în grijă. Chiar și în bucătăria pentru baby-beef de la capătul grajdului, unde, în centrifuge speciale, amestecă și dozează lapte, vitamine, calciu, întăritoare, biostimulatori..., mai vor-

din vestitele grădini englezești. Aleile, cu covorul lor din pietricele albe de riu, par și ele mai curînd ale unui parc.

Stefan Beciu, mecanizator cu o sută de meserii, omul care a venit aproape copil în această incintă, acum 44 de ani, pe vremea depozitului de armăsari, și, cum spune, a albit în interiorul ei, repetă, la rîndu-i, cu insistență că privelistea pe care o avem sub ochi nu datează de mult. Datează numai de la 23 august anul trecut, cînd s-a finalizat acțiunea de modernizare a fermei. Un act făptuit, incredibil, în doar 5 luni și jumătate. Muncindu-se zi și noapte, nu atît cu mulți oameni cît, mai ales cu inteligență, pricepere și ambiție. Ambția de a face, de a ridica ferma la condiția de etalon. Și a ajuns. Deși oamenii erau cam aceiași, nici

terinar Virgil Coltofeanu, cu toată reputata sa competență, s-a zăbătit ani să urnească lucrurile din locul unde se împotmoliseră. N-a putut să le scoată singur la liman. Cu directorul Dumitru Bordei, da. Inginerul Dumitru Bordei a avut curajul să pună în fruntea acestei ferme la pămînt, nu un zootehnist, nu un veterinar, ci unul care să știe, în primul rînd, organizare și să facă socoteli de rentabilitate. Economistul Virgil Găină a rămas surprins, dar pînă la urmă și-a asumat povara. Cîte a făcut și ce a făcut se vede și se știe. La 5 fără 10 se află în curtea fermei, îi primește pe toți de la „bună dimineața” și pleacă cînd intră în schimb ingrijitorii de noapte. În 2 ani încap 20 de duminici, n-a simțit nici una, toate au fost zile de lucru, precum n-a simțit nici concediile de odihnă. Zice „mai tîrziu, cînd totul va merge ceas, vom avea vreme și de vacanță”. Pasul nr. 1 a fost deci să scape de noroale și să modernizeze ferma. Pasul nr. 2 — întinerirea și selecția animalelor. Tehnicienii fermei asta fac acum. Economistul obișnuiește să spună „cine n-are și nu crește tineret, n-are lapte. Noi am ajuns ca după 4 lactații chiar să nu mai păstrăm o vacă, ca nu mai are potențial biologic pentru recorduri. Intră în circuit fiicele recordistelor, urmărite în mod deosebit în vederea selecției”. O foarte temeinică judecată economică. Pasul nr. 3 este o aspirație. Ferma s-a ridicat în același perimetru unde, în 1921, exista crescătoria de cai model în Europa și unde, de prin 1937, a funcționat chiar o importantă stațiune experimentală și de cercetări zootehnice. Se ocupa de la iepuri de casă și cocoși japonezi, la vaci cu lapte și cai de rasă. Reluarea acestei tradiții ar fi îndreptățită. Dacă nu o stațiune, să funcționeze măcar un centru de cercetări privind ameliorarea și selecția unor rase de vaci cu lapte pentru condițiile Bărăganului. Județul unde s-au atins prevederile rîncinalului opt privind ponderea zootehnicii în ponderea totală agricolă o merită, îi este chiar necesară.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Zootehnia, o industrie agricolă cu foc continuu

O muncă aspră pentru laptele dulce

numai la nivelul județului ci chiar pe țară. Din noroale s-au înălțat la starea unei ferme model, unde vin alții să învețe, unde se organizează schimburi de experiență și sesiuni de comunicări științifice. Anul acesta au ajuns să predea la fondul de stat, zilnic, 15,7 litri lapte-marfă de la fiecare vacă, adică după ce lasă cota vițelilor și dreptul ce rămîne în ugerul vacii. Asta înseamnă că fiecare vacă atinge cam 5000 litri pe an, ceea ce, se știe, este chiar un record. În aprilie, luna cînd fătările sînt în toi, au livrat 500 litri pe cap de vacă față de 390 planul. Cum ține să repete, n-a fost întotdeauna așa, cum nici ferma n-a arătat ca o uzină perfect organizată de la poartă și pînă iarăși, la poartă. Mînd-o pe fluxul tehnologic. Acum doar sentimentele și tandrețea n-au voie să fie mecanizate, ba, dimpotrivă, este obligatoriu să fie individualizate după temperamentul fiecărei Jolene, Martiene, Duminici... Vițica Nadia, de pildă, botezată astfel de două eleve de la liceul agricol aflate în practică anul trecut pentru că li s-a părut tare năstrușnică, sarea tot timpul peste padoc, a rămas și acum o molțu-

beste încă blind cu ei, cu „băietii mamei”.

Elisabeta Weisz, economista fermei, ne poartă prin toată moșia impecabilă a acestei industrie biologice populată cu o lume sensibilă, urmînd un flux tehnologic pe fir continuu, fără întoarceri și încrucșări de drumuri ori funcțiuni. În grajduri nu se simte miros de bălegar, miros greu de animal neîngrijit, mecanizarea și curățenia sînt dominante. Totul vine și pleacă prin conducte, benzi rulante, acționate nevăzute de motoare electrice și pompe pneumatice. Casa unde se colectează laptele este chiar o construcție aparte și impunătoare, are un interior ca de laborator — recipienti și bazine din inox, conducte, pompe, instalații de frig, centrifuge. În imperiul alimentului suveran se lucrează, cum e și firesc, în imaculare. Vestiarele ingrijitorilor, cu camere de odihnă, cu băi și sufragerii, cu cantină se află și ele sub imperiul igienei și al confortului. Depinde, sigur, de cei ce le folosesc să se mențină astfel. Între grajduri și padocurile în aer liber — mecanizate și ele — se desfășoară unde verzi vegetale precum peluzele

mai buni, nici mai răi, nici mai puțin harnici, tronau noroalele, gropile, dezorganizarea, indisciplința, indisciplința ce degradau nu doar producțiile și animalele, dar parca și pe ei, cei ce munceau aici. „Ți-era și rușine să spui unde lucrezi”. Lipsea o conducere harnică, disciplinată, devotată, capabilă. Comitetul județean de partid a investit cu această răspundere un inginer care dovedise, în multe rînduri și situații, asemenea calități. Un agronom prin destinație (destinat acestei cariere de tatăl său, tehnicianul agronom ce și-a crescut fiul în sărăcie, alături de el, și lingă suflarea pămîntului) și vocație. Inginerul Dumitru Bordei. O mai veche cunoștință a noastră, întîlnindu-l și în alte dintre periplurile noastre reportericești prin Bărăganul ialomitcan. Calitatea sa de bază și măsura după care își croiește planurile și proiectele este, se pare, verticală. Lansată din interior, în afara sa, cuccerînd cu ea și prin ea oameni și locuri. În cunoașterea umană sondează mai întii coloana vertebrală. Cel cu ea dreaptă, ținută solid pe verticală trece examenul. Pe asta se poate conta!, spune. Doctorul ve-

Deviza fiecărei clipe de muncă:

Fotografie de SANDU SCHINDERMAN ■

Giganții de cauciuc

Intreprinderea de anvelope din Drobeta-Turnu Severin este o întreprindere tină, n-are decât trei ani de când produce. A trecut și încă mai trece prin inerente (sau mai puțin inerente) „crize de creștere”, despre care vom mai vorbi, dar faptul că încă din clipa debutului, petrecută în iunie 1983, a realizat toți parametrii proiectați denotă, limpede, un organism robust, cu funcțiuni capabile să atingă zonele performanței. Ceea ce s-a și întâmplat. Intreprinderea a început cu o anvelopă simplă, așa-numită „anvelopă de tractor-spate”, a asimilat apoi vreo 25 de tipuri complexe de pneuri, culminând cu cel ce-i fusese în mod expres hărăzit prin proiect, „anvelopă-gigant”, premieră națională a branșei. Premieră ce ne așază între cele cinci țări — doar cinci țări ale lumii! — care fabrică astfel de anvelope, trecute în registrele domeniului la capitolul realizărilor de excepție.

Mărturisim, înainte de a vizita întreprinderea severinca-nă imaginația noastră inchipuise anvelopa-gigant ca pe un fel de zgirie-nori al pneurilor, a cărui contemplare îți dă capul pe spate. Știam că oamenii tehnicii evită cuvintele mari, profeseează podoarea față de exclamări, iar dacă ei, ne-am zis, investiseră respectiva operă cu un atribut conținând un astfel de semn (gigant!) de exclamare, ei bine, atunci...

Ca dimensiuni, o anvelopă-gigant nu-i însă o anvelopă îngimfată chiar peste toate; dar din punct de vedere tehnic-calitativ privește de foarte sus celelalte obișnuite pneuri. O anvelopă-gigant este o anvelopă cu diametrul între 1,5 și 3 m, cu greutatea între 260 și 1800 kg și cu un număr de pliuri, acei centri vitali ai structurii sale, care ajunge la 52. (Deci de 52 de ori mai multă ca ai anvelopei unui autoturism!) Șase anvelope-gigant îmbracă roțile unei autobasculante-gigant, de 100 de tone. O autobasculantă

care, firește, nu-i de văzut pe toate drumurile, dar fără care niște drumuri ale construcției noastre s-ar infunda și ar pieri. E autobasculanta care ia în piept cele mai grele trasee ale construcției, marile șantiere, marile cariere miniere, lucrările de regularizare a fluviilor, deschiderile de cai de navigație (de talia Canalului Dunăre-Marea Neagră). Adică lucrări în care eforturi de anvergură cer mașini pe potrivă, cu anvelope pe potrivă, mari, aprige, vrednice, rezistente la sarcini înalte, la accidentele reliefului, la intemperii, la solicitări și suprasolicitări de orice ordin. Deci anvelopa de care economia noastră avea nevoie, o nevoie tot mai acut resimțită în tumultuosii ani constructivi ai ultimelor două decenii. La ora cind s-a decis citorirea întreprinderii de pe țărmul Dunării, anvelopa-gigant se fabricau doar în S.U.A. și în Japonia. De unde le cumpăram la prețuri exorbitante, printr-un dur efort valutar.

Cel ce ne face onorurile anvelopei-gigant severinene este ing. Ioan Dan Buzulică, directorul tehnic al întreprinderii. E aici de cind s-au săpat fundațiile fabricii, dar fabrica e în buzunarul lui cu mult mai demult, e de prin anii '78, cind s-a întocmit documentația necesară proiectelor. Mehedințean de fel, „anvelopist” cu stagiu în mari întreprinderi din țară și cu specializări în străinătate, știe, se pare, cam tot ce e de știut în acest exigent domeniu, drept care ne incredințăm competenței d-sale ca să ne conducă pe întortocheatele cărări pe care se naște, crește și se rostogolește anvelopa-gigant.

Străbăteam hale imense, întinse pe kilometri. Mașini, instalații și utilaje sofisticate, prevăzute cu tot ceea ce tehnica veacului are mai nou, mai scump (comenzi electronice, celule fotoelectrice, sisteme de numărătoare inversă a operațiilor, difuzoare prin care cei angajați într-un flux tehnologic comunică prompt între ei, menținând vie fluenta fluxului, control cu raze X al produsului etc.), se zbat să pună la punct colacul de cauciuc cu marca severinca-nă. Ni se arată și o serie de mașini produse de industria românească specială pentru noua fabrică, între care un calandru cu patru role pentru pelicule late, mașini de de tăiat în diagonală cu alimentator triplu, prese de vulcanizat camere de aer de 85—88 de țoli, matrite de mare gabarit pentru anvelopa-gigant. Zbateră de care vorbeam se petrece în instalații închise etans, mută, secretă, inaccesibilă. Ochiul nu

are ce vedea, urechea nu aude decât liniștea fierberilor lente ale materiilor (peste 150 de tipuri de materii prime, atât intră în construcția anvelopelor!), măsurată de ciudate ornice și manometre. Lucrătorii și lucrătoarele, toți foarte tineri (media de vîrstă a colectivului e de 20—21 de ani), par că oficiază. Pașii celor ce trec prin hale sînt discreți, respirațiile le sînt parcă filtrate ca prin tifon. O față care aduce în eprubetă, din laborator, o probă cu nu știu ce amestec, poartă cu infinită grijă un lichid parcă mistic. Supertechnicitatea fabricii, cu alura ei de templu al noului, influențează vădit comportamente și gesturi. Gesturi puține (automatizarea este extremă!), concentrînd în ele chintesenta unei calificări de nivel foarte înalt. Ca să ajungă la un astfel de gest, ne atrage atenția ing. Buzulică, tînărul lucrător a trebuit să urce, ca spre un pisc, scările matematice, ale chimiei, ale fizicii, ale energiei, ale automatizării, scări care nu se lasă urcate decât cu aspre tatuări de inițiere, cu rivnă grea, cu cheltuială de zile și nopți.

Primii meșteri ai fabricii, ne povestește interlocutorul, au fost operatori-chimiști, tehnicieni și specialiști de la „Danubiana”, această întreprindere-etalon a branșei. Lor, acestor bucureșteni, li se cuvine, zice ing. Buzulică, un prim elogiul, o mulțumire rostită cu toată gura pentru știința și iscusința pe care le-au pus în demararea tinerei întreprinderi, nu mai puțin pentru înaltul spirit muncitoresc, pentru caldă umanitate pe care au adus-o cu ei și au făcut-o să rodească aici. Ei nu s-au socotit, venind în fabrica încă sub schele, niște exilați, n-au pozat în „martiri” siliți să se rupă de rosturi consolidate de muncă și existență, ci, dimpotrivă, și-au suflectat mincile și, cu bucuria pionieratului, s-au apucat de treabă, decizi și rămînă la Severin oricît va fi nevoie de ei, chiar și o viață de om. În jurul lor s-au format, ca specialiști și ca oameni cu conștiință muncitorească, tinerii operatori chimiști pe care-i vedem. Desigur, formarea acestora n-a fost și nu e scutită de încercări. Mulți dintre ei sînt navetiști, și-au abandonat satele doar ca să „cîștige un ban” în noua fabrică, ideal destul de îndepărtat de cel al formării specialistului exigent, cu conștiința răspunderii și cu pasiunea noului. Mai sînt, în număr mare, și fete, venite pentru o „muncă de fată”, „eurată”, iar unele, nu puține, numai cu gîndul să-și petreacă într-un fel profitabil timpul

pină la măriș ori, în destule cazuri, „timpul mort” dintre un examen ratat la facultate și perspectiva unui examen norocos. Mulți tineri, adaugă directorul tehnic, sînt încă „în creștere”, destui, din pricinile arătate, cresc greu, de unde acele „crize de creștere” ale întreprinderii, de care vorbeam mai sus. „Crize de creștere” ce duc, fatal, și la „crize de plan”, în cazul acestora nemaifiind vorba de „creștere”, ci de scăderi uneori alarmante. Lingă unele greutăți de ordin obiectiv ce apasă planul, exterioare tinerei întreprinderi, cele legate de atragerea și formarea de buni lucrători nu mai sînt decontabile în contul altora. N-o spunem noi, o spune interlocutorul nostru, ceea ce, firește, sună bine. Sună ca o certitudine că problema e în atenția celor în drept, spre a fi rezolvată cit mai grabnic.

Dar tinerii autori ai anvelopei-gigant și ai celorlalte tipuri de pneuri complexe „made in Romania” și „made in Drobeta-Tr. Severin” se afirmă, în promitătoare proporție, prin înaltă pricepere tehnică și prin dăruire neprețuită în tot ce fac. Ni se avansează numeroase nume de frunțiși ai întrecerii, nu le putem retine, zelul reporterului de a le transcrie se dizolvă într-o adevărată listă onomastică. Notăm totuși cîțiva frunțiși, cerindu-ne scuze că rigoriile spațiului tipografic nu ne îngăduie să-i numim și pe alții. Începem, la sugestia tovarășului Buzulică, cu tînărul maștru Sever Sisu, șeful unei formații de muncitori care „merge ceas”, totdeauna cu o secundă, cu cel puțin o secundă înaintea celei înscrise în graficele producției; continuăm cu operatorul chimist Adrian Mihailu, absolvent al liceului de profil al Severinului și cîștigător al primului loc pe fabrică în întrecerea socialistă pe '85; îi adăugăm pe muncitorii Emil Tuturiga și Titi Neșpălatu, deținători de posturicheie pe fluxul unor tehnologii de primă însemnătate, apoi pe tînăra ingineră Valeria Soric, care coordonează sectorul de semifabricate. Oameni tineri, dar autori ai unor creații de anvergură, de acut interes național, ba chiar mai mult. Anvelopa-gigant românească se exportă azi și în țări ca U.R.S.S., R.F. Germania, Franța, Liban, Albania, Australia, Canada.

„Giganții de cauciuc”, ca atîtea alte produse ale tehnicii și capacității noastre tehnice, dau măsura înaltă — tot mai înaltă — a creației românești în Epoca Nicolae Ceausescu.

ILIE PURCARU ■

INVESTIȚIILE

Starea investițiilor reprezintă întotdeauna un barometru sensibil al stării de sănătate a economiei, al forței productive și direcțiilor productive ale unui sector de activitate sau altuia. Grupajul de față își propune să surprindă starea a două investiții cu biografii total diferite: o întreprindere care împlineste 17 ani de cind a fabricat primul produs și o alta care de-abia a intrat în funcțiune. Prima ființează într-un sector de tradiție — industria ușoară, a doua — într-un domeniu complet nou la scară industrială — refolosirea materiilor prime din industria grea. Prima constituie o oază de industrie în plină zonă agricolă a Drăgășanilor, a doua se află în vecinătatea marii metropole a Bucureștiului, la Chitila.

Atît de diferite prin vechime, structură de producție și finalitate economică, cele două întreprinderi se întîlnesc, totuși, prin modul profund semnificativ în care fiecare din ele răspunde unor cerințe explicit formulate la cel de-al XIII-lea Congres al partidului. Astfel, biografia de aproape două decenii de activitate a întreprinderii de talpă și încălțăminte de cauciuc Drăgășani, înregistrînd în timp un spectaculos „salt interior” al unei investiții ce părea modestă în coordonatele sale inițiale, cunoaște acum tensiunea creatoare a ceea ce secretarul general al partidului numea în Raportul prezentat la Congres „realizarea programului de dezvoltare intensivă, modernizare și ridicare a nivelului tehnic al industriei”. Pe de altă parte, întreprinderea de la Chitila reprezintă din start o investiție destinată îndeplinirii acelei prevederi stipulate tot în Raport și conform căreia „în multe secțiuni va trebui să asigurăm 50 la sută și chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime” din materiale refolosibile.

Două investiții cu viața lor proprie, ca două puncte pe o hartă în continuă mișcare.

Astăzi, 27 iunie, se împlinesc 17 ani de cind în Drăgășanii Vilcei se fabrica prima talpă din cauciuc. Dacă pentru noi, trecători grăbiți și imparțiali pe lingă problemele altora și care sîntem, poate, doar amatori ocazionali de încălțăminte ușoară, această aniversare ne lasă reci și n-are nici o relevanță, nu același lucru se poate spune și despre cei care fac viața întreprinderii de talpă și încălțăminte din cauciuc, despre oamenii muncii de aici, în a căror memorie afectivă fiecare moment din această biografie a fabricii le-a rămas impregnat ca o sărbătoare a muncii lor și a vieții lor. Directorul întreprinderii, inginerul Sabin Dieulescu, puțin încăruntit, puțin cutat de această mare traversare (s-au fabricat, în acest răstimp, peste 145 milioane perechi încălțăminte, peste 6000 tone talpi și semifabricate pentru întreaga industrie, peste 45 milioane metri conducte pentru incendiu) povestește cu infinită nostalgie, cu privirile rătăcite printr-un labirint al amintirilor a celor ani de început, care de fapt sînt și ale primei sale tinereți, de zile și ore și momente din viața acestei fabricii pe care o cunoaște din faza de proiectare. A venit în Drăgășani, cu toată familia, pe cind nici nu împlinise 33 de ani, în iulie '67, să conducă lucrările de investiții pentru noua fabrică că ce urma să se ridice pe locul unui lan cu porumb. Și-a schimbat domiciliul — din bucuria Bucureștiului, str. Blănari nr. 12, la etaj, într-o baracă de 8 pe 12 m. Zimbește cu înțelegere, ca despre orice fapt demult consumat, deși nostalgia vremurilor cind juca fotbal la Știința București, era inginer

tehnolog la Combinatul de la Jilava și locuia pe Blănari pare a fi intactă. Investiția a început pe 13 septembrie 1967 (chiar, țineți minte toate datele astea? Da, pentru că nu le pot uita, peste doi ani a început să producă, iar peste încă un an funcționa la întreaga capacitate. La capacitatea proiectată atunci, pentru că, între timp, fabrica a crescut foarte mult, a crescut în interior, dacă se poate spune așa, multiplicîndu-și de mai multe ori forța productivă în aceleași spații construite inițial.

tip de încălțăminte. Totul se concepe în fabrică — de la modele („modelele noastre au ceva din spontaneitatea și vioiciunea oamenilor, ale celor care le fac și ale celor care le folosesc. Pentru noi, a crea un model nou înseamnă a face o bucurie oamenilor”), pină la tehnologiile din ce în ce mai pretențioase și mai adecvate materiilor prime indigene. Din acest punct de vedere, se acordă mare atenție generalizării tehnologiei de prelucrare a cauciucului polizoprenic româ-

Mergeți cu încredere pe... talpa lor

Au început apoi să vină tineri atrași de zăgăntul, în premieră atunci pe acele meleaguri, al vieții industriale — pină în 1978 vîrstă medie a celor peste 3000 de oameni ai muncii era de 23 ani și 2 luni. „Pe toți i-am primit cu drag și cu speranță, i-am udat la rădăcină, cum se spune, pentru a crește și a face din fabrica noastră o firmă de prestigiu”. FINCA este numele acestei firme, marcă înregistrată de încălțăminte sport și pentru timp liber ce poate fi întîlnită din Anglia în Suedia și din Orientul Apropiat pină în Sahalin. Gheața exportului a fost spartă în preajma Olimpiadei de la München, și de-atunci „Finca” a devenit un partener de nădejde pentru tot mai mulți doritori ai acestui

nesc, înlocuitor al cauciucului natural, și introducerii în fabricație a noului cauciuc termoplastice românesc, de asemenea o premieră a industriei chimice.

Se făcuse aproape miezul nopții, alături, în secții, viața schimbului III decurge normal, eram întrerupți din cind în cind de scurte apeluri legate de producție. La fiecare, directorul răspundea egal, calm, cu un ton care obliga prin politete și căldură sufletescă. Întreb dacă e iubit de oameni. „Cred că mă iubesc, dar asta se simte, nu se spune. Și, de asemenea, n-are nici o legătură cu exigența și principialitatea”. Cind ați dat ultima sancțiune? Nu putem fi roboți, munca în

De la Paris, vești bune

Cind le vezi curtea te pufnește risul. Citeva clădiri vechi, cu acoperișuri țuguitoare, așezate pe laturile unui patralater închid un spațiu care seamănă cu o fabrică de răcoritoare, cu un S.M.A. sau chiar cu o incintă de I.A.S. În nici un caz aici nu se poate ascunde un câștigător. Iar directorul e un om solid, cu mișcări încete. Pare absent, departe de viteza timpului cu care trăim. Orice fel de agitație îi este străină. Și atunci îți vine să te întrebi cum a ajuns acest om și instituția pe care o conduce să intre pe lista câștigătorilor. Încet, încet descoperi că directorul chiar nu se agită, nu aleargă ca boaba-n ciur, ci stă calm și gîndește repede. Că maistrul nu aleargă ca bezmeticii de la o mașină la alta ci se mișcă încet și coordonează eficient și cu repeziune. Că muncitorii nu se zbat după mărunțișuri, ci stau la locul lor și își văd de treabă. Și totuși, întreprinderea Mecanică din Brașov este o firmă vie. Bate mereu spre vîrf. Cum a ajuns aici, dacă ani la rînd n-a fost decît o necăjită secție de industrie locală, producătoare de strecurători, grătare de sobă, burlane, coșuri de sîrmă, plachieri și alte nimicuri casnice. Erau niște ateliere vechi, ca niște săli de muzeu, în care oamenii puteau duce o viață cuminte, tîhnită și fără probleme. Inginerul Virgil Dimciu a fost ani la rînd conducătorul acestei întreprinderi de industrie locală. El a preluat spre execuție tot felul de lucruri și a pus la cale dezvoltarea acestei unități cu profil eterogen, aproape naiv. Cînd, în 1977, devenea întreprindere mecanică, anonimă instituție brașoveană era risipită la 24 de adrese în 5 localități, încercînd să-și schimbe profilul în scurte și tăioase discuții petrecute în clădirea aceluiași sediu comic și demodat. Două au fost campaniile duse la Brașov. Una a privit stringerea de pe drumuri, adică o comasare a întreprinderii, și alta legată de asimilarea de componente, repere și subsamblate pentru producția de tractoare și mașini agricole. Beneficiarii erau aproape, meseriași de nădejde se aflau înăde pe vremea industriei locale, ridicată de inginerul Virgil Dimciu la rangul de facturant în zonă și o direcționare a acestui potențial spre nevoile stringente ale economiei a însemnat și fler, și curaj, și organizare. În Bartolomeu, întreprinderea mecanică din Brașov și-a construit o hală pentru gențile de trac-

tor și combine, pentru alte mașini agricole. Acolo foștii producători de grătare de sobă și mistrii au dezvoltat cea mai mare producție de roți din țară. Apoi tot ei au trecut la producția de scaune hidraulice, și, mai tîrziu, la cea de accesorii pentru tractoare. Se simte la această firmă brașoveană un spirit de deschizător de drumuri. Nimeni nu vrea să trăiască doar prin plutare, dus cu pluta de valurile vieții cotidiene. Și asta a fost o atmosferă în care s-a lucrat de ani și ani, fiind spiritul pe care l-a încetăținit un om cu mers încet, cu mișcări lente, nu prea vorbăreț, dar tăios și ferm în fiecare decizie și cu o intuiție teribilă a tendințelor economice. Oamenii îi spun directorul, și nu i-au pus nici o poreclă, nu pentru că n-ar avea curaj, ci pentru că nu o merită. Considerația lor e prea mare pentru un om care vreme de ani și ani a stat lîngă umărul lor. Pe vremuri, un alt inginer cu gesturi rezervate, Cornel Dihel, șeful atelierului de cercetare proiectare, un om care nu zîmbește decît atunci cînd spune despre o hirtie a bunicului său că pe ea scria „Dihel Petru, profesia plugar“, i-a spus inginerului Virgil Dimciu că prin lume, tot mai mulți oameni cum-pără centuri de siguranță pentru autoturisme. Tu ai văzut vreuna? I-a întrebă directorul. Nu, a răspuns acesta, dar o să caut niște reviste și o să rog un prieten să-mi facă rost de una. Am putea să le-o luăm înaintea altora, să producem și noi că parcă vād că peste cîțiva ani toată lumea o să umble după centuri de siguranță. Scoatem bani, cîștigăm piața și dăm oamenilor de lucru. Măi, băiete, a zis directorul, astea-s cu licență și licența costă bani, așa că singura soluție ar fi să concepem una. S-a marcat. Și colectivul de cercetare proiectare a pus la cale primul tip de centuri românești. Au apărut și alți producători, au apărut și normele internaționale. Într-o bună zi, cînd s-a făcut un film legat de producția întreprinderii mecanice, maistrul Dumitru Brenici, șeful atelierului de centuri de siguranță, a ales o bucată din cele aproape o mie pe care le-a produs în ziua respectivă. Un autoturism Dacia a fost legat cu centura de siguranță și Stelian Crăciun, după ce mașina a fost ridicată de centură cu o macara, a intrat dedesubt. Nu i-a fost frică de faptul că ar fi putut pierde un om? Nu, pentru că

la ora asta centura noastră de siguranță e între cele mai bune din cite se fac. Evident, nu s-a întimplat nimic și imaginea, difuzată de televiziune, a convins conducătorii auto de soliditatea centurii de siguranță. Întreprinderea mecanică Brașov cîștigase pariul cu ceilalți producători din țară, reușind să-i elimine de pe piață la modul discret dar hotărît, decis de calitate. Centura a fost omologată și de federația internațională de la Paris și acum, pe produsele brașovene, apare, printre alte indica-tive, și „E 19“, ceea ce înseamnă a 19 centură din Europa omologată ca marcă. La această oră, pe piața mondială au apărut centurile cu retractor (automate). Chiar dacă producția întreprinderii mecanice a ajuns la a treia generație de centuri, Cornel Dihel și oamenii din colectivul său au început lucrul și testările la o astfel de centură. Au pus la cale un mecanism de precizia ceasornicului și au realizat un model nou de centură automată. La această oră centura se află la Paris și e supusă complexelor probe de omologare. Imediat ce va fi acceptată („nici nu intră în discuție altă posibilitate“ spunea inginerul C. Dihel), va începe producția de serie. Dincolo de enorma producție industrială, cei de la mecanică au rămas mereu cu ochii și cu urechile ațintite la nevoile pieței. Pe vremuri, cînd a fost nevoie de plachieri, au sărit și au făcut plachieri. Cînd piața cerea strecurători de sîrmă, au sărit și au produs strecurători. Zîmbește și produc și acum. În filmele mai noi au văzut sket-board, acele plăci pe roțile cu care copiii alunecau de-a lungul trotuarelor. Fără să stea prea mult pe gînduri, cei de la întreprinderea mecanică au studiat și proiectat o placă pe roțile. Au testat-o la 60 de kilometri la oră, au rezolvat complicatele probleme legate de roți și rulmenți, de direcție și stabilitate și cînd nimeni nu se aștepta, au lansat pe piața sket-boardul, în set complet, cu cască, genche-re și cotiere. La această oră, trotuarele Brașovului sînt pline de copii care se strecoară grațios printre pietoni. Pe Transfăgărășan are loc chiar o competiție de coborîre. Dar cei de la Brașov nu fac numai piese pentru tractoare, mașini agricole și centuri. Tot ei produc peste 3000 de repere din cauciuc, portajul pentru schiuri, adă-pătoare pentru bateriile de pui, carucioare de transport în interiorul uzinelor, iar acum se află în faza finală de asimilare a lamelor pentru buldozere și încărcătoare. Brașovenii, și mai ales cei de la întreprinderea mecanică, sînt oameni cu fler. Cere piața ceva, nu așteaptă să

le bată la poartă, se pun pe treabă și le-o iau altora înainte și pînă să coacă și alții o idee ei și-au cîștigat vadul și prestigiul. Asta în raport cu lumea. Pentru că în raport cu ei înșiși încearcă mereu pași înainte, soluții de modernizare, idei și brevete. Acum, cu discreție dar și cu hotărîre, cei de la Brașov bat moneda productivității. Au pus la cale robotizarea unor operații, modernizarea unor utilaje și creșterea productivității muncii. Din 1980 întreprinderea mecanică din Brașov a sărit cu mult la fiecare indicator de plan. Cînd l-am întrebă pe director cum stă cu planul pentru anul acesta, a răspuns scurt, 14 milioane depășire numai pentru primele luni. I-am întrebă pe mai mulți ce regretă. Surpriza a fost un nume. Contabilul șef. Chiar și directorul zicea, crăp de ciudă că mi-a ieșit la pensie un om. Mihai Comaniciu e unul dintre oamenii regretați. Împreună cu el se apropie de

linia de sosire o întreagă generație de meseriași brașoveni de primă linie. În anul 1987 va ieși la pensie și maistrul Dumitru Brenici. La fel, se va pensiona și maistrul Marin Stănescu, șeful secției de scaune. Și ultima dorință a bătrînilor de la mecanică, după ce ani de zile au făcut și plachieri, și balamale, și acum nu se sfîesc să încerce robotizarea, după cum nu se jenează să producă nici fir cu plumb pentru zidari sau desfăcătoare de sticle de bere, e ca înainte de plecarea lor, operațiunea de stringere de pe drumuri să se încheie cu mutarea în noul sediu, aflat în faza finală. Căci asta va confirma pe deplin virtutea de cîștigători ai celor angajați într-o întreprindere care s-a născut în barăci, a crescut și a devenit o firmă, despre care mulți spun, „astora le fuge mîntea, nu picioarele“.

CORNEL NISTORESCU ■

Politica faptei

(Urmare din pagina 1)

pietrei, nu numai al omului. Credem că și atunci, la rostirea acelor vorbe înțelepte ale secretarului general al partidului, care defineau asemenea unui proverb valoarea unui principiu etic, au mai fost unii care au avut suficiente motive să roșesească. Că pămîntul, o știe prea bine țărănul, nu-l răzbești cu vorba, ci cu munca!

Cu munca vom răzbi prezentul, cu munca vom răzbi viitorul, cel propus să-l atingem. Românul știe lenția aceasta, înțelesul ei i-a asigurat îndestularea, i-a sporit bucuria, iar într-o accepțiune mai largă i-a asigurat și-i va asigura independența. Proba hărniciei poporului nostru o avem și o întîlnim la tot pasul. E suficient să deschizi paginile unei gazete și să afli, de pildă, că muncitorii Șantierului naval din Giurgiu au predat la export o navă cu două luni mai devreme; că oamenii muncii de la „Electrocontact“ Botoșani au început cea de a doua jumătate a lunii iunie cu o depășire a producției fizice în valoare de peste 45 milioane lei; sau că mureșenii, constructorii de locuințe, au predat la cheie 400 de apartamente, cu 70 mai multe față de planul lor la zi.

Fapte! Simple, poate nesemnificative, obișnuite, dar combustia lor e singura care ne asigură îndeplinirea programelor noastre, împlinirea viselor noastre, libertatea zborului și dreptul nostru la bucurie și speranță. Să nu uităm niciodată că numai faptele au această acoperire în aur, ne oferă o meditație activă asupra viitorului. Fapta este sinteza cea mai reală și mai limpede a vredniciei, a conștiinței noastre. În munca fiecăruia dintre noi trebuie să funcționeze perfect echilibrul dintre vorbă și faptă. Vorba noastră să fie și fapta noastră.

Iar din cînd în cînd, dacă avem acoperirea faptelor noastre, nu e rău să-i mai tragem de mîncă pe vorbăreți. Să le arătăm cîmpul, uzina, șantierul, laboratorul, țara, această superbă arenă în care poate fi împlinită orice măreață faptă.

această fabrică depinde, nu în ultimul rînd, de starea oamenilor, de gîndurile lor, de prospectivitatea lor fizică și sufletească. Sînt mici amănunte mari care compun viața noastră de fiecare zi“.

Revenim la ale noastre, la secția care prelucrează anual peste 800 tone deșeuri rezultate din întreaga ramură industrială, la redimensionarea semifabricatelor prin reducerea greutateii specifice și a grosimii lor, la experimentarea unor procese tehnologice de obținere a tălpilor de cauciuc cu consumuri reduse de energie. „Peste toate acestea problema centrală o constituie creșterea productivității muncii. Am trecut pe scară largă la sistemul de confecționare prin procedeul de injecție, de trei ori mai productiv decît prin conveier. În fiecare an vom pune în funcțiune, în aceleași spații construite, noi utilaje, obiectivul final fiind transformarea întreprinderii noastre într-una reprezentativă pe plan național și internațional“. Vorbește calm și apăsător, privind undeva în interiorul gîndurilor sale, unde lucrurile despre care vorbește sînt sigur vizualizate la scara unu pe unu, sînt certitudini ale unor proiecte clare care vor deveni certitudini la fel de clare ale producției de peste o zi, o lună sau un trimestru. În astfel de proiecte și în astfel de certitudini și-a „îngropat“ inginerul Sabin Diculescu tineretea, redescoperindu-și-o de fiecare dată cînd trebuia să facă ceva nou, ceva de la capăt.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Munca este și ea o problemă de educație, fără îndoială. Toată lumea muncește, dar cînd incip în discuție rezultatele acestei strădării nu e greu de observat că ele depind direct de modul mai mult sau mai puțin inteligent în care tot omul își orîndește munca. Nici o morală nu cuprinde porunca „fii inteligent“, parcă așa spunea Argezei și în mod sigur avea dreptate, iar dacă există o morală a muncii ea nu poate să se întemeieze decît pe o conștiință ce presupune educație în sens larg. E tocmai ceea ce dovedește și viața unui șantier aflat între Buftea și Chitila, un șantier a cărui însemnătate se poate înțelege chiar din felul inteligent în care au fost concepute proiectele ce prind viață aici. Rostul acestor proiecte materializate în tot felul de instalații și utilaje este de-a spori folosul și eficiența muncii. Și nu doar a muncii tuturor celor ce lucrează aici, după cum vom vedea.

Din fuga mașinii, călătorul zărește pe poarta șantierului, înscrise cu vopsea proaspătă, patru inițiale: S.P.M.R. Ele înseamnă, spre dumerirea tuturor, Secția de prelucrare a materialelor refolosibile. Valorificarea inteligentă, superioară, adică readucerea în circuitul economic a acestor materiale se produce însă prin elaborarea de către oameni de specialitate a unor tehnologii adecvate și prin alocarea unor investiții de felul celei la care se lucrează acum între Chitila și Buftea. Și e necesar să spunem că nu e nici-decum simplu de conceput și de construit o asemenea secție de prelucrare. De preindustrializare a materialelor refolosibile, fiindcă valorificarea acestor ma-

teriale e un domeniu mult mai complex decît s-ar părea la prima vedere, impunînd o substanțială investiție nu numai bănească dar și de inteligență în găsirea unor soluții tehnice optime și în armonizarea lor pe fluxuri tehnologice de veritabilă producție industrială. Se înțelege că, în aceste condiții, munca oamenilor de la cele trei principale unități de construcție ce-au participat la această lucrare n-a fost nici ea lipsită de dificultăți, dar seriozitatea acestor oameni, conștiinciozitatea lor, hărnicia și buna știință a meseriei i-au ajutat să învingă aceste dificultăți și cea mai

cîteva săptămîni, proba recepției. Acum fiind rîndul altor oameni inimoși să-și facă datoria, precum inginerul Grațian Ionescu sau Ion Coldea, din partea beneficiarului.

Ce anume se va produce aici aflat de la inginerul Sever Rocsin, el răspundînd de această secție în numele beneficiarului care este întreprinderea bucu-reșteană de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile. Tot ceea ce se va aduna din recuperarea de materiale plastice, pungii, saci, dopuri, cutii, navete, se va spăla și măcina și în cele din urmă va lua forma granulelor ce reprezintă,

lotată și retrimisă în circuitul industrial și tabla din care sînt făcute cutiile de conserve, ea reprezentînd doar o parte din cele 50 000 tone de material ferros ce vor lua în fiecare an calea oțelărilor. Nu întimplător s-a montat aici o presă de 250 tone forță și nu întimplător s-a făcut și o instalație de brichetare a spanului. Prin această reducere a volumului materialelor refolosibile se asigură, e ușor de înțeles, o sporire a eficienței transporturilor, ceea ce în lumina imperativului de economisire a combustibililor și energiei apare ca un fapt de mare însemnătate. Încă de pe acum, secția dispune de o linie de cale ferată și o locomotivă de manevră. Și încă o linie de cale ferată și o macara-portal urmează a fi construite aici în etapa a doua a lucrărilor. Această etapă, ne spune inginerul Sever Rocsin, a fost proiectată să înceapă în acest an și să se încheie în 1987. Și este, fără îndoială, cit se poate de semnificativă că anumite lucrări aparținînd acestei etape următoare au înaintat într-un ritm atît de intens încît ele se află acum în curs de finalizare. În urmă cu vreo cîteva luni, de exemplu, se spunea că în etapa a doua vor fi montate aici și două prese de balotat hirtie. Iar acum, încă înainte ca etapa aceasta să înceapă de-a binelea, cele două prese se află în curs de montare. Tot astfel au fost devansate lucrările și pentru atelierul unde vor fi dezmembrate tot felul de utilaje casate, pentru a se recupera metale feroase și neferoase.

Între Buftea și Chitila, niște oameni se grăbesc.

DUMITRU ELIADE ■

Cine se grăbește între Buftea și Chitila

bună dovadă în această privință e chiar faptul că investiția a și prins viață, în bună parte. Prin strădania oamenilor din echipa condusă de Marin Nica, bunăoară, de la o antrepriză din Tirgoviște, sau prin strădania dulgherilor, lăcătușilor, betonștilor și zidarilor conduși de maistrul Dumitru Neagu de la Antrepriza București-Sud a Centralei de construcții industriale București, sau prin strădania altor 31 de oameni de la o antrepriză de montaj-instalații, tot din Capitală, conduși de subinginerul Marin Gănucci, această secție a intrat în funcțiune parțial, o seamă de instalații trecînd cu bine, în urmă cu

mai ales că e vorba de vreo 5000 de tone pe an, o cantitate însemnată de materie primă pentru întreprinderile de mase plastice. Tot aici va funcționa și o instalație cu ajutorul căreia se va putea recupera o cantitate apreciabilă de staniu de pe cutiile de conserve și pentru a înțelege mai bine utilitatea acestei fapte s-ar cădea să adăugăm că staniul e rar și scump în lume, că noi îl importăm pe bani grei și că pretulindeni el este foarte căutat și este folosit nu numai ca strat protector pentru cutiile de conserve, bineînțeles, ci și pentru producerea a tot felul de aliaje. În cadrul aceleiași secții va fi ba-

„Tezaurul de experiență al umanității, inclusiv trecutul istoric românesc, evidențiază fără putință de tăgadă că independența este bunul cel mai de preț în viața popoarelor. Acest adevăr obiectiv fundamental exprimă sugestiv chintesenta întregii noastre istorii naționale, de o vechime milenară. Astfel începe lucrarea de curind apărută a generalului locotenent doctor Ilie Ceaușescu, **Independența poporului român — obiectiv fundamental al politicii Partidului Comunist Român**. Autorul adaugă un nou volum la o operă care a făcut din el personalitatea cea mai reprezentativă a istoriografiei noastre militare. Contribuțiile sale se disting prin amploarea documentării, adâncimea analizei și limpezimea expunerii. Istoric angajat, în înțelesul cel mai nobil al termenului, generalul Ilie Ceaușescu continuă o tradiție a istoriografiei noastre militare, ce urcă pînă la fondatorul ei, Nicolae Bălcescu: cercetarea științifică, desfășurată în limitele adevărului istoric, trebuie să slujească intereselor superioare ale neamului. Acest principiu călăuzește întreaga activitate de istoric a generalului Ilie Ceaușescu, care a făcut, prin toate lucrările sale, deopotrivă operă de investigație istorică și de educație patriotică și politică. **Războiul întregului popor pentru apărarea patriei la români și Transilvania — străvechi pămînt românesc**, pentru a ne mîrgini numai la două dintre cele mai cunoscute lucrări ale sale, constituie excelente exemple ale asocierii ferice dintre cercetarea trecutului românesc și mesajul politic de actualitate.

În același spirit este scris și ultimul volum, care face obiectul acestei prezentări. El abordează problema fundamentală a lumii contemporane, care este independența națiunilor și statelor. A fi stăpîn pe soarta sa, iată condiția primordială a progresului material și spiritual al fiecărui popor. Confruntarea dintre aspirația spre independență și practicile politicii de dominare a popoarelor este astăzi o realitate lesne perceptibilă pentru oricine. Rădăcinile coabară din trecut și istoria umanității se confundă cu desfășurarea acestui conflict dintre libertate și aservire, care a înscris și paginile sumbre ale subjugării popoarelor, dar și cele luminoase ale emancipării lor naționale.

Cartea generalului Ilie Ceaușescu este în egală măsură o lucrare de istorie și o lucrare politică. Subtitlul ei **Tradiție, actualitate, perspectivă** îi exprimă perfect conținutul. Analizată atît conceptual cît și ca realitate istorică, în trecutul poporului român și privită într-un larg context de istorie universală, independența apare ca o necesitate obiectivă pentru

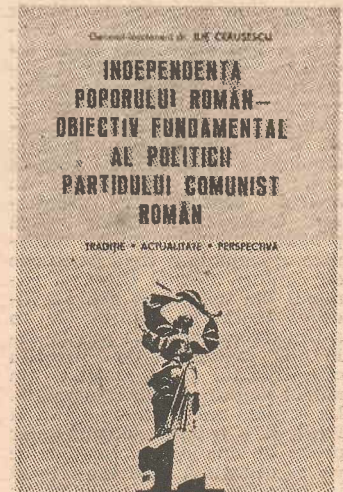
existența și dezvoltarea popoarelor. Relevarea caracterului legic al independenței dă temelia vastei anchete istorice pe care o desfășoară autorul de-a lungul paginilor atît de hrănite de fapte și idei. Fără a avea acele subsoluri încercate de trimiteri, devenite uneori o imagine ostentativă a erudiției, fiecare pagină a acestei cărți se înalță pe vaste lecturi și îndelungate meditații, la capătul cărora autorul demonstrează că lupta pentru independență constituie o permanență în cele două milenii și jumătate de cînd poporul român a intrat sub reflectorul istoriei.

Rareori se întâmplă în istorie ca mărturia scrisă cea mai veche despre un popor să exprime ceea ce urmează să devină emblema evoluției sale istorice. Este ceea ce s-a petrecut cu poporul nostru, căci, acum 2500 de ani, adică în anul 514 î.e.n. geții, spre deosebire de ceilalți traci, hotărâu să reziste împăratului persan Darius I, care le străbatea teritoriile, în fruntea unei mari armate, pornită în campanie împotriva sciților. Atitudinea lor l-a făcut pe Herodot, „părintele istoriei”, care ne relatează acest episod, să-i caracterizeze drept „cei mai viteji și mai drepti dintre traci”. Am pășit în istorie ca un popor pentru care independența este bunul cel mai de preț și am rămas atașați acestei convingeri pînă în ziua de astăzi. Toată istoria poporului român, începînd de la această împotrivire față de un cuceritor străin, acum 2500 de ani, este desfășurarea unei înclătări eroice cu năvălitori și cuceritori pentru a ne păstra neatîrnarea. Și dacă acest efort a fost, în cele din urmă, încununat de succes este pentru că, de fiecare dată, cînd libertatea vetrei strămoșești s-a aflat în primejdie, s-a manifestat o solidarizare a tuturor forțelor social-politice ale societății românești, care și-a găsit expresia în războiul întregului popor pentru apărarea patriei. Grație acestei forme de luptă, românii au realizat performanța — care atîtor neavizați li se pare incredibilă — de a fi singurul popor din Europa de sud-est, care, în condițiile expansiunii otomane, și-au putut conserva structurile politico-administrative proprii, smulgînd împărăției turcești recunoașterea scrisă a statutului lor de autonomie.

Secole de luptă pentru apărarea neatîrnării de fapt au generat o gândire politică, axată pe principiul continuității statale, ca expresie politică a independenței și unității naționale. Cînd în a doua jumătate a secolului trecut, a apărut la noi mișcarea socialistă, în ideologia ei, apărarea independenței a fost un element fundamental. „Cînd viața României, ca stat neatîrnat, ar fi amenințată, socialistii români și-ar face datoria, dîndu-și viața pentru pa-

tria lor” scria Ioan Nădejde în 1894. Desfășurările istorice care au dus la Marea Unire din anul 1918 i-au găsit pe socialistii români prezenți sub steagul luptei pentru independență și unitate națională.

Făurit la 8 mai 1921, Partidul Comunist Român a acordat același loc central problemelor apărării suveranității naționale,

Independența, bunul cel mai de preț

care au fost tot mai amplu și profund dezbătute în documentele de partid pe măsură ce intensificarea politicii expansioniste și revizioniste — mai ales după instaurarea regimului nazist în Germania (30 ianuarie 1933) — crea o amenințare directă pentru independență și integritatea României. „Este de altfel meritul istoric al comu-

niștilor români — se arată în lucrare — de a fi văzut și demascat de la început primejdia deosebit de gravă pe care o reprezenta fascismul pentru independența și integritatea statului, pentru însăși ființa națională a poporului nostru și de a se fi aflat în fruntea clasei muncitoare, a celorlalte pături și categorii sociale în lupta împotriva primejdiei fasciste, ridicîndu-se cu hotărîre în apărarea integrității teritoriale și suveranității României”. În paginile cărții este abundent exemplificată lupta Partidului Comunist Român pentru unirea tuturor forțelor antifasciste în vederea constituirii unui larg front popular, care să constituie o barieră de netrecut în fața fascismului internațional și a agenciilor sale din țară. Forța organizatorică și politică a comunistilor români a fost pusă în lumină de grandioasa manifestație de la 1 Mai 1939, cînd pe străzile Capitalei, mîile de participanți au demonstrat sub lozincile: „Să apărăm granițele țării împotriva agresorului hitlerist!”, „Trăiască independența națională!”, „Încadrarea României în sistemul de alianță intervenit între Franța, Anglia și Uniunea Sovietică!”. Ca și în iunie 1933, cînd s-a creat Comitetul Național Antifascist, și de astă dată contribuția comunistului Nicolae Ceaușescu a fost masivă și decisivă pentru succesul acțiunii.

Împrejurările tragice din vara anului 1940 au determinat izolarea politică și militară a României, amputarea teritoriului ei, instaurarea regimului de dictatură militar-fascist. „Evoluția desfășurării politice și militare din vara anului 1940 în favoarea statelor fasciste și revizioniste — se arată în lucrare — s-a răsfrînt direct și dur asupra României, căreia, prin forță și amenințarea cu forța, i s-au smuls părți din teritoriul național; la conducerea statului au fost impuse prin intervenția Berlinului grupări politice care au subordonat țara celui de-al treilea Reich”.

Partidul Comunist Român s-a angajat, cel dintîi, în lupta pentru restabilirea independenței și suveranității naționale, grav încălcate de Germania hitleristă, și a chemat toate partidele, organizațiile și personalitățile politice ale țării să se unească într-un Front Național Antihitlerist punînd ca singură condiție în vederea colaborării „atitudinea față de independența națională a poporului român”.

Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, în a cărei pregătire și victorie, Partidul Comunist Român a avut rolul conducător, a restabilit independența și suveranitatea României. „Refuzînd hotărîrile, în august 1944, ca propriul său viitor să fie decis de alții — arată autorul — națiunea română a ilustrat pregnant că este fermă să urmeze neabătut

această cale, că nu va admite niciodată ingerințe străine în treburile sale interne, în afirmarea sa independentă pe plan internațional”.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a fost, după cum se apreciază și în lucrare, un eveniment de însemnătate istorică pentru consolidarea independenței și suveranității României. Țara noastră s-a angajat ferm și ireversibil în promovarea unei politici curajoase de apărare a principiilor de independență și suveranitate națională, de neamestic în afacerile interne, poziția ei fiind în perfectă concordanță cu necesitățile obiective ale dezvoltării lumii de astăzi și cu aspirațiile cele mai profunde ale tuturor popoarelor. Identificat cu această politică, președintele României, Nicolae Ceaușescu, a adus țării noastre, un prestigiu fără egal în istoria românească, prin afirmarea energică și consecventă a dreptului popoarelor de a-și decide singure soarta. Oricine străbate bogata literatură consacrată vieții politice internaționale din ultimele două decenii va găsi numele României și al tovarășului Nicolae Ceaușescu asociate cu promovarea, în orice împrejurare, a principiului independenței și suveranității naționale.

Autorul combate riguros punctele de vedere potrivit cărora independența și statul național s-ar fi perimat într-o lume ca aceea contemporană, a interdependențelor. El arată că menținerea statelor naționale ca subiecți ai relațiilor internaționale reclamă cu necesitate afirmarea lor liberă, între națiuni; în al doilea rînd, ca o premisă a menținerii păcii și dezvoltării cooperării pentru a feri umanitatea de o catastrofă nucleară, este necesară funcționarea sistemului internațional de state pe principiul perfectelor lor independente și egalității; în sfîrșit, eliminarea decalajelor economice nu este posibilă fără existența unor relații de respect reciproc între state independente.

Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu care slujesc drept concluzie a cărții deschid o perspectivă luminoasă: „Viitorul aparține unei lumi mai drepte și mai bune, egalității sociale și naționale, respectului dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă”. Pentru ca această posibilitate să devină realitate este necesar ca fiecare om, fiecare popor să înțeleagă că independența este bunul cel mai de preț, pentru care nici un sacrificiu nu este prea mare. Cartea istoricului Ilie Ceaușescu ne-o demonstrează cu strălucire și ne face mai puternici în apărarea neatîrnării românești, pentru care s-au jertfit generații de înaintași și pe care trebuie să o remitem intactă urmașilor din această vatră, atît de încercată de istorie.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Fac ei ce fac, orășenii, oricît de prinși de treburi ar fi, și din cînd în cînd te dăruiești cu ei că întreabă cuprinși de nostalgiile ferecate în memoria spiței lor originale de țărani: cum mîi e griul? Și în întrebarea aceasta își face loc ideajul de limpede o speranță pe care ei ar vrea ca răspunsul să o confirme. În viața satelor întemiate pe pămîntul bun al acestei țări există însă evenimente asupra cărora se poate stăruii chiar după ce întrebarea cum a fost griul s-a lămurit pînă la capăt la vremea culesului că griul, ei bine, griul a fost bun. La Chitila ar mai fi încă vreo lună pînă să înceapă secerișul dar oamenii, în așteptarea piinii noi, nu stau cu brațele încrucișate, pe cele 125 de hectare cît măsoară grădina de legume au destul de mult de lucru, cît e ziua de lungă, mai au de strîns prima coasă de lucernă și tot acum se străduiesc să încheie și prașila a doua a porumbului. La Chitila, cooperativa agricolă nu are decît 640 de hectare cu totul, comuna are puțin pămînt arabil, după cum se vede, și de aceea e ușor de înțeles că pămîntul acesta este lucrat cu o grijă aparte. De pe urma lui cooperativa obține în fiecare an o producție globală de vreo 9 milioane de lei. În schimb, valoarea producției industriale a comunei se ridică la aproximativ 700 milioane de lei în fiecare an, la Chitila existînd cîteva întreprinderi de nivel republican. Mai cu seamă după 1965 aceste întreprinderi au fost dezvoltate, în mai multe etape, și în urma investițiilor realizate de-a lungul anilor s-a ajuns ca valoarea fondurilor

fixe ale comunei să fie de circa un miliard de lei. Aceste bunuri, parte a avutiei naționale, se află în mina citorva mii de muncitori deosebit, continuații ai unei tradiții industriale care la Chitila este destul de veche. Chiar creșterea numărului de locuitori ai acestei comune s-a datorat, în bună măsură, dezvoltării ei industriale. Astăzi, Chitila are vreo 17 000

Din activitatea F.D.U.S.

Satul ca un singur om

de oameni. În preajma celui de-al doilea război mondial avea vreo 5 000. Atunci a venit la Chitila și primarul de azi al comunei, Părinții lui, Constantin și Maria, au venit din satul lor, Topana, din județul Olt, și s-au angajat aici ca muncitori la Fabrica de zahăr în 1944. Gheorghe Fîțion, primarul comunei, aici a deschis ochii asupra lumii și nu ezită nicidecum să spună că el este, de fel, chiar din Chitila. Aici a învățat iar în București aflat la doi pași s-a calificat ca sculer matriter, lucrînd 12 ani la „Steaua roșie”, unde spune că a fost scoala vieții lui, iar din '71 ca proiectant chiar la Chitila, la întreprinderea de utilaje și piese de schimb. Din 1977 a lucrat ca vicepreședinte al consiliului popular, iar din 1982 este primarul comunei. „Aici,

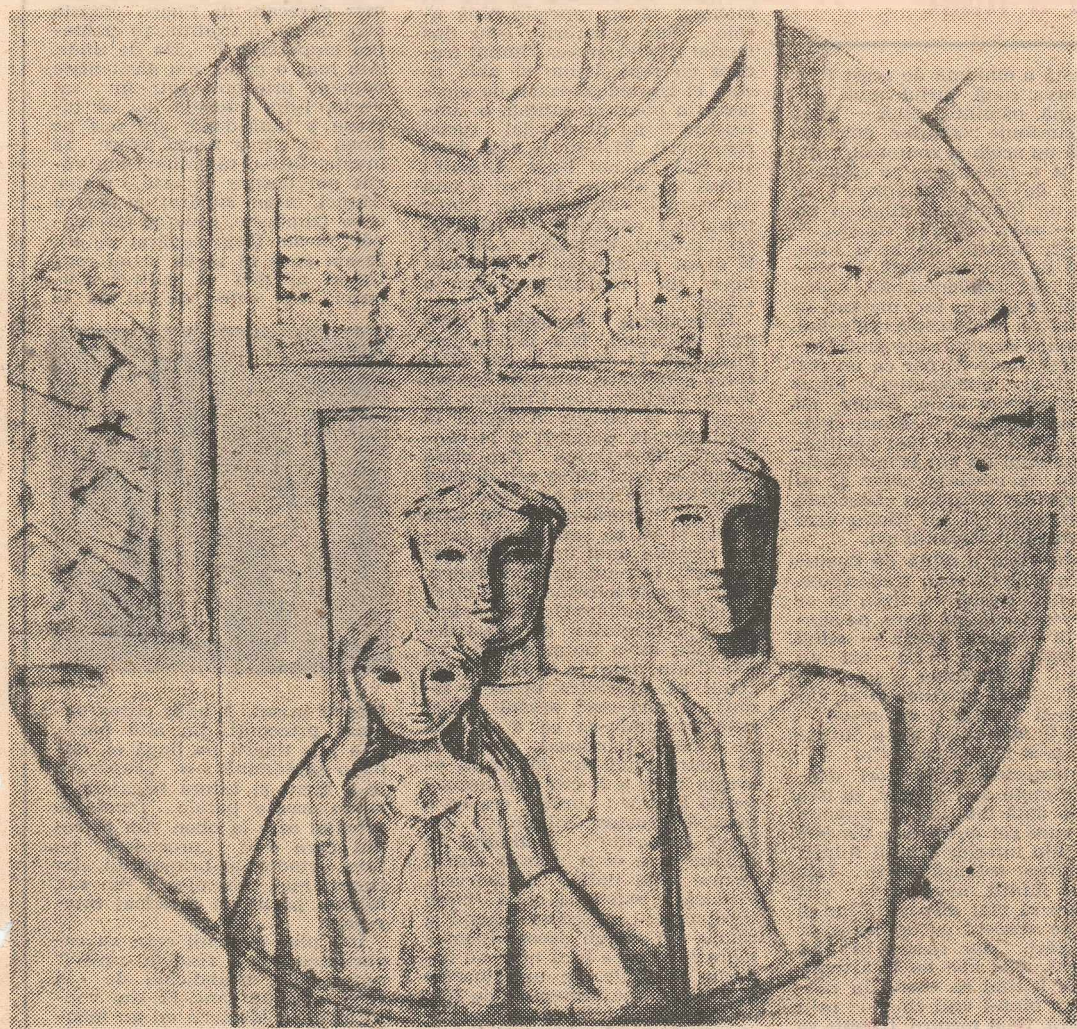
la Chitila, zice el, s-au stabilit oameni din toată țara, și ardeleni și moldoveni și bănățeni și olteni, numărul acestora fiind chiar mai mare decît al localnicilor. Și cu toate acestea, apare deosebit de interesant faptul că oamenii aceștia n-au fost și nu sint indiferenți față de locul în care au venit și că, dimpotrivă, ei știu să fie uniți și să acționeze ca un singur om atunci

zîlnic pe drumul acesta. Nu demult, după asfaltarea străzii Păcii, aflată chiar în Chitila, sute de oameni au venit să amenajeze spațiile verzi de pe laturile ei și să planteze pomi, această stradă ajungînd să fie încă de pe acum una dintre mindriile celor din Chitila, fiindcă ea duce spre un loc de-a cărui înfățișare viitoare se leagă, înțelegem, gînduri mari și pline

se vor face alte terenuri de handbal, volei și tenis de cîmp, locuri de joacă pentru copii și un teren mai mic de fotbal, tot pentru copii. De fapt, aici se va construi o adevărată bază sportivă și de agrement. Și pentru că or fi cei de la I.U.P.S. susținători ai fotbalului dar alții au alte pasiuni, cei de la Fabrica de materiale de construcție, în frunte cu directorul lor, Paul Ene, s-au angajat să sprijine amenajarea unei baze nautice pe lacul Chitila. Întreprinderile își aduc asadar o contribuție importantă la gospodărirea și înfrumusețarea comunei, după cum cetățenii participă și ei, după puterile lor. La toate acțiunile de interes comun, iar dintre numele acestora ar trebui să amintim cel puțin de Vasile Cojocaru sau Ilie Barbu sau Mihai Moise sau Ion Bogasiu, oameni de frunte în muncile obștești, după cum între deputați ar fi de remarcat cel puțin Aurel Drogeanu, Ion Popescu, Vasile Badea sau Valeriu Negrescu, directorul Întreprinderii de producție industrială și construcții căi ferate, sau Ana Pop, profesoară de română și președintă a comitetului comunal al Organizației Democrației și Unității Socialiste. În 1985, valoarea lucrărilor edilitare executate prin muncă patriotică a trecut de 6 000 de lei, în medie, pentru fiecare locuitor al comunei și acesta este, fără îndoială, un argument solid în sprijinul afirmății primarului Gheorghe Fîțion: atunci cînd oamenii vor, totii cei din Chitila știu să fie uniți și să acționeze ca un singur om.

DUMITRU ELIADE ■

De patrie

De patrie e cîntecul meu,
De patrie inima-mi este
Cuvintului patrie,
Înălțime de creste.

De soare îmi e gîndul
De lumină deplină,
În care patria
Este inimiresmată grădină.

De soare și patrie — pasul
Risipind îndoiala și teama.
De patrie — casa,
De patrie — mama.

De patrie — cerul
Cu o săgeată în zbor,
Legînd trainic prezentul
De viitor.

GH. MINCA

La Galeriele Orizont, în aceste zile, o amplă expoziție aparținînd pictoriței Geta Mermeze, din care reproducem lucrarea intitulată Tinerete—Pace

Cîntarea României

Acum cîteva zile, Constantin Menagache, un tînar poet din Brăila, ne-a adus la redacție un snop de poezii, fiecare poem închipuînd un fir de griu cu bobul dat în pîrg albastru și dulce. Silabele cu pricina aveau freamăt de Dunăre spintecată de sabia de argint a scrumbiilor oțelite. Dar nu despre poeziile lui vreau să vă vorbesc, ci despre faptul, nu prea lesne de observat, dar vizibil totuși, că manifesta o deosebită grijă pentru un caiet cu coperte albastre de vinilin. Dar, peste numai cîteva ore, cineva îmi telefonază că așa putea sta de vorbă cu un tînar excepțional, un tînar care are o propunere cu totul și cu totul extraordinară. Nu mică mi-a fost mirarea cînd tînarul în cauză s-a dovedit a fi prietenul meu de curînd, poetul Constantin Menagache. Nu ne întîlniserăm niciodată pînă atunci și, iată, în aceeași zi ne întîlnim de două ori. „Toată problema, zice, s-ar afla aici, între copertele astea albastre. Ca să fiu mai explicit, am scris chiar și un memoriu”. Iau caietul și-l deschid la întîmplare. Văd un desen în creion, cam stingaci executat, vrînd să semene cu un desen tehnic. Un fel de coloană cu capetele subțiri, parcă fragile, dar îngroșată la mijloc,

Muzeul din vis

În dreapta desenului citesc: „Stîlp de casă din județul Gorj”. Sub acest text, în paranteză, era scris „Stîlp de casă la casa lui Mogoș, Muzeul Satului, București”. Dau foile mai departe și citesc: „Stîlp de casă din județul Maramureș”. Fragilitatea, atît de evidentă în stîlpul de la casa lui Mogoș, este înlocuită de masivitate și de siguranța cu care sînt scrijelite direct în trunchi însemnele arhaice intruchipînd pomul vieții și motivul solar. „Sînt, zice Constantin Menagache, în caietul acesta peste o sută de desene cu stîlpi de case din toată țara. Am bătut cu piciorul sute și sute de sate și am văzut sute și sute de case. Le-am desenat cu plăcere, cîr bucurie, dar și cu un gînd care mi-a încolțit în minte acum peste 15 ani. Un gînd care, la început, m-a cam înspăimîntat, într-atît de imposibil de înfăptuit mî s-a părut. Dar cu trecerea timpului, mi-am zis că visul are toate șansele să se realizeze. Am uitat să vă spun că eu, pe lângă poezii, sînt și un fel de cioplitor în lemn; că pentru a-mi duce gîndul la capăt, m-am apucat de sculptură în lemn, că am avut și cîteva expoziții, că am cîteva lucrări premiate în edițiile de pînă acum ale Festivalului „Cîntarea României”. În fine, ce mai încoace-încolo, am scris aproape totul în memoriu”. Citesc din memoriu: „După această succintă descriere a stîlpilor de casă, andrele, popi, stîlpi de porți, de cerdac, furci etc., menționez că sînt în posesia unui vast material documentar și sînt gata să-mi ofer în mod gratuit serviciile, adică priceperea mea în arta ciopliirii lemnului, pentru a transforma în obiecte de muzeu aceste superbe elemente de artă decorativă, veritabile argumente ale dăinuirii poporului nostru pe aceste meleaguri. Propun, cu alte cuvinte, înființarea la Brăila, în parcul orașului, a unui muzeu în aer liber cu cei mai frumoși stîlpi de casă din toată țara. Precizez că împreună cu profesorul Liviu Mihăilescu, muzeograful etnograf al Muzeului de etnografie și artă populară din Brăila, am efectuat un plan tematic și grafic al primei etape, cuprînzînd o sută de stîlpi, urmînd ca muzeul să cuprîndă în final aproximativ trei sute de stîlpi reprezentînd absolut toate zonele etnografice ale țării!”

VICTOR NIȚA

Artistul — conștiință a epocii sale

— Din cite vă cunosc sinteti un om mefeu senin, Laurentiu Profeta!

— M-am bucurat de o dezvoltare fără mari sinuozități. N-am întîlnit în calea mea obstacole de netrecut, nu m-am izbit de adversități care să facă din mine un incrincentat. În general, compozitorii sînt oameni mai blînzi, mai legați sufletește unii de alții și de semenii lor. Cel puțin așa îmi place să cred.

— Știți prea bine că viziunea dumneavoastră e cam idilică.

— Poate. Dar, repet, așa îmi place mie să cred. Cu toată sinceritatea.

— În mijlocul camerei unde ne aflăm este un pian. L-ați avut și în anii de ucenicie?

— Nu. Pe vremea aceea aveam o pianină. Am început să iau lecții de pian de pe la 5-6 ani. Tata cînta la vioară iar fratele meu la clarinet. Uneori, cîntam împreună pentru propria noastră plăcere.

— Faceți, cu alte cuvinte, muzică de cameră.

— Muzica poate colora viața oricui. Este, după o formulă dragă mie, o gimnastică a sufletului.

— Pînă la urmă însă n-ați devenit un virtuoz al pianului.

— La 17 ani m-am îmbolnăvit. N-am mai putut continua o carieră de interpret pentru care mi-ar fi trebuit o rezistență fizică deosebită.

— Iată deci un prim obstacol de care v-ați lovit.

— Nu-i așa. Dacă stau și mă gîndesc bine, totul a fost în fa-

voarea mea. Nu știu dacă așa fi devenit un pianist strălucit. Îmi lipsea forța fizică necesară pentru a învinge acest „diavol negru” care este pianul...

— Trebuie să înțeleg că l-ați urit în copilărie?

— Dimpotrivă, l-am iubit, dar uneori regretam că nu sînt și eu la joacă, alături de

intr-o tragedie. Mai ales că tot atunci mi s-a oferit prilejul să cunosc o lecție de o mare generozitate.

— Care anume?

— Profesoara Silvia Căpătîină l-a chemat acasă pe toti cei excluși și le-a predat în continuare fără să le ceară nici un ban.

— Iată ceva ce nu se poate uita. Totuși, cum s-a făcut trecerea de la interpretare la compoziție?

— Pe nesimțite. Cunoașterea

nici una din lucrările mele „opus”.

— Ce vă propuneți în lucrările dumneavoastră?

— În primul rînd să fiu cît mai sincer cu putință. Atît cu mine cit și cu ceilalți. Cînd scriu, uit tot, nu vreau să am prejudecăți de nici o natură. Nu-mi programez deliberat să fiu original, să evit ceea ce știu că nu se mai poartă. Încerc o cale de trăire lăuntrică deplină. N-aș vrea să se înțeleagă că fac o muzică necenzurată. Creația spontană e doar un scurt episod din drumul nașterii unei lucrări. Nu-i pot înțelege pe cei care consideră după prima schiță că au făcut un ou de aur și încep să cotodăcescă pe uliță. Într-adevăr, nu lucrez decît sub imperiul inspirației, care vine cînd vrea ea, dar trebuie să știți să-i pregătești venirea.

— Care e genul dumneavoastră predilect?

— Nu am predilecții și nici antipatii. De aceea am scris în toate genurile muzicale, de la simfonie la muzică ușoară. Atitudinile extremiste și exclusiviste îmi renușcă. În creația mea predomină liricul, melodiosul. Și lumea copilăriei. Aici am găsit ceea ce mi-e mai drag mie — sinceritate, armonie, echilibru, fantezie, umor.

— Ați scris mult pentru copii. E oare o consecință a faptului că n-ați prea cunoscut bucuriile copilăriei?

— Nu-i exclus. După cum o supoziție cu un oarecare temei poate fi și faptul că n-am copii.

— Totuși, faptul că pe dumneavoastră vă interesează mai

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION

Laurențiu Profeta:

Inovația este o perla pe un fir de aur care se cheamă tradiție

ceilalți copii. Tinjeam să mă ridic de pe scaun și să bat cu ei mingea.

— Iată deci încă un obstacol în viața dumneavoastră.

— N-a fost un obstacol. Așa am învățat ce înseamnă tenacitatea, așa mi-am călît voința. M-am format astfel încît să nu mă sperii cu una, cu două, de greutate. Oricare ar fi ele. Atunci cînd, de pildă, în 1941 am fost dat, afară din Conservator, n-am transformat faptul

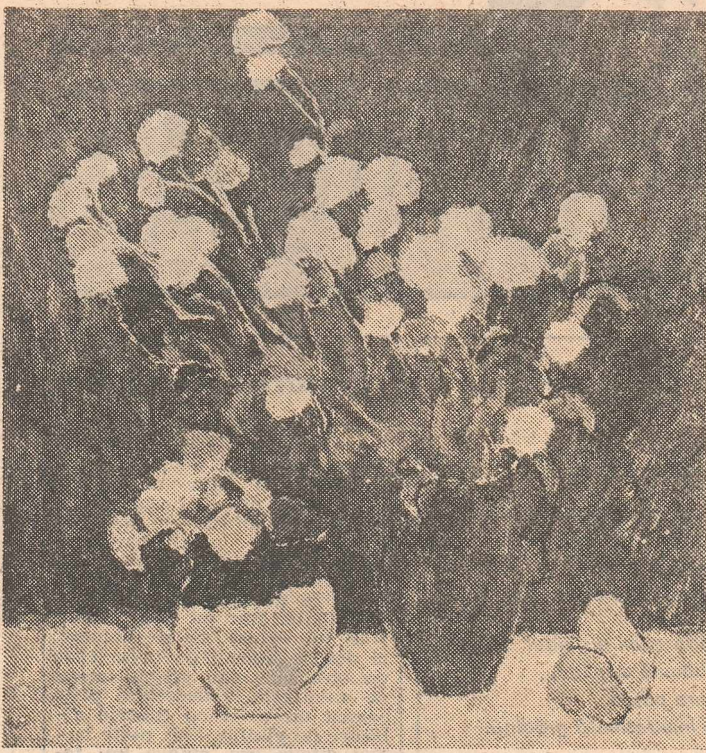
pianului m-a ajutat enorm. Fără el e aproape de neconceput studierea capodoperelor muzicii. Numai studiul teoretic nu e de-ajuns. Dealtfel, am compus de mic, mai mult în joacă, lucrări fără pretenții dar de care mi-aduc aminte cu plăcere, cu nostalgie și azi. La 21 de ani am luat un premiu Enescu pentru cea de-a doua compoziție a mea, opus 2 — dacă vreți, deși pînă azi nu m-am decis încă să numesc

Timp de o săptămînă, pe scena Teatrului „Lucia Sturdza-Bulan dra”, o nouă și, ne îngăduim să credem, o foarte talentată promoție a I.A.T.C.-ului și-a etalat harul în fața unor spectatori care au răsplătit-o cu binemeritate aplauze. Iată cîteva secvențe ale unuia din cele mai reușite spectacole, D'ale carnavalului, de I.L. Caragiale.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Repere

Conștiința națională a literaturii

O literatură își confirmă valoarea nu neapărat doar prin vechimea ei. Sint cazuri cind literaturii tinere, cum este și literatura română, își asumă destinul prin pătrunzătoare deschideri spre universalitate. Eminescu și Arghezi, Hortensia Papadat-Bengescu ori Mihail Sadoveanu, G. Călinescu și G. Bacovia, Lucian Blaga sau Liviu Rebreanu s-au impus prin activitatea creatoare, s-au instalat definitiv ca adevărate conștiințe tutelare ale timpului. Fenomenul a fost posibil pentru că a coincis cu afirmarea unor critici capabili să sporească puterea comună de înțelegere. Nu întâmplător ori de câte ori a apărut un scriitor excepțional i-a stat alături un critic de mare dimensiune. Lui Eminescu — Titu Maiorescu, Hortensiei Papadat-Bengescu — E. Lovinescu, lui Liviu Rebreanu — G. Călinescu, lui Ion Barbu — Tudor Vianu. În plus ne mindrim că avem unul din cele mai înalte procente de creatori cu spirit de discernământ, în stare să cultive concomitent ori succesiv uneltele creației dar și pe cele ale ideții. Amintesc aici doar pentru a-mi puncta ideea remarcabilele esuri semnate în presa vremii de Felix Aderca, Mihail Sebastian, Camil Petrescu, Al. Philippide, Ion Pillat, Marin Preda.

Scriitorii importanți s-au îndreptat spre comentariul critic dar și cei mai proeminenți dintre critici s-au încercat pe tărîmul literaturii. Romanele semnate de E. Lovinescu, G. Ibrăileanu, G. Călinescu ocupă un loc onorant în ansamblul moștenirii literare. Semnificația referențială a acestui proces dual trebuie căutată în chiar mobilitatea, robustețea, forța lăuntrică a literaturii noastre. A apărut cu drept cuvînt o fizionomie ce oglindește, pe lingă alte însușiri, conștiința că ne stă la îndemînă să depunem mărturie despre noi însine. Imaginea alcătuită din nenumărate fațete se regăsește în vocația critică prezentă în întreg registrul de rostire a artiștilor români.

A porni de la propria experiență ca să te întrebî ce roade dai, cum le explici, ce importanță le acorzi nu este deloc un lucru de rutină. Dimpotrivă, vom descoperi că a fost din toate timpurile o formă a răspunderii față de conștiința națională. Încă de pe cînd Ion Heliade Rădulescu examina starea limbii române iar Cezar Bolliac sesiza istoricitatea poeziei prin a cărei ascensiune vestim înnoiri ineluctabile, se vadea unde e plasat în cultura noastră centrul ei de greutate. Acutizat de nevoi prezante, precum a fost existența națională în ceasuri de mare răscruce, spiritul critic a ridicat la un înalt nivel de spiritualitate ideile-forță ale devenirii poporului român. Intre altele, invederat și de factorii exteriori, caracterul perfect organic al fuziunii între opțiuni fundamentale și manifestările de evoluție intelectuală, de mlađiere a ipostazelor culturale în funcție de evenimentele care ne-au marcat existența. Numitorul comun, factorul unificator rămîne apartenența creatorilor la starea de spirit constructivă, singura ce tranșează controverse și îndreaptă disputele spre bucuria marilor împliniri.

S-a observat în anii din urmă cum, luați în parte, fiecare dintre marii critici a creat un curent de opinie, a incitat prin crezurile sale nevoia de asociere. Cu inflăcărare se discuta mai recent despre „călinescianism“, cum în trecut respectul față de corifeii a condus la noțiuni de istorie literară ce trimit la Junimea, cu ale sale Convorbiri literare, la cenaclul Sburătorul ș.a.m.d.

Încă înainte de a întemeia reviste G. Ibrăileanu (Viața românească), E. Lovinescu (Sburătorul), G. Călinescu (Jurnal literar, Națiunea) s-a înrădăcinat convingerea că marii critici mențin treaz sentimentul misiunii lor. Ei adoptă, chiar și atunci cînd stau în polemică unii cu alții, o anumită comunitate de atitudine. Una dictată de modurile lor sufletești de a fi raționali. Dar și de a apăra spiritualitatea românească de veleitari, de imitații neadecvate, de ideologii retrograde. În arsenalul artistic și moral nu s-au strecurat exagerări obscurantiste, dimpotrivă, le este definițiile repudierea lor, simpatia pentru raționalism, pleođcarea pentru civism, democrație, continuitate.

Nu e greu de înțeles care este valoarea unei asemenea atitudini. Fără dubiu una adinc educativă, căci aderă la real și dezvoltă un umanism militant. Apoi, una de armonizare cu ansamblul cultural în măsura în care determină salutare cristalizări problematice. O literatură condusă de spirit critic preconizează în zarea ei de specificitate reflecția participativă, știința maturizării din mers, lupta cu fragmentarismul.

Criticii refac pentru contemporani procesul genetic al literaturii române. Ca într-o scoică imensă spusa lor (slova lor) preschimbă în chihlimbar vuietului istoriei. Cînd după ani îl eliberează spre satisfacția culegătorilor, odată cu vuietul, acum de ținută inefabilă, deslușim corespondența între talent și frumos. Triumfă motivația internă a talentului și se produce la suprafață la un nivel superior de realizare — frumosul — prin care geniul oricărei culturi se dezmarginănește. Călăuzită de spirit critic, înălțată pe trainicul pivot cu care l-au articulat cumpătarea, luciditatea, responsabilitatea, literatura română întinde nenumărate antene spre omenire.

HENRI ZALIS ■

Oameni reali,

Drumuri și întâmplări „ca-n filme“

Există o maximă de acest fel : „Pădurea sună, piriul sună, cerul sună, pămîntul sună — totul e o simfonie ; rămîne doar să treacă pe acolo și compozitorul“. De la o întâmplare se naste o carte ; de la o întâmplare se naste un film. Cînd gîndesti un film — mi-a spus un cineast — pornesti desigur de la o idee, dar și de la o secvență. O secvență însă fundamentală. Călătorești, te uiti în jur, privești în tine însuși și descoperi cele mai nebanuite aventuri ale vieții reale, deși unele îți par ca un rod absolut al imaginației. Totul porneste de la viață. Nimic nu se poate plămui în afara existentei. Pînă și cele mai năstrucnice imagini nu pot fi inchipuite dincolo de posibil : chiar și un pom care ar crește cu rădăcinile în sus, chiar și un fluviu care s-ar vărsa în afluenții săi.

Toată viața e plină de povestiri. Pe oriunde și-ar trece zilele, omul povesteste. În tren, în avion, pe stradă, pe cîmp, pe sanțier, în fabrică, acasă — omul povesteste. De cîte ori nu auzim : „Viața mea e un roman !“. „Nici în filme n-ai văzut ce-ți spun eu acum !“. „Dacă-ți povestesc eu o întâmplare, n-ai să mă crezi !“...

Rememorîndu-mi uneori drumurile mele de reporter, se iscă dintr-o dată multimi de imagini între care cel puțin una țisnește parcă din interiorul unui fulger. Și rămîne, tulburător, în fața ochilor minții, nevrînd cu nici un chip să mai dispară. Cînd și cînd, se acoperă cu umbra altor întâmplări, dar răsare în alt moment, cînd nici nu te aștepti. Un pui bătînd cu ciocul în coaja oului pînă-l vezi zburînd prin bătătură. N-ai încotro, trebuie să descrii asta sau cel puțin să-ți notezi în planurile tale de prozator. Cu o asemenea imagine poți începe o carte.

În ce mă privește, îmi gîndesc de obicei cîrțile ca pe filme. Adică, las imaginea fundamentală să deruleze altele și altele.

citeodată pînă la final. Nu știu însă dacă aceea imagine va fi capul sau coada, din ea însă cu siguranță se va naste trupul, corpul subiectului, acțiunea — acțiunea, ca o operă de artă încremenită, dar totodată în continuă mișcare, cum spune filozoful. Așa de exemplu nu mă pot despărți de chipul unui sofer care, aflînd că noi, cei din „brigada de reporteri“ ai ziarului tineretului aveam să trecem și prin Galați, s-a înșeninat deodată, deschizînd radioul și căuțînd muzică, vorbind și povestînd tot felul de întâmplări de prin călătoriile sale. El care tăcuse tot timpul. De altfel, colegii lui îl și porecliseră „Mihăiță Mutu“. „Îl luați pe Mutu ? Bine, dar o să vă plictisiți, că el nu scoate tot drumul o vorbă !“. Și iată că acum, soferul nostru tăcut devenise o cascadă a întâmplărilor. Am stat la Galați două zile, timp în care nu-l înțitineam pe sofer decît seara. Căuta ceva de unul singur. Orașul se afla în plină reconstrucție. Pentru el era de nerecunoscut și privirile sale ne transmiteau o continuă uluire. Nu mai vorbea. Nu ne mai povestea nimic. Nu era trist, ci pur și simplu uimit de schimbarea aceastei totală a orașului în care el cunoscuse cîndva o fată. Dar străduna aceea ce ducea spre Dunăre dispăruse, luîndu-i locul un mare bulevard strălucit de blocuri înalte. Ne-a spus aventura mult mai tîrziu, în drum spre redacție. Dubla aventură : cea a dragostei de odinioară și

cea de acum, a uluirii în fata noului oras, reconstruit din temelii, dobindînd o cu totul altă înfățișare. Anii curseseră astfel încît el nu mai găsise prilejul să mai fi trecut prin Galați, deși în toată vremea asta fusese pe drumuri, cu cele patru roți ale sale. Se gîndise în cite un moment să se repeadă pînă acolo, dar drumurile l-au dus mereu în altă parte. Timpul trecuse cu repezițiune și abia acum el își dădea seama de pierdere : o pierdere intimă, o „îmbătrînire“ pe un fundal social reintinerit. El n-ar fi vrut decît s-o vadă și noi l-am linistit : „Lasă, că nici eu nu mai e fata de atunci !“ Mi-amintesc bine tresărirea soferului și izbucnirea lui de ris hohotitor : „Așa-i ! E drept ce spuneți ! Și-i mai bine să rămînă așa cum o știam !“.

Întîmplarea aceasta e ceva mai depărtată. Dar iată o împrejurare în care m-am aflat chiar săptămîna trecută. Am un vecin, inginer, Ion Cristian. Acum e la pensie. A lucrat la Săvinești, la Borzești și la construirea Onestului. Are clară imaginea unui cîmp sub dealuri pietroase, pe care au început să se facă măsurători să se bată țărși și să se sade gropi pentru temelii unui oras pe un loc acoperit, într-un larg perimetru, doar cu mărăcinisuri. Are clară imaginea camioanelor, a barăciilor și a brigăzilor de constructori. Nu mi-a putut spune cu exactitate data la care au început să se ridice primele ziduri, și nici cînd orasul a fost gata, arătîndu-se ca o pictură pe o pînză fabuloasă înrămată în piatra munților. Metafora aceasta pare a fi cea mai aproape de adevăr : „orasul era ca o pictură, frumos, sculptor, dar tăcut și pustiu“. Inginerul se plimba prin el și a trăit atunci timpul unei liniști desăvîrsite. Fiindcă a existat o clipă cînd, constructorii plecînd, orasul a rămas gol, ca un decor cinematografic în care încă nu s-au început filmările. În următoarele săptămîni, apartamentele au fost ocupate de beneficiarii lor, muncitorii de la Combinat și întreprinderile din jur. În blocuri pătrunsese viața, străzile forfoțeau, dar — îmi spunea inginerul — lipsea ceva. În viața orașului trona încă pustiu. Și numai cînd din parcuri și pe străzi și la grădinite au apărut copiii, totul s-a înviorat. „Planeta Onesti fusese cucerită de viață cu adevărat, fiindcă ei, copiii, sint întotdeauna nu numai viitorul, ci și vigoarea și farmecul prezentului, al existentei umane“.

Mulțimi de întâmplări și mulțimi de imagini se petrec și trec prin fata ochilor noștri. Sint absolut convins că dacă s-ar organiza un concurs pe tară nu de scenarii (scenariul impune o elaborare profesionalistă) ci de subiecte, de întâmplări cu semnificație pentru viața noastră de fiecare zi, s-ar produce o ploaie dintre cele mai înviorătoare pentru întregul país al prozei și cinematografului românesci.

VASILE BĂRAN ■

Situații semnificative

Evident, viața, realitatea oferă dramaturgului situații semnificative și tipologii interesante care pot constitui materialul de plecare pentru scrierea unei piese. Desigur, nu este vorba despre o simplă transcriere a situațiilor reale. O operă de artă nu este o „oglinďă“ a realității, în sensul că decupează, pur și simplu, o „bucată“ de realitate și o urcă pe scenă.

Am aflat de curînd lucruri in-

teresante despre un primar care și-a propus să lărgască activitatea economică din sat pentru ca tineretul să nu mai plece la oraș. Felul în care a procedat are haz, dar și semnificație. Satul are acum o ciupercărie cunoscută, din care scoate bani buni și la care lucrează un număr oarecare de tineri. „Există aici, în sat, o tradiție, în creșterea ciupercilor ?“ „Da, de unde. Am luat o carte, am găsit niște oameni pricepuți într-un sat vecin, i-am adus la noi să lucreze o lună-două, am pus pe lingă ei cîțiva tineri isteți, să învețe. Într-o săptămîna am văzut noi despre ce este vorba. Atunci, m-am supărat eu pentru ceva (zimbește, ceea ce înseamnă : m-am făcut supărat pe ei). le-am spus să plece, și au continuat ai mei să cultive ciuperci. Nici oale de lut nu se

faceau în sat. A adus cîțiva oameni pricepuți din altă parte, și-a pus tinerii pe lingă ei, după o săptămîna s-a „supărat“, le-a făcut și ăstora bagaje și acum scoate parale frumoase vînzînd oale la obor. Am priceput care este „procedeu“ nu prea ortodox al primarului, dar tinerii nu-i mai pleacă din sat. Mi s-a părut un personaj interesant.

Îmi plac oamenii care au capacitatea de a rezolva „altfel“ problemele, neabdicînd de la scop. Iată un fapt. Mi-am vopsit mașina. Meșterii mi-au montat bara din față. La Arcul de Triumf, un tinăr milițian mă oprește. Văd despre ce este vorba și izbucnesc în ris. Umblam de două zile așa, fără număr. „Nu vă iau talonul, îmi spune, dacă o să scrieți un articol la „Urzica“ (m-a întrebant unde lucrez) în care să spuneți că soferul este obligat, cînd se suie în mașină, să controleze starea tehnică a vehiculului“. I-am promis, acum mă țin de cuvînt, deși nu în „Urzica“. Fără îngustime (după ce i-am promis că scriu imediat un număr pe un carton), cred că și-a făcut, mai bine și mai eficient, datoria.

La Satu Mare, fiind într-un juriu, văd, de cite ori urcau pe scenă formațiile institutiilor comerciale, că apărea un bărbat prezentabil, în jur de 50 de ani, care asista la spectacol, apoi pleca imediat la treburile lui. Aflu că este chiar directorul I.C.S.A.-ului. Instituția respectivă avea un număr impresionant de formații în concurs, cîteva zeci, de la teatru și formații corale la brigăzi satirice. Mi s-a părut emoționant faptul că un director, cu o mie de treburi zilnice pe cap, își găsea timpul necesar să dea o fugă și la teatru, să urmărească evoluția formațiilor din subordine. Am ținut să-l cunosc. Primesc următoarea explicație : „Vedeți dumneavoastră, vînzătorii, responsabilii de magazine au un contact permanent cu publicul. Or, un om care practică o artă, care cîntă într-un cor, care satirizează anumite neajunsuri într-o brigadă artistică, înțelege altfel relația cu publicul, e mai civilizată, ca orice om care are o preocupare frumoasă“. Am avut sentimentul că mă aflui în fața unui posibil personaj.

TUDOR POPESCU ■

O greșeală

Mai multe opinii contradictorii a stîrnit ancheta noastră din numărul trecut, intitulată Extemporal de cultură generală. Numeroși cititori au găsit de cuviință că asemenea teste, își au utilitatea lor chiar și pentru cei cu pregătire profesională superioară, intrucît nici o specializare nu garantează o memorie infailibilă. Alții nu

s-au fiiit să califice întreprinderea noastră drept o inutilitate simpatică. În ciuda acestor păreri divergente, un lucru este totuși sigur : verificarea cunoștințelor nu este niciodată de prisos și o probă că fiecare dintre noi poate greși este chiar inadvertența strecurată în respectiva anchetă cu privire la numele autorului valsului Valurile Dunării, pe numele său adevărat Iosif Ivanovici.

posibili eroi

Un dor nicicind vindecă

— După o excelentă carte de reportaje și povestiri, *Vedere din turnul de control*, carte recent distinsă cu unul din premiile U.T.C.-ului pe anul 1985, vă întrebăm, stimate Ioan Simion Pop, dacă vreunul din personajele reale ale acestui volum vă interesează în continuare, dacă vreunul dintre ele ar putea deveni un posibil erou literar?

— Întimplarea face ca la întrebarea de mai sus să pot răspunde cit se poate de concret; da. Există un astfel de personaj. Ar fi vorba de inginerul Horea Mălai din povestirea sau reportajul *Maria și barajele* din volumul pe care l-ați amintit. Numai că nu este vorba de un erou literar, ci de unul cinematografic. Mai exact spus, am terminat de curând un scenariu de film al cărui erou are multe din datele reale ale prietenului meu, sper să nu se supere că-l numesc astfel, Horea Mălai.

— Ce anume v-a fascinat la acest om?

— În primul rând, dar nu cel mai important, firește, faptul că a terminat facultatea cam în aceeași perioadă în care și eu studențeam pe străzile Clujului universitar. Apoi, lucru extrem de important, Horea a rămas ca asistent la facultate sa, dar și aici intervine elementul spectaculos, deși avea în față o posibilă strălucită carieră universitară, a preferat, din motive ce-ar putea face obiectul unei serioase analize sociologice, să plece pe șantier. Acolo, pe șantier, pe Valea Drăganului, o regiune de un pitoresc aparte, se implineste, după părerea sa, ca specialist. Una din soluțiile sale tehnice a făcut, pur și simplu, vilvă printre specialiști, motiv pentru care a fost chemat să țină la facultate un mic curs pe care l-au audiat alături de studenți, foștii săi colegi de catedră. Ei bine, revenirea sa pentru scurt timp în mediul universitar a fost un moment de excepție. Aș face însă o paranteză pentru a declara că, după opinia mea, viața oricărui constructor, mai ales a unui constructor de baraje, poate alcătui subiectul unei cărți, sau al unui film. Cel puțin așa cred eu acum, în clipa de față după ce am bățut, cu piciorul, dar și cu inima ca reporter, cele mai mari șantiere ale țării.

— Bănuim că între Horea Mălai, inginerul constructor de pe Valea Drăganului, și cel din film sunt totuși unele deosebiri.

— Firește. Presupunind că acest scenariu va intra în lucru și că, până la urmă, se va transforma în film, eroul, adică inginerul Horea Mălai, aproape că nu se va mai recunoaște. Principalele momente ale vieții eroului vor fi într totul aceleași, dar el, eroul, va trăi o poveste de dragoste care se întimplă într-un alt timp și se va desfășura cu totul și cu totul altcumva decât cea reală, cea pe care Horea a trăit-o efectiv. Apoi, ca să mai dau un amănunt, calitățile și defectele inginerului Horea Mălai sint altele decât cele pe care țin eu să le relev în comportamentul eroului de film. Sint sigur că inginerul Horea Mălai va spune că nu despre el este vorba în acel film. Și, într-un anume fel, va avea dreptate, intrucit eu mi-am propus să fac un film, am scris deci un scenariu, și nu un reportaj de televiziune.

— Și totuși, dacă ar fi să ne referim asupra unui proiect literar?

— Există un mai vechi al meu proiect literar, un fel de roman, în care personajul principal este un activist de partid, un om care de peste 40 de ani traduce în fapt sarcinile pe care i le-a trasat partidul, construind câteva mari obiective industriale, un om a cărui viață s-a intersectat cu viața citorva zeci de mii de oameni, un om care, deși am cunoscut atîta oameni din cele mai diverse categorii sociale,

mă fascinează. Dar, pină cînd voi fi în măsură să dau amănunte mai exacte despre acest tulburător personaj, vă pot spune că voi preda în curînd un volum de reportaje și povestiri intitulat *Dor de-acasă*. Va fi o carte cu oameni reali, oameni care, plecați fiind prin țară, simt nevoia să se-ntoarcă an de an acasă, unde au copilărit, unde, cum spune unul din personaje, un foarte bun medic chirurg, doctorul Grigore Cleja, își au rădăcinile ființei și neamului lor. Medicul Cleja lucrează în București, dar an de an își ia fetele și, cu voia sau fără voia soției, brăileancă, pleacă în nordul țării, la Salva, să mai repare cite ceva la casa părintească, să mai tragă la coasă, să mai audă cîntecele satului, să-și mai încarce bateriile, cum adeseori zice, să le mai arate fetelor, ca să știe, cine sint și de unde au plecat ai lor în lume. Astfel de oameni, cu un atît de puternic, coplesitor, aș zice, sentiment al dragostei față de meleagurile natale, fără de care nu pot trăi dacă nu le văd din cînd în cînd, sint foarte mulți și mie îmi face o deosebită plăcere să-l întilnesc și să scriu despre ei, fie că fac

mele, dacă pot fi ele dovada vieții mele din ultimii doi ani de cînd le tot pîctez. Dar oare ce am de vorbesc atîta? Drept să vă spun, nu-mi 0rea stă în caracter, credeți-mă.

— Drept să spunem, nici vizita noastră nu este chiar așa, pur și simplu întimplătoare. Ne-ar fi interesat de exemplu dacă un pictor poate întilni un om care să exercite asupra sa o atracție deosebită, un om real care, prin datele sale, nu numai de natură fizică, nu numai expresive, ci și biografice, să devină mai apoi personajul unei compoziții alegorice, sau subiectul unui portret semnificativ.

— În ceea ce mă privește, dacă aruncați o simplă privire peste această viitoare expoziție, veți vedea că sint un peisagist înrăit, un naturist și, în general, fac o pictură de atelier. Ies foarte rar cum se zice, în mijlocul naturii. De ce? Pentru că port în mine un anume peisaj, viața unui anume loc, linistea și starea de vis a aceluia loc. As merge pină-ntr-acolo incît as spune că eu, nu pîctez un personaj, ci pentru un personaj, un om care poartă sute și sute de nume, dar are o meserie exactă, o meserie grea, o meserie pe care am practicat-o eu insumi

Ilustrăm acest număr cu lucrările pictoriței ANGELA POPA BRĂDEAN

literatură sau reportaj. Va fi, în dorința mea, o carte de suflet, o carte dragă inimii mele, eu insumi fiind unul din cei mereu miinați din spate de un dor de-acasă, un dor nicicînd pe deplin ostoiit.

N. VICTOR ■

Peisajul ca personaj

În atelierul său din strada Doamnei, numărul 1 sus, la mansarda fostului „palat” Nifon, de același palier cu numeroși alți artiști plastici, drept pentru care adresa de mai sus poate indica, totodată, o veritabilă fabrică de frumos, așa cum mai sint în București, fabrica de frumos din strada Pangrați, să zicem, sau cea din strada Eforie, deci, în atelierul său, inconjurat de citeva zeci de peisaie și naturi statice, Constantin Gheorghie, pictor căruia, despre arta sa, trebuie să-i smulgi vorbele cu clestele, trăia, de unul singur, un moment de pronunțată neliniste interioară, fapt pentru care vizita noastră a avut darul, după cum insusi ne-a mărturisit-o, să-l smulgă din melancolie, să-l mai invioreze și, dacă e cazul, să-l îmbărbăteze.

— Nelinistea asta, continuă pictorul, vine din faptul că tot ce vedeti aici, de iur împrejur, ar fi, de fapt, o expoziție pe care o voi deschide curînd pe litoral. Peisaie, flori, naturi statice, ici colo cite un portret, mai exact spus două autoportrete, prin care încerc să văd cum ce ar mai fi de arătat dinspre interiorul unui om de care, aș zice, îl cunosc, cit de cit totuși. Priveam, deci, la toate lucrările astea ale mele și mă-ntrebam dacă, de-adevăratalea, sint ale

multă vreme, pină să devin, printr-o întimplare, artist plastic.

— Dacă ne-aducem aminte, e vorba, cumva de meseria de minier?

— Exact. Am fost minier. Și-as mai adăuga că, într-un anume fel, am rămas un minier. Mă trezesc uneori noaptea, din somn, și simt că mă aflu într-un abatai. Apăs pe comutator și lumina cade peste cite un peisaj de-al meu. Îmi dau seama că ar putea fi vorba de-acel crîmpei de lume pe care-l vedeam de-acolo, de sub pămînt, din abataie. Nu cred să existe om pe lumea asta care să iubească atît de mult, ca minerul, soarele, lumina, marginea unui riu sau a unui lac, iarba, pomii, o căsută pitită într-o vilcea... Sau frumusețea netulburată a unei flori. O floare, o simplă floare într-un vas de lut, într-o ulciică, smălțuită cu brun și verde și cu cite un strop de galben ici-colo. Dacă-l pui pe un minier să-ți spună ce vede el, cu ochii imaginației lui, acolo, în miezul pămîntului, îți va vorbi despre astfel de lucruri, despre peisaie, sau despre cei dragi lui, în general despre copiii săi. Eu, deci, nu pîctez un anume om, ci un peisaj pentru un anume om. Personajul meu este chiar peisajul. Dar iar văd că vorbesc cum de multă vreme n-am mai vorbit. Asta e, m-ati stîrnit la mărturisiri...

În linistea care s-a asternut, priveam, acum, cu alți ochi peisaiele lui Constantin Gheorghie. Aveau în ele ceva real și, totodată, ireal. Extrem de simple, dezarmant de simple, citeva tuse (dar cit de blînde, de suave, parcă materiale, sîdefate de-o lumină curată, muzicală), o pată închipuind conturul unui pom și-o linie subțire, delimitînd marginea unui lac. Într-adevăr, un peisaj pe care ochiul îl vede abia după ce-l născoceste imaginația.

VICTOR NIȚA ■

Vitrina cărților

Memorie și ficțiune

În literatura lui Oliver Lustig — integral așezată sub specia memorialistică de lagăr — drumul de la amintirea cu valoare de document la proza cu substrat memorialistic este și lung și scurt: lung, pentru că titlurile semnate de acest autor acoperă două decenii și jumătate (prima sa carte, *Din umbra crematoriului*, apărea la E.S.P.L.A. în 1960); scurt, pentru că fiecare pagină a sa ilustrează inseparabilă vecinătate a celor două forme ale relatării. Acolo unde memoria transcrie febril, sub presiunea celor trăite, textul dobîndește vigoare literară, forță de captație. Acolo unde autorul încearcă mijlocirea personajului literar, memorialistica boicotează subtil tentativa de ficțiune, readucînd scriitura la temperatura participativă vitală.

Martorii n-au dreptul să tacă (Editura Militară, 1986) ilustrează mai degrabă cea de a doua situație. Scris la persoana a treia, romanul își află elementul de coeziune în destinul lui Samson Innfeld, supraviețuitor al unuia dintre lagărele de exterminare ale celui de-al treilea Reich. Ajuns ziarist, Innfeld își petrece restul vieții căutînd știri despre soarta tatălui său, dispărut în lagărul Kazett și adunînd probe împotriva fostului comandant, Heintz Peitschemann. Cîteva biografii tulburătoare, retezate brusc în perimetrul lagărului, sau supraviețuind cu povara cumplitelor traume, se alătură destinului lui Innfeld, transformînd realitatea, în care eroul caută să se adapteze, să se reimplanteze, într-un univers al amintirii neiertătoare. Cartea are o strategie neevidentă, ingenuă, acumulînd pe nesimțite argumente, motivații pentru răsturnarea de accent pe care o aduce ultima sa parte. Derulînd preliminarile și dezbaterile procesului lui Peitschemann, **Martorii n-au dreptul să tacă** devine un veritabil proces pe cont propriu, făcut nazismului și capilor uriașei acțiuni de exterminare în masă a evreilor. Răzbat, dincolo de datele personajului, acea psihologie lesne defectabilă în oricare din serierile de acest fel, de la cărțile lui Pierre Daix ori Jorge Semprun, pină la însemnările lui Arnold Dagan: vinovații trebuie să plătească. Procesul de la Nürnberg, celelalte procese care au cîntărit vinovații individuale, distribuind pedepse mai mult sau mai puțin adecvate, n-au reușit și nu reușesc, pe cit se pare, să aducă în discuție, cu mijloacele justiției, **vinovația morală** a promotorilor ideologiei naziste. „Datoria de reprezentant al unei generații exterminate” devine axul existenței lui Samson Innfeld și, implicit — ne sugerează cartea lui Oliver Lustig — a fecăruia dintre cei șapte mii de supraviețuitori ai lagărelor de exterminare naziste. Eroul cărții lui O. Lustig are un tel: pedepsirea lui Peitschemann. Conștiința autorului, care dublează personajul, vizează mai mult: apelul la intelcțiune, la veghea neobosită pentru ca asemenea aberații să nu mai fie posibile.

Cartea cuprinde și o relatare — tulburătoare — a întîlnirii de la Tel-Aviv a celor șapte mii de supraviețuitori. Tonul reportericesc la locul aici narațiunii clasice din prima parte.

Coexistă, în fapt, în cartea lui Oliver Lustig două romane: cel al lui Innfeld și cel al procesului lui Peitschemann.

În subteran, textul palpita de nevoia neobosită de a spune. Indiferent de formula literară căreia i se supun una ori alta din paginile acestei cărți (precum și ale celorlalte din bibliografia autorului), **confesiunea** — această unică sansă a supraviețuirii psihice și morale a celor trecuți prin infernul lagărelor — ordonează faptele după toate legile pledoariei justiției. Elocința spontană sau elaborată a acestor oameni în care se depozitează una din cele mai zguduitoare experiențe ale omenirii, asigură o largă audiență, în numele a tot ceea ce are mai de preț condiția umană.

TANIA RADU ■

● O demitizare a temelor înalte, cu prestigiu cultural, asociată cu o infuzie de duioșii discrete, aflăm în ultimul volum de poezii al lui Petre Stoica, **Numai dulceața porumbelor** (Cartea Românească, 1985). Marile subiecte lirice, aureolate de mister și gravitate, sint tratate cu deferență și cu un fel de insolentă ceremonioasă, în buna tradiție a liricii iconoclaste: „metafizica umblă înfășurată în cirpe / poetul moțâie pe bicicletă / și cade în butoiul cu smoolă // și totuși / nînge și acum ca pe vremea titanilor / care scriau cu tandrețe numele omului” (*Note banale*). Cotidianul, fizionomia diurnă a realului, banalitatea amănuntului sint totuși mai puțin evidente în acest volum și, dacă totuși ele există, au mai degrabă un rol strategic, fiindcă vin să sugereze un im-pas al sacralității, o explozie a derizoriului. Tonul e însă blajin, decupajul imaginii are grație, sugestia decrepitudinii este estompată în fine caligrafii, căci poetul e, în fond, un elegiac care vorbește cu inversunări melancolice despre grozăviile existentei. Imaginile, departe de a fi violente, au mai degrabă o notă funambulescă și e probabil că în acest spectacol grotesc, inundat de inflexiuni lirice, stă întreg farmecul poeziei lui Petre Stoica.

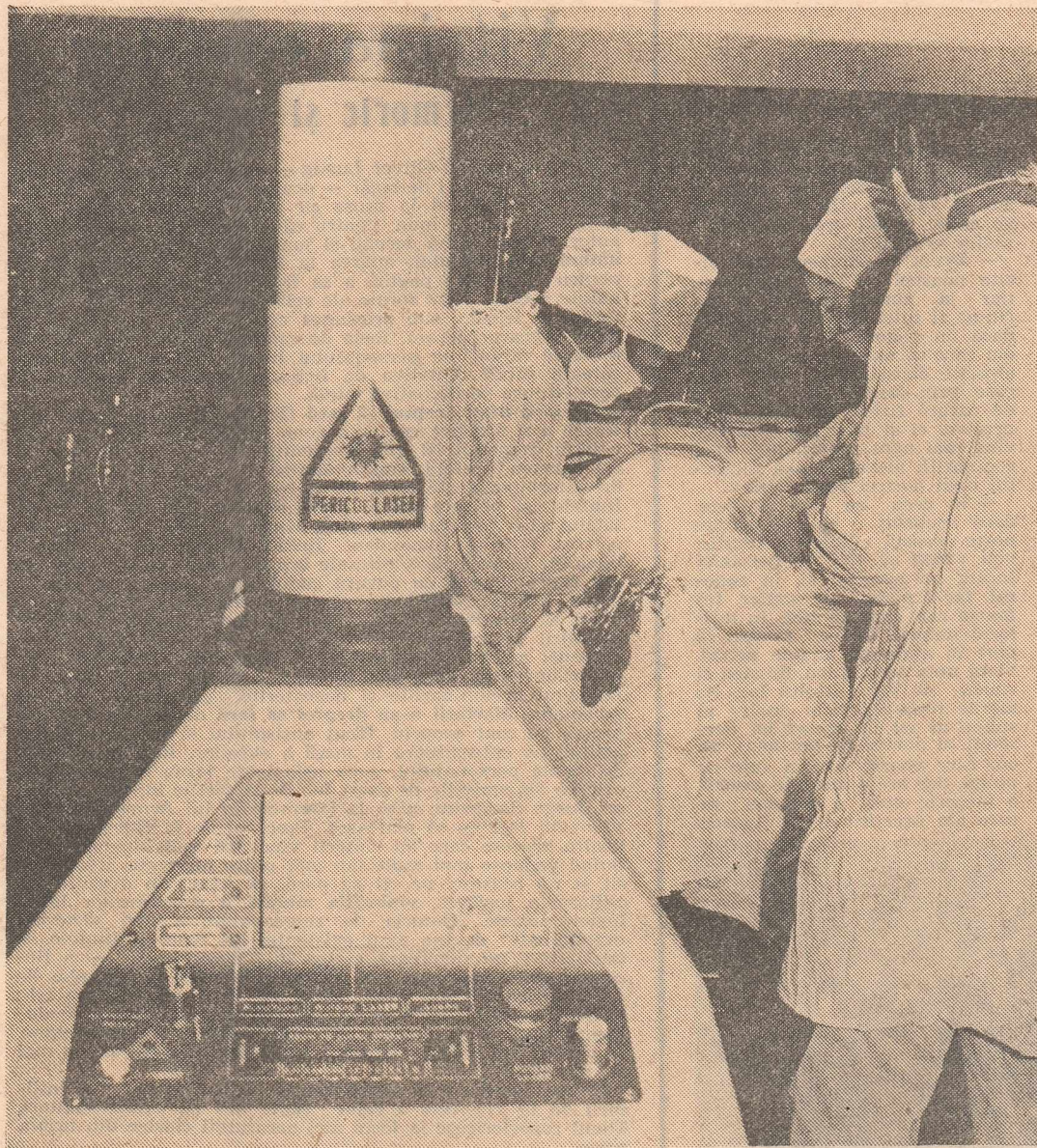
● Insolită, cel puțin pentru etnologia românească, impecabil articulată și documentată, scrisă alert și fără ariditatea cu care ne-au obișnuit numeroase studii similare, incitantă și mai cu seamă instructivă este cartea lui Paul P. Drogeanu despre **Practica fericirii. Fragmente despre sărbătore** (Eminecu, 1985). Posedînd tehnica și datele unei cercetări, cartea e mai apropiată totuși de eseu, căci autorul trage în permanentă datele de specialitate către o viziune morală și spirituală, către o filosofie, împingînd studiul în-spre meditația cea mai elevată. Autorul urmărește nu atît descrierea fizionomiei sărbătorii, cit explicarea fundamentului ei etnologic, epifaniile și perspectivele acesteia. În etnologia sărbătorii, care ascunde și una a fericirii, Paul P. Drogeanu descoperă un amestec de mit și utopie, de magie și vis, o permanență spirituală adică. Cartea lui, admirabilă sub toate aspectele, este un volum de referință în materie.

● Constantă, ca tonalitate și regim al imaginației, este poezia lui Dan Damaschin din volumul **Trandafirul și clepsidra** („Albatros”, 1985). Solemne, cu incandescențe subterane însă, reduse la substanța pură a rostirii poetice, versurile lui Dan Damaschin pun mare preț pe incantație și exorcism, pe elanul imnie al evocării. Limbaajul este epurat de orice amintire a oralității, el are distincție și gravitate, în volutele lui ceremonioase se răsfrîng gesturile oraculare ale poetului orfic, capabil să refacă lumea prin cuvînt. Evocarea virstei paradisiace are, bunăoară, tensiune și o tristețe sublimată în imagini eclatante: „Agerimea spinului de aramă singele copilului a cunoscut-o întîi. / Atunci te-al înrudit cu trandafirul, legătura voastră, întărită prin ani / Dănuie din ziua cînd ai rivnit să te faci nevăzut, să-ți faci urma pierdută. / Să te stergi din zarea semenilor de joacă, de cînd te-al încrezut / Umbrei norului de ghimp / ținut într-un somn înmiresmat” (*Trandafirul și clepsidra*). Discret, prețuînd puritatea artistică a poemului, creîndu-și o mitologie proprie, care e una a redempțiunii și a umilînței extatice, Dan Damaschin continuă să tîmînă un poet fascinat de virtuțile spiritului. Cartea sa e o probă de profunzime și eleganță.

RADU G. ȚEPOSU ■

Rază de în mîna

Acest aparat se numește „bisturiu laser cu dioxid de carbon” și e realizat la I.F.T.A.R. Puține țări din lume se pot lăuda a fi producătoare de astfel de echipamente

Medicul primar Leon Dănăilă (n. 1 iulie 1933), șeful singurei secții de neurochirurgie vasculară, cerebrală și medulară, din țară, aflată în cadrul Spitalului clinic „Gheorghe Marinescu” din București, e cel dintîi care folosește la noi, în mod curent, laserul în operații pe creier și pe măduvă. Cînd zic cel dintîi, am în vedere că, la 28 noiembrie 1984, el a utilizat pentru prima oară această tehnică de vîrf (apărută în neurochirurgia mondială după 1976), realizînd pînă la 11 iunie, ziua documentării noastre coincinzînd cu plecarea doctorului în concediu,

exact 110 intervenții. Cînd fac precizarea în mod curent, țin cont de faptul că un aparat asemănător, produs de secția de specialitate de la I.F.T.A.R. (de colectivul condus de dr. ing. Doru Duțu) și denumit „bisturiu laser cu dioxid de carbon”, se găsește la dispoziția șefului de lucrări dr. Gheorghe Panoza (de la același spital), doar că acesta e folosit mai degrabă sporadic. Din precizare în precizare, ajung la o altă prioritate a doctorului Dănăilă, care apelează în operațiile sale, cînd e cazul, firește, și la microscop, pionieratul său fiind dovedit și

în ceea ce privește așa-zisa microneurochirurgie, altă tehnică de vîrf la care mai recurg, uneori, conferențiarul Alexandru Constantinovici și mai sus amintitul Gheorghe Panoza.

Altfel spus, mai simplu, Leon Dănăilă operează la microscop și cu laser, imbinînd două dintre cele mai moderne tehnici posibile și obținînd, în temeiul acestora și al măiestriei sale profesionale, rezultate remarcabile. Cum în viața unui artist (ce altceva e un chirurg?) nu contează, ca să plagiez pe careva, decît rezultatele finale, se cade să subliniez că statisticile doctorului Dănăilă sînt mai mult decît relevante. Procentul lui de reușită în anevrisme depășește 95 la sută, în timp ce, fără microscop și fără laser, acesta oscilează în jur de 70—75 la sută, la autorii cel mai des citați. Încă mai convingătoare sînt comparațiile privitoare la neuro-noamele de acustic, intervenții care presupun (împotriva unor tumori benigne, dar plasate în poziții foarte periculoase și greu de abordat) o tehnică infailibilă și o finețe cit mai apropiată de cea a naturii: dublarea indicelui de reușită, ridicat de Dănăilă pînă la 90 la sută.

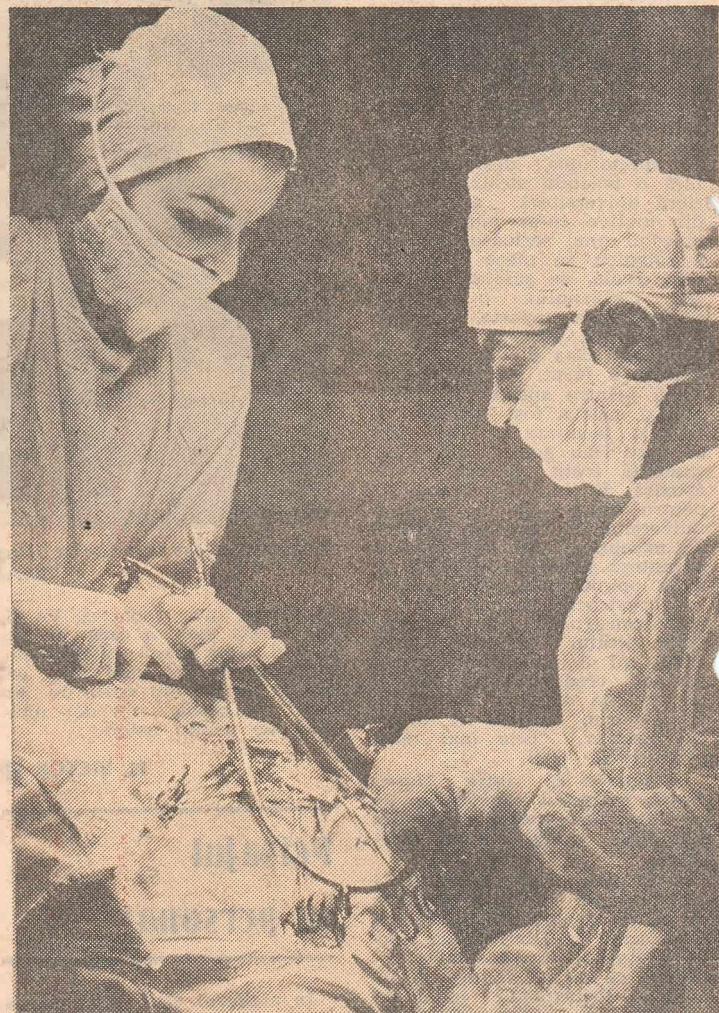
Asta ar fi, în mare, ce face Leon Dănăilă, chirurg care recunoaște, cu respect și sfiiciune, că a învățat meserie de la profesorul Constantin Arseni, „un titan al domeniului”, și că a intrat în contact cu microneurochirurgia și cu laserul în răs-timpul celor 10 luni petrecute (în 1981) pe lângă reputatul profesor Iozef Ransohoff, la University Hospital din New York. Mai important mi se pare, dacă nu greșesc, cum face și n-am să vă ascund, stimați cititori, că m-aș fi bucurat foarte tare să vă pot înfățișa reportajul „pe viu” al unei astfel de operații. Așa cum, de pildă, am procedat în urmă cu ani cu „esofagoplastia Gavrilu”. Numai că socoteala de-acasă nu s-a potrivit cu cea din secția VII a Spitalului „Gheorghe Marinescu”, doctorul Leon Dănăilă realizînd nu un tip de intervenție neurochirurgicală (imaginele de față surprind o tumoră cerebrală parietală dreaptă), ci mai multe. Nu că laserul n-ar merge în toate afecțiunile de creier și de măduvă, ar merge, dar se recurge la el numai cînd situațiile, cu totul excepționale, o cer. Iar lista priorităților e, vă rog să mă credeți, destul de lungă: tumori de trunchi ce-

rebral cu expansiune exterioară, tumori de baza creierului, de hipofiză, de șanț olfactiv etc., meningoame parasagitale și de coasă, neurinoame de acustic, tumori intracerebrale profunde (care infiltrază ganglionii bazali) și așa mai departe.

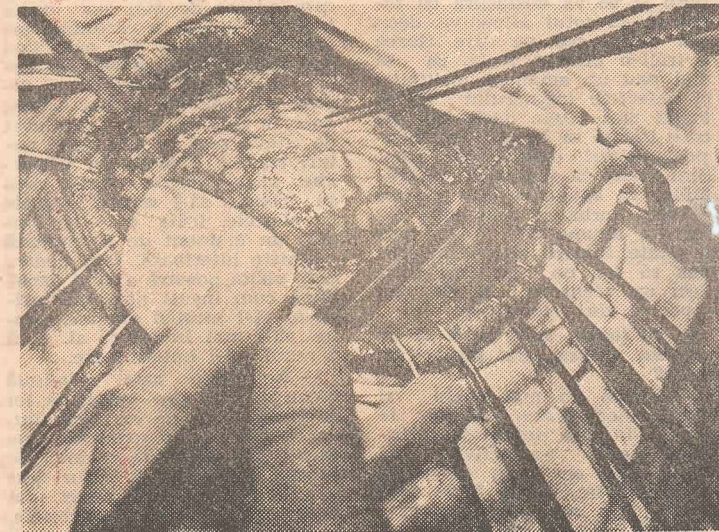
În toate aceste cazuri, Leon Dănăilă privește cîmpul operator prin microscop și bransază laserul. Acesta din urmă (realizare de prestigiu a inteligenței românești, prezentată la TIB '85) e un aparat care emite, de fapt, două fascicule. Unul pentru ghidaj, vizibil ca o lumină coerentă rubinie cu diametrul de 1 milimetru, care n-are alt rol decît să-l ajute pe chirurg să „potrivească” al doilea fascicul, cel operator. Fiind în infraroșu, cu lungimea de undă de 10,6 micrometri (datorăm aceste date unui, din „părinții” laserului românesc, Doru Duțu, cărui îi mulțumim și pe această cale), fasciculul de intervenție e invizibil.

Tocmai pentru că el are capacitatea (ca oricare alt laser) să taie, arzînd tumora vizată și vaporizînd-o (de unde și fumul care e imediat aspirat!), chirurgul trebuie să stăpînească perfect tehnica, fie și cea mai imperceptibilă eroare, de ordinul micronilor sau al sutimilor de secundă, putînd să pună sub semnul întrebării reușita operației și, implicit, viața bolnavului. E lesne de dedus că, în asemenea condiții, incleștarea e fantastică. Mai ales dacă calculăm că, de regulă, îndepărtarea unui neurinom acustic, operație la care puțini se încumetă azi în lume, durează și 6 ceasuri, din care 4 se impun a fi petrecute cu ochii țintuiți pe microscop. Să faci asta, ba încă să și reușești de fiecare dată, manevrînd cu laserul, cu pensele și cu foarfecele (bisturiul nu e folosit decît la deschidere!) în imediata apropiere a centrilor vitali, gîzduiți (cel cardiac, cel respirator

etc.
s-a
emo
Cu
crei
mai
diu
lea
cel
n-a
bab
I-a
rat,
mi-
auz
tră
bin
mă
cea
ară
reb
ca,
în
caf
I
nal
cre
loc
ins
cic
tar
a
ia
ori
lui
și
du
ses
Dă
dis
pr
inc
cel
cep
nu
du
ing
Du
cu
in
dr.
oa
ze
să
no
hr
pl
ac
pr
pi
ta
fi
ră
pl
no
si
m
er
te

„Chirurgia, cu atît mai mult cea de creier, nu poate fi concepută în afara echipei”

În acest domeniu precizia înseamnă viață

Fotografii de PAUL AG

Invizibil (dar trasat de noi), fasciculul laser arde și vaporizează tumora

viața omului

trunchiul cerebral, mi t, fără să fiu un mare o treabă extraordinară. Mai mult cu cit, se știe, reprezintă nu doar cel l organ al omului, „se- idirii și al conștiinței, viselor noastre, ci și delicat, singurul care nu e și nu va fi, pro- cidodată transplantabil. s toate acestea, tulbu- orului Leon Dănăilă și dreptate. Așa e, l-am : asta e meseria noas- buie s-o facem cât mai roape că obosisem, ur- l la lucru vreme de 3 iar doctorul Dănăilă aspăt, pregătindu-se să i sală, doar acceptind o operație și alta, să-și uzele într-o ceașcă de

exuberanțele pentru fi- tez în ce constă, con- tațul laserului. El în- fără a intra în detalii, tarul obișnuit. Un fas- nează cimpul operator, t tate, eliminând orice a. lă (metoda cea n...), orice brutalitate, ferind restul țesutu- al (sănătos) de traume e. Aparatul însuși e, ele celui care-l folo- ninune. Modest, Leon dispus să evite orice despr. măiestria sa lă, dar mă roagă, și ent, să scriu numele la I.F.T.A.R., au con- alizat „Bilas 10“ (de- omercială), acoperin- evete de invenție: dr. Duțu, dr. ing. Dan dr. Nicolae Comani- dian Petre Ghilac și, de șef al secției laser, Drăgănescu. Acestor e ispravă, continuă, de bolnavi ar trebui și chiar le sînt, recu- Dar mai există, pe i astea, un motiv în ndrie: România e, la , printre puținele țări re de laser din lume, est aparat, de la Spi- eorghe Marinescu“, asură să demonstreze duma omului, atomul iativ pentru am- uncelor electromag- aza efectului de emi- tă a sistemelor ato- find o concentrare de prespunzătoare unei de zeci de mii de

grade) poate și trebuie să aducă beneficii uriașe, cele din sfera sănătății fiind dintre cele mai importante.

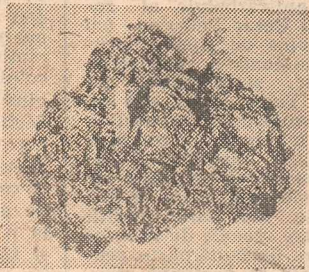
Cînd operează, cu mască și calotă, din acest moldovean blind care e doctorul Dănăilă, născut la Darabani, în cel mai nordic punct al țării, parcă nu rămîn decît sprincenele. Stufoa- se, ca niște mustați gascone. Cînd nu e în sală, dar cînd nu e în sală?, doctorul e un timid, fără arta conversației. Ii repugnă să vorbească despre sine. Despre lucrările sale, multe trimise la congrese de anvergură din străi- nătate, despre cărțile sale, între care ultima, „Boliile vasculare ale creierului și măduvei spi- nării“, Editura Academiei 1985, întocmită în colaborare cu Con- stantin Arseni („mentorul meu“) și Aurelia Arseni, s-a epuizat înainte de a pătrunde în libră- rii, despre familia sa. Dar îmi atrage atenția: azi, chirurgia, cu atît mai mult cea pe creier, nu poate fi posibilă în afara echi- pei, drept pentru care e normal ca toate izbinzile pe care le-am raportat, cite sînt, să fie împărțite cu medicul primar anes- tezist Sabina Bratu, cu medicul specialist Adrian Lunțu și cu medicul secundar Florin Ștefă- nescu. Un colectiv, înțeles, res- trins ca număr, dar virtuoz și, încă mai mult, devotat profesiei pînă la sacrificiu. În fruntea lui, egal, deși șef, coleg, deși cu in- finit mai multă experiență și dexteritate, Leon Dănăilă, „cel dintîi care folosește la noi, în mod curent, laserul în operații pe creier și pe măduvă, salvin- du-și semenii din suferință și, fără ca asta să fie un cuvînt umflat, din moarte. El însă, cu- viincios și candid, crede că nu-și face decît datoria. Firește că da, dar pînă la un punct. De lă el încolo, fie că acceptă, fie că nu, doctorul Dănăilă deschide un drum, pe care, cit de curînd, vor merge și alții, îndepărtînd dificultățile inerente oricărui început. Consider că, în numele acestui drum cutezător, i se cu- vine lui Leon Dănăilă semnul nostru de stimă, al tuturor, pe care mă și grăbesc să i-l expediez, sub forma relatării de față, cu convingerea că, pentru binele pe care îl aduce celor din jur, ar merita infinit mai mult.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Masca și calota, „uniforma“ de fiecare zi a doctorului Leon Dănăilă

Totul a plecat de la o glumă, care s-a transformat într-o mare pasiune și care, în momentul de față, reprezintă un tezaur cunoscut și apreciat în toată lumea... Constantin Gruescu, s-a născut în urmă cu vreo șaizeci de ani, în comuna Dognecea. Copil, nepot și strănepot al țărănilor și minerilor din această parte a Banatului, Constantin Gruescu a crescut, cum o spune, cu dorul de a frămînta în continuare pămîntul, de a-i smulge bogă- niile și de a-i dezlega tai- nele. Bogățiile mingiiate de soare sau tainele ascunse și pîtite în sufletul pămîntului. Întîi s-a mirat iar mai tirziu a început să îndrăgească acele pietre aduse de mineri către soare, transformate în biju- terii și puse la loc de cînte în mai toate casele. Acele minerale, de o rară frumusețe, i-au vrăjit lui Constantin Gruescu copilăria, iar mai tirziu a devenit un „rob“ al acestora. Pietrele, mineralele, aceste lacrimi de bucurie ale pămîntului, l-au obsedat toată viața. Ca să fie lingă ele s-a mu- tat definitiv la Ocna de Fier și, mai mult decît atît, după ce a devenit tehnician minier, a cerut să „coboare“ și să fie mai a- proape cu cițiva metri de inima pămîntului. Întîi ar fi vrut să stringă toate acele bijuterii din casele țărănilor minieri și să facă cu ele un muzeu. Dar, acolo, în miezul pămîntului, cu generozitate, păstrate ca-ntr-o imensă ladă cu zestre, i se ofe- reau altele, la alte dimensiuni și la altă scară de frumusețe. Și astfel, Constantin Gruescu, aproape jumătate de veac, zi de zi, a adus către noi cite o bucurie a pămîntului, demonstrînd, încă o dată, că acea parte a Banatu-

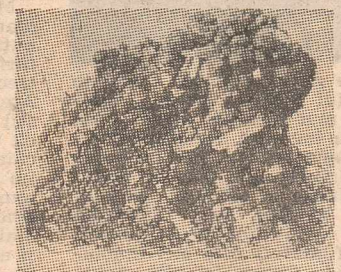
Cînd inspirația lucrează în adînc

lui a dăruit lumii metal de cînd se știe că omenirea a început să alerge după el. Una dintre rădă- cinile, să spun așa, ale civiliza- ției metalului din Europa pleacă chiar de aici, din munții Banatu- lui, numită pe scurt Ocna de Fier. Cu răbdarea și cu migala unui giuvaergiu de mare preț, Constantin Gruescu, a slefuit, din întunericul pămîntului, lucefieri blinzi și reci ce au darul să ne încălzească ochii. Și, astfel, colec- ția lui Constantin Gruescu a devenit unicat, s-a transformat în muzeu. Mai mult decît atît: stele ale galaxiilor plecate de aici și-au găsit locul în diferite colecții din țară și străinătate. A-

proape două mii în București și tot cam atitea prin diferite mu- zee și licee din țară. Și au mai fost o multime de expoziții prin țară în cadrul Festivalului Națio- nal Cîntarea României care au demonstrat, încă o dată, că acele jocuri ale pămîntului se pot con- funda și pot concura cu stelele cerului. Pentru toate aceste me- tafore descoperite și spuse nouă de către Constantin Gruescu, a- cesta a fost ales membru al So- cietății de Științe Geografice din România și al Asociației Interna- ționale a Mineralogilor din Elve- ția. Iar, ca să părăsim metafora și să spunem lucrurilor pe nume, atunci trebuie să zicem că macia japoneză a cuarțului descoperită în corpul mijlociu la Ocna de Fier cit și cea coaxială cu con- creșteri radiale, prin perfecțiu- nea și forma cristalurilor repre- zintă rarități mondiale. Nică- ieri în lume n-au fost semnalate asemenea forme. Iar lista nu se oprește aici, tot rarități sînt și formele variate de cristalizare ale magnetitei, de la aciculare pînă la dodecaedrii cu fețele romboidale sau cristalele hema- titei cu nuanțe de trandafir de fier, fluorina, pirită cobaltiferă, molibdenul renifer, beriliul, vezuvianul... etc... cu cristale pînă la 23 de centimetri. Dar, cele cîteva mij de cristaluri de- pozitate și aranjate într-un mu- zeu de o rară frumusețe deschis în casa în care locuiește Con- stantin Gruescu, își așteaptă în continuare dezlegarea. Fiindcă fiecare dintre ele reprezintă o taină a pămîntului adusă către noi prin intermediul acestui des- coperitor al adîncurilor care este Constantin Gruescu...

SORIN POSTOLACHE ■

— Cu ce gînduri pe-aici?
— Am venit să te văd pe dum- neata.
— Bine-ai făcut, da' nu sînt prea arătos.
— Cînd erai tinăr...
— Nici atunci din caleafară. Doar cit să se uite fetele după mine și să vrea să le joc. Chiar din „Capitală“?
— Chiar.
— Lung drum. Da' parcă văz că ești lovit la mină, ce-ai pă- țit?
— Am vrut s-ajung mai re- pede, am luat o bicicletă cam subredă...
— Nici drumul nu-i prea bun...
— Și nici graba. Asta m-o învătă un moș al meu — cu pasul mic înconjurî pămîntul.
— E sfătos cel mai vîrstnic om din comuna bănațeană Bata.
— Ciți ani ai, moș Ionică?
— Poate că nu mai am nici- unul, i-o-i fi trăit pe toți. Sau de acum încolo începe viața.
— Cine știe? Eu sînt din 1887.
— Deci 99.
— Socotească-i cine-o vrea. Ii număr numai pe cei de vin.
— De unde ești de pămînt?
— Din Lales, de peste deal. Bănațean din toți bătrîinii mei.
— Am auzit că ai făcut ceva războaie.
— Toate cite-or fost. Da, nu-i nici o brînză!
— Cum așa?
— Cum ai auzit. Fugi de colo-colo, vezi morți, suferinzi, orfani... Ce bucurie e-n asta?
— Și ce-ai făcut prin răz- boaie?
— În primul am fost așa, un fel de puțar.
— Adică?
— Adică ordonanță. La un ofițer mare. Să fi fost chiar ge- neral, știe-l sfîntu'. Am mers cu el pînă la Piave, ai auzit, nu?
— Auzit. Ce-ți mai amintești din războiul ăla?
— Plecarea de-acasă. De la Giroda ne-am pornit, apoi la Timișoara, în gara mică, ne-am invagonat. Cu cai cu tot. Era în '916.
— Eral bărbat în putere, aveai 29 de ani.
— Eram și-nsurat, cu Silvia. Eu aveam doi cai — Mader și Bator.
— Si?
— Ce și? Am luptat, am vă- zut oameni murînd de vii, Ine- cați, am luptat, ne-am întors, iar am luptat, ca la război... Mi-a rămas în minte așa, ca un bărbat cum n-am mai văzut vreodată, generalul Dragalina. Armata era toată aliniată. El or venit din dreapta, tot statul ma- jor. În frunte — Dragalina, om zdravîn, viteaz și frumos. Tot într-un galop mergea.

— Cum a fost la Unirea cea Mare?
— Eram la Timișoara. Nu se mai vedea omul de lume. Mulți s-or pornit spre Alba, și mili- tari și civili. Țin minte tricoloru- rile și cîntecul — și-a-cu-l știu zice — „Pe-al nostru steag e scris unire“.
— După război?
— Am venit acasă, la ale mele. Eram sărac rău. Mai ceva ca apa de gîscă nu se lipea ave- rea de mine. Și munceam, nu pot zice...
— Atunci s-a născut și prima fată, Florica, e-n Bucu-

Veac de speranță

rești, are ceva ani și ea... Și cînd să zic hop, că m-am mai așezat un pic, vine războiul ăstălat!
— Aveai peste 50 de ani.
— Aveam, da' războiul, bate-l doamne, nu te-ntreabă de bu- letin, se uită la livret. Așa că am cărat muniții cu cocia. Tare m-am temut atunci că oi sfîrși cu viața, și nu-nțelesesem mare lucru de ea. Cînd auzeam avioanele și bombele îmi venea să mă ascund în pădure, să nu mai ies de-acolo decît în pace. Da' nu te lasă datoria...
— Moș Ionică se-ntristează din senin. Privește în jos și se pre- face, stingaci, că nu-mi mai aude întrebările. Într-un tirziu mă privește, cu ochii lui care nu mai disting fiecare frunză a copacilor din jur: lasă-l, omu- le, încolo de război. Pe tine te

interesează așa, ca la televizor, pentru că nu știi ce-i ăla. Uite, nici fiu-meu, Viorel, că-l din '38, n-are habar. Da, eu... După ce s-o dus Silvia, am luat-o pe Ana. Eu aveam 51 și ea 44 de ani. Și ni s-a dăruit un băiat. Cu ce grijă oi fi stat eu pe front, știi tu? Cînd ți-oi simți pruncul și femeia în pericol de moarte și-oi plînge de unu' singur făr' să știi ce-l pe-acasă, atunci să mai zici de război.

— Cu sănătatea?
— N-am a- vut în veac treabă cu doctorii! Atîta doar că acum picioarele nu mă mai slăgătesc ca-nain- te. Da' pînă-n deal, să mai văd de oi, încă se mai poate...

— E liniște în curtea toropită de amurg. Cîinele Novac picote- ste. — Ce te-au invățat pă- rîntii, de mai ți-amintești și azi?
— De la tata știu o snoavă. Zice că un învățător era supărat pe văcarul satului, care pocnea bi- ciul de părea că trăznește toc- mai în fața ferestrei lui, de cum se înzorea. Și-i zice învă- țătorul — mă baciule, tare-mi place mie cum pocnești dum- neata dimineața. Mai tare poți? Pot. Atunci, în fiecare dimi- neață eu ți-oi lăsa pe pervazul ferestrei un păhăruț de rachie. Bea-l și trage-l din bici. Așa o fost. După vreo trei zile, nu mai găsește văcarul rachia și se-nf- urie: așa să crezi dumneata că ți-oi mai pocni eu! Și n-a mai pocnit. În felul ăsta m-a cres- cut pe mine tata și eu pe copii tot așa. Nu cu forța, ci cu vi- clesug din cela blind.

Lui moș Ionică i s-a făcut foame și chiar somn. — Ți-e dragă viața?
— Tocmai acu' să nu-mi fie? Cînd ne-am ajuns și noi, cînd avem cheag, casă mare, gospodărie ca lumea... — Ce ți-ai dorit mai mult de cînd trăiești?
— Să nu crezi că ave- re. Asta se duce. Mi-am dorit să mai avuc încă o zi, cu ploate sau cu soare, cum o fi, dar via- ță să fie. Si-acu' tot asta vreau.

— Știi ce-i aia speranță?
— Cum nu? Cînd te trezești noap- tea, iesi pe prîsnă și vezi stele. Nu mai e mult pînă la ziua! Și adormi liniștit, fără grijă că nu prinzi dimineața.

— Moș Ionică Stuoari, țaran ager la minte, sclbitor adesea, a învățat să nu se mai mire. Speranța unui om de 99 de ani e mai pură decît boaba de rouă tremurînd pe-o floare de măr.

DAN MUCENIC ■

Viața culturală la zi

În prelungirea unui mare roman

În 1978, Alexandru Tatos primea la Costinești premiul „pentru cel mai bun subiect” — filmul *Rătăcire*. Distincția era meritată nu doar pentru filmul cu pricina, ci și pentru faptul că autorul *Merelor roșii* face parte din categoria acelor cinești (deloc numeroși) pentru care subiectul nu poate fi nici conjunctural, nici întâmplător și nici simplu „pretext”. Ultima sa opțiune în acest sens — *Intunecare*, după romanul cu același titlu de Cezar Petrescu, ridică din nou o stăchetă dificilă: cea obișnuită oricărei ecranizări care pornește de la o operă literară de notorietate, cu personalitate, dar și cea impusă de însăși structura romanului

în speță: *Intunecare* era socotit de Călinescu, de pildă, drept o riscantă evadare din tiparele romanului realist în „laguna romanului nedefinit”. Cu alte cuvinte, criticul reproșa cărtii lipsa de arhitectură epică, dispersarea, extensia exagerată pe orizontală și chiar aspirația la condiția de „frescă socială”. Evident, filmul lui Alexandru Tatos (și, firește, scenariul scris de Petre Sălcudeanu) avea de luptat întâi de toate cu aceste dificultăți, trebuind să coaguleze imensa materie epică într-o succesiune de întâmplări coerente, motivată psihologic, exprimabilă cu mijloacele specifice ale cinematografului.

Lectura pe care autorul scenariului, Petre Sălcudeanu, o face romanului este eficientă din punct de vedere cinematografic. Principiul narațiunii îl constituie o suită de flash-back-

uri, înlănțuite în general cronologic, dar și urmând capriciul unei memorii obsesionale — a eroului principal, Radu Comșa. Centrarea întregii acțiuni în funcție de drama tinărului locotenent Comșa simplifică în mod adecvat perspectiva și permite motivarea mai atentă, mai insistentă a reacțiilor psihologice. În versiunea cinematografică a lui Alexandru Tatos, *Intunecare* își propune mai puțin decât romanul, realizând însă în anumite privințe mai mult. Ceea ce etala pe orizontală romanul lui Cezar Petrescu — o mare voință de cuprindere a tipologiei și problematicei unei epoci adinc marcate de război — se încearcă a se recuceri în filmul lui Tatos pe verticală, în adincime, prin portrete viguroase, prin scene și imagini cu valoare simbolică, prin accente apăsate, prin reveniri obsedante, totul justificat de rememorarea finală, dramatică, a vieții lui Radu Comșa.

Înutil să luăm în discuție li-

cențele pe care și le îngăduie scenariul față de litera romanului, mai ales că, dincolo de selecția inerentă decupașului cinematografic, ele nici nu sînt prea importante. Merită totuși să amintim că sfîrșitul eroului (care închide, cum spuneam într-o ramă dramatică întreagă epica filmului) este aici inobilat. Radu Comșa își află moartea în apele limpezi ale mării — prilej pentru un leitmotiv vizual și acustic care leagă între ele scenele/amințirile eroului — și nu în băltoaca scîrboasă pe care o descrie Cezar Petrescu. De altfel, întreg filmul se ferește de derizoriu, alungîndu-l doar către funcția de instrument de caricaturizare (membrii și amicii familiei Vardaru, în ambianța frivolă a marilor cazinouri). Filmul are o culoare a lui, aparte, de lume privită prin filtrul unei stări

limită. Radu Comșa este, în interpretarea îngrijită și omogen gândită a lui Ion Caramitru, o personalitate agitată de mari convulsii interioare, minată încă din start de sentimentul acut al inadecvării. Timpul narațiunii se comprimă, așezînd evenimentele într-un plan unic (și chiar într-un unic schelet de decor) — al memoriei lui Comșa. Se naște astfel o unitate de atmosferă, în care personajele își găsesc fiecare locul potrivit, cadrul adecvat, timpul necesar spre a deveni credibile, memorabile. În rolul Luminii Vardaru, Tania Filip este o foarte bună opțiune de distribuție. Grația ușor iresponsabilă, firea capricioasă și egoistă, bine mascată de gingășia primei tinereți traduce foarte exact datele romanesti ale eroinei. George Constantin — Alexandru Vardaru este o persoană de prestanță, o prezență elocventă chiar și în absența replicii. Socialistul Mogrea, interpretat de Remus Mărgineanu, intră decis în constelația personajelor de primă linie. Pătimașul anarhist încarnează aici o categorie umană aflată la jumătatea drumului dintre utopie și demență. Un rol de culoare și chiar de compoziție are Dan Condurache (Dan Scheianu, poetul cocainoman), după cum se rețin și personajele schițate de Emilia Dobrin Besoiu (Maria Proboță), Ioana Pavelescu (Zoe Vesbiănu), Florin Zamfirescu (vinzătorul de ziare), Vladimir Găitan (Virgil Proboță) ș.a.

Mesajul antirăzboinic al romanului lui Cezar Petrescu (cu puțin desprins de trena literaturii expresioniste europene) trece, firește, și în filmul lui Alexandru Tatos, uzînd aici nu atât de persuasiunea cuvintului, ci de cea a simbolului complex cinematografic. Imaginea lui Călin Ghibu conservă intențiile de atmosferă ale regizorului, realizînd în cele mai bune condiții dialogul între scenele de interior și exterioare (în bună parte, scene de război). Ea participă efectiv la discursul filmului. Amintind numele celorlalți membri ai echipei — decorurile, Dragoș Georgescu, costumele — Carmen Pușcariu, muzica — Cornel Țăranu, montajul — Cristina Ionescu, vom spune că *Intunecare* reușește performanța de a se constitui ca operă de sine stătătoare în continuarea romanului, prelungindu-i fertilul sensurile, intențiile și achizițiile de conștiință.

TANIA RADU ■

Gioconda... în opt ipostaze

De cîțiva ani piesele în două personaje sînt la modă. Aproape nu există teatru bucureștean în care să nu se joace piese de asemenea factură. La Teatrul Foarte Mic spectacolele în doi par a fi la ele atasă și acestea este un lucru notabil, căci asemenea spectacole numai aparent sînt ușor de montat. Să ne explicăm: spațiul de joc fiind împărțit stric în doi, concentrația spectatorilor asupra piesei este maximă. Orice inexactitate se percepe foarte ușor din stal. De aceea, replicile se cer preluate la tonalitatea exactă, psihologia personajelor trebuie complex aprofundată, trăirea eroilor se cere a fi la intensitatea maximă, miscarea scenică precisă și rotundă. Cu alte cuvinte, la piesele în doi cusătura este pe față. Totul iese în prima linie.

Bărbatul și... femeile, piesă în două personaje, a fost scrisă de sovieticul Leonid Zorin, dramaturg de vîrstă a treia, jucat cu succes încă de pe vremea cînd avea 17 ani. Titlul divulgă oarecum subiectul. Eroul, deci El, șofer de profesie, are nevoie, nu ni se explică de ce, de o simplă adevărită prin care să se ateste că nu suferă de nici o boală de nervi (el fiind un om perfect sănătos). Atît și nimic mai mult. Reușita autorului constă în aceea că, pornind de la un fapt mai mult decît banal, reușește să developeze în mai puțin de două ore, cascada de umilinte și necazuri la care este supus eroul, un om de altfel pașnic și dispus pînă la o anumită limită să suporte și să înțeleagă ceea ce de fapt nu este de înțeles. Dar căile absurdului sînt un adevărat labirint, placat cu ziduri surde și impenetrabile.

Fără discuție textul dramatic al acestui spectacol are o ușoară tentă misogină, nu de alta, dar toate cele opt femei pe care eroul le întilnește se întrec parcă în indiferență, rele intenții sau insinurare. Această impresie lăsată de parcurgerea textului este estompată de tabloul Giocondei, reprodus în

exact 8 exemplare care nu are numai rol de catalizator, ci și de a aminti că surisul ei este „gîndirea, simțirea, forța, drăgălăsenia, podoaba și mingierea noastră”.

Tatiana Iekel, adică Iulievna, Funcționara, Gurievna, Akulevici, Călătoreasa, Istomina, Andreevna, Directoarea este obligată să parcurgă tot atîtea partituri cîte am enumerat mai sus, partituri care diferă de la personaj la personaj, solicitîndu-i artistei o gamă interpretativă total diferită de la mica sau marea semnificație a unui gest mărunț, aparent banal, pînă la anvergura unei replici zguduitoare. Îndelungata activitate teatrală, conjugată cu o perfecție intuitivă scenică, i-au permis talentatei artistei să creeze un rol memorabil, căci nu este ușor să fii într-un spectacol cînd aiurită, cînd intransigentă, cînd halucinantă, cînd posesivă, ca să nu enumerăm decît o parte din paleta interpretativ bogată pe care a folosit-o.

La prima vedere Nicolae Dinică pare a avea de străbătut un rol ușor. În realitate sarcina este foarte grea, căci, și în acest caz, autorul s-a arătat pînitor. În cele opt ipostaze pe care El le are de străbătut alături de Ea, actorul este obligat să fie același șofer în căutarea unei adevărită, dar să nu repete nimic din ceea ce făcuse în scenele anterioare. Artistul face eforturi vizibile pentru a lupta cu un rol mai puțin generos și se achită exemplar. Acest rol „îngrat” va rămîne cu siguranță rol de referință în cariera talentatului actor.

Despre scenografie, la superlativ. Decorurile sînt extraordinare, pline de ingeniozitate și funcționalitate. Datorită scenografiei Dan Manoliu, desfășurarea acțiunii pare mai alertă, actorii se mișcă dezinvolt, simbolurile descurează metaforele. Despre Dan Manoliu, cu siguranță, vom mai auzi.

Tinărul regizor (de film) Nicolae Caramfil a condus cu inteligență și participare derularea textului dramatic, demonstrîndu-ne că a pășit cu dreptul în lumea teatrului, căci drumul străbătut de el de la montarea piesei „Lewis și Alice” (la același teatru), la „Bărbatul și... femeile” demonstrează un salt calitativ pe care unii îl fac în mulți ani.

DAN BIRLADEANU ■

Flori și geometrii severe

Două sînt expozițiile care ne-au reținut în ultima vreme atenția în mod deosebit, *Angela Popa Brădean* (Pictură, Galeriele de Artă ale Municipiului București) și *Geta Mermeze* (Pictură, Galeriele Orizont), două expoziții aflate, ca expresie și discurs artistic, la poluri diametral opuse.

Substanța intimă a universului din care se alcătuieste lumea văzută de *Angela Popa Brădean* este cea a emoției, a unei autentice trăiri în fața clipei de artă, de frumusețe și adevăr, pe care viața o oferă pictorului. Compozițiile, peisajele, portretele sau naturile statice poartă limpede și clar pecetea unui gînd de-adință înflorare. Lucrate în pastă densă, de factură expresionistă, și într-o gamă cromatică saturată de griuri rafinate, savant contrastuse, astfel încît să dea naștere unui subtil dialog între ceea ce se vede, strict obiectiv, și ceea ce s-ar putea simți, dincolo de imaginea virtuală, majoritatea pieselor instaurează un aer de solitudine, de împăcare de sine. Poetizînd cu discreție și eleganță, evitînd cu abilitate alunecarea spre metafore de sorginte literară, *Angela Popa Brădean* a găsit, pare-se, o cale de mijloc, ca artifa alți pictori definitivi canonați în zona afectivului, între a mărturisii și a relata. Implicată în narațiunea unei compoziții, sau a unui peisaj, fie el chiar și alegoric, cum ar fi portretul-ipostază intitulat *Mihai Eminescu*, sau cum ar fi compoziția cu cele două pădurene, artista are puterea de-a lumina în mod predilect acea zonă sau acel detaliu încărcat de emoție, de aleasă simțire. Pînă și-n

numeroasele sale compoziții cu flori, atît de neutre, inițialmente, de fapt, se simte, de la primul contact, o intensă combustie, de parcă *Angela Popa Brădean* ar picta sufletul însuși al florilor ce se dăruie ochiului nostru, într-un ultim gest, în toată tulburătoarea lor frumusețe și inefabilă taină.

O cu totul altă pictură practică, dacă ni se permite să folosim un astfel de verb, *Geta Mermeze*, o artistă a cărei viziune monumentalistă vehiculează cu vehemență și aplomb un frenetic joc al simetriilor, al formelor geometrice perfecte, cum ar fi cercul, pătratul sau triunghiurile, în centrul cărora, preluînd un model renescentist arhicunoscut, este indeobște plasat omul ca simbol al măsurii tuturor lucrurilor, ca un punct de sprijin al întregului univers. Elaborate într-o gamă austeră, fragmentate de-o sumedenie de suprafețe și cimpuri simetrice, sugerînd o ordine interioară a gîndului, un raport formal al volumelor, compozițiile *Getei Mermeze*,

ample alegorii apoteotice, se mențin într-o limită a cerebrului. O geometrie echilibrată, severă și neînduplecată, menită să evidențieze armonia trupului uman, să-l pună în lumină atitudinea amplă, sculpturală, dominatoare, dar, din păcate, prea rece, prea puțin încărcată și de emoție, ne face să credem că *Geta Mermeze* a pictat nu ipostaze reale ale omului, ci infățisări ale omului văzut ca ideal, ca permanentă aspirație spre implinire. Ne-aflăm, am putea spune, în fața unor machete de frescă, drept pentru care lucrările sugerează mai mult și mai mult o idee, de obicei majestuoasă, și mai puțin, aproape deloc, o anume trăire, un anume sentiment.

Două expoziții, cum spuneam, diametral opuse ca viziune, ca stil, ca mod de percepere a realității, fiecare, însă, în felul ei, vîdînd un profesionalism de înaltă ținută, perfect racordată scopului artistic propriu.

VICTOR NIȚA ■

Adam la Teatrul Foarte Mic

Respectîndu-și promisiunea făcută în almanahul „*Flacăra 1986*”, arhitecta Agneta Olteanu a reușit, într-un timp destul de scurt, să organizeze o expoziție de modă și pentru bărbați. Este desigur un eveniment dacă ținem cont că bărbații nu prea sînt luați în seamă atunci cînd este vorba de... mode. Deschisă în sala de expoziții a Teatrului Foarte Mic, pe lingă cele aproape 30 de modele expuse de arhitecta Agneta Olteanu, sînt prezenți cu patru exponate și cu trei modele de pantofi și arhitectii Adrian Popescu și Petre Moșoiănu. Expoziția, unică în felul ei, ne prezintă în linii moderne diferite tipuri de sacouri scurte, de vară (combinații între

cele clasice și geacă), tip sport lejere.

La cămași, ca o noutate, predomină carourile (palide sau mai accentuate). Atenție!, la pantaloni linia se îndreaptă către clasic intrînd în limitele normale, adică s-a lungit, acoperînd glezna. Au reintrat în drepturi bumbacul, inul și tercotul. Și chiar dacă, vorba proverbului, cu o floare nu se face primăvară, inițiativa de a deschide o expoziție de acest gen este lăudabilă și merită să fie vizitată. În plus ne mai dorim un singur lucru: să nu rămînă totul numai pe pereții unei expoziții, ci să găsim modelele expuse cît mai curînd și în magazine. (P. Sorlo).

Primum :

Tot despre „gramatică și păsări”

Mă adresez dv. cu rugămîntea ca, în virtutea dreptului la replică, să inserați în coloanele revistei următoarele :

În „*Flacăra*” din 30 mai a.c., într-o „opinie de cititor” semnată de prof. Leontin Bulea, se aduc o serie de observații interviului pe care — sub titlul „Scurt interludiu cu gramatică și păsări” — l-am acordat redactorului dv. Ilie Purcaru, interviu pe care ați avut bunăvoința să-l publicați în numărul din 17 ianuarie crt. al revistei.

Observațiile prof. L. Bulea vădesc o înțelegere eronată atît a punctelor de vedere pe care le-am formulat în interviu cît și a unor noțiuni elementare ale gramaticii.

„În cadrul gramaticii structurale — scrie prof. L. Bulea — profesorul Bosianu susține că «propoziția se alcătuieste din părțile ei, și nu din categorii de cuvinte care sînt izolate», ca și cum o fereastră n-ar fi construită din lemn, sticlă și metal”. Comentatorul nostru nu înțelege, precum se vede, un adevăr elementar, și anume acela că, în momentul în care intră în cadrul unei propoziții, cuvîntul încetează să mai fie parte de vorbire, adică un cuvînt izolat, el devenind parte de propoziție, deci căpătînd o funcție sintactică (de subiect, predicat, atribut sau complement). Așadar, propoziția nu e alcătuită din părți de vorbire, sau din cuvinte izolate (cum ne invită să credem prof. Bulea, prin exemplul d-sale cu „fereastră”), ci din părți de propoziție, adică din cuvinte legate între ele printr-un raport de determinare. Mai simplu spus, noi continuăm să credem, stimate L. B., că o propoziție se alcătuieste din părțile ei, și nu

din părțile vorbirii, căci un întreg nu poate fi alcătuit decît din părțile lui, nicidecum din părțile altuia. De pildă, în propoziția „omul muncitor reușește”, „omul” nu este substantiv, cum ne-ar sili să ne închipuim „observația” dv., ci subiect exprimat printr-un substantiv, „muncitor” nu este adjectiv, ci atribut adjectival, iar „reușește” nu este verb, ci predicat verbal.

„Luînd ca exemplu propoziția «pasărea cîntă» — scrie mai departe prof. L. B. — profesorul Bosianu susține că primul termen, «pasărea», este subiect, ceea ce e un adevăr, dar termenului «cîntă» îi zice mod, și nu predicat”. Din nou o confuzie ! Din definiția dată în interviul nostru: „Predicatul este modul subiectului propriu-zis. El are un înțeles temporal”, prof. L. Bulea a înțeles că „predicatul este mod”, adică a înțeles numai **genul proxim**, fără **diferența specifică**, potrivit căreia este al subiectului propriu-zis și are înțeles temporal (diferența care deosebește predicatul de celelalte specii ale modului atribut și complementul). În asemenea circumstanțe, din definiția „omul este un animal rațional” prof. L. B. ar înțeles că „omul este animal”, adică fără diferența „rațional”, care deosebește omul de celelalte specii de animale.

Pe comentatorul nostru l-au supărat și obiectiile pe care, în interviul citat, le-am adus gramaticii zise „transformaționale”, dovadă că, în „opinia” d-sale, acordă un spațiu întins apologeticii acestei gramatici. Mă rog, e dreptul oricui de a prefera o gramatică sau alta. În ce ne privește, rămînem, după cum am arătat și în interviul care l-a deranjat pe L. B., pe poziția apărării ferme a gramaticii tradiționale, așa cum o promovează Academia română.

PROF. GH. BOSIANU ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

E. Păstae : Versurile dv. sînt, în general, de nivel modest, cel puțin deocamdată. Dar apelul în favoarea poeziei de dragoste este, desigur, justificat. Nu-l putem reproduce din lipsă de spațiu, dar nu încapem îndoielă că revistele noastre știu prea bine că se află în culpă din acest punct de vedere.

Aurelia Manea : Cele mai multe sînt niște schițe inconsistente, lipsite de substanță, plutind în vag, mai degrabă simlind poezia. Ici-colo, cite un accent liric și cite o încercare de a organiza coerent lucrurile („Tară”).

N. Troc : Am primit, vom alege ceva.

Victor A. : Citeva lucruri de substanță („La vreme”, „Absconsă”, „Impuritate”). Mulțumiri și urări de sănătate!

Carmen Popovici : Am primit cele două scrisori, frumoase și pline, mai ales prima, de vești bune și de fericite „fenomene” de adolescență... Felicitări! A doua, încordată și neliniștită, ca în orice final de școală, cu examene de toate felurile, etc. Sperăm că această neliniște a trecut, făcînd loc unor pregătiri lucide și serioase (fără dulcagării puerile gen „Nostalgie” ș.a., care nu mai cadrează cu experiența și mentalitatea unei viitoare studente, nu-i așa?...).

Dintre poezii (care se resimt și ele de cele spuse în paranteza anterioară...) ne-a plăcut mai mult „Absentă”. Vă mulțumim pentru frumoasele urări și vă dorim, la rîndul nostru, succes deplin în grelele încercări care vă așteaptă.

N. Mirea : E frumos, sensibil și, într-o măsură adevărat ce spuneți în scrisoare (mai ales dacă timiditatea și singurătatea sînt reale și nu simulate „literar...”). Versurile nu sînt, din păcate, demne de un dialog (poate „Amintire” — de ce „amintire”? — străbătută de o ciudată senzualitate). În rest, cum ziceți, „rămîne pină la urmă un act unilateral”, desigur, fi-reste, răgazul preferinței, al intimității, acel „mesaj anume” rămîn mereu — dacă v-am înțeles bine — inepuizabile bucurii.

I. M. Chițiu : Trebuie să căutați și între vorbe o conviețuire (poate chiar complice) în genul culorilor. Nici ele (vorbele) nu se pot azvîrli la întimplare, în vrafuri inadverente, străine, crispate, colțuroase. Căutați și în cuvînt aceeași linie care vă „unge” la inimă cînd o „prindeți” pe plînsă... Nu e firesc?

Dora T., G. Păcurariu, D. M. Spătaru, Tudorel Radu, Lum. Popescu, Anca D. Ioniță, Dem. Gheorghiu, Fl. Udrescu, D. Boboc, I. Florea, D. Novian, Val. Crăciun, B. Vasile, Dănuț, Cr. Enescu, Adina Florescu, Frunză Eug., A. Măndălac, D. Codreanu, Maria-Cr. Pintilie, G. Ordesia, Or. Ston, I. Cobianu, N.V., I. I. Costică, D. Drăgan, Rareș I. Ol., D. Pătrășcanu, Cam. Moisesescu, Roxy VOV, I. Zamis, Tib. Crișan, Elena-București, V. Bordianu, I. Costin-Arad, Popescu B.-Bv., Gemelius, R. Mîlmer, Lum. Nicula, Pomp. Aurel, Roger C. Fl., S. Croitoru, Gabr. Mihalea, Mar. Ciobanu, I. Felix, M. Bodolici, Crist. Manuela, Const. Nic. Petrescu (îndescifrabil), M. Dragos, M. Golombieschi, I. Mucălău, Laura Costin : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ANOTIMPURI

Nimic mai de preț
Decît să treci
Prin inima timpului
Contopindu-te
Cu cele patru măsuri
În cea mai perfectă armonie...

Păstrînd copilăria
Să poți visa, iubi, ierta...

INA BUCLEI

ARTA DE A ZIMBI

Arta de a zimbi este profesiunea mea de credință. (Numai eu știu, zimbetul — această luminoasă cicatrice). Și, desigur, am un obicei ciudat : dragostea mea pentru oameni. Este suficient să-l privesc și fiecare om se face mai adevărat, uncoi vizitor, cu un singur suris poleindu-l din cap pînă-n picioare, invulnerabil devenind, dar numai eu o singură condiție : eu să-i fiu în preajmă, întinzîndu-i o mină sau o rază...

NICOLAE ALEXANDRU VEST

ONIROEMĂ

Umblam pe o stradă pe care o hănușam fără sfîrșit o stradă tristă ca privirea unui cine fără căpătii umblam gîndind la toate și la nimic din cînd în cînd ocoleam cite un coif coctil din cînd în cînd mă saluta cite o rochie agățată pe sîrmă nu făceam nici un gest de simpatie totul îmi vorbea anume tot dar eram surd

(într-un tîrziu tu Heleyn m-ai trezit dar eu am continuat încă mult timp să umblu pe o stradă fără sfîrșit)

DAN EMILIAN ROȘCA

CINE POATE DUCE PE UMERI...

Cum să inghesui între două coperti fericirea binele frumusețea iubirea adevărul cum să unesc dintr-o simplă rostire gestul marțial cu durerea împietrită ungherul cu planeta cite clipe cite milenii m-aș putea recompunc

frup și suflet ca niște imagini oglindite pe fețele securii limpezindu-mă în mîntea de început și cea de pe urmă

cite căderi de pe cal cită cenușă vulcanică peste miezul facerii invocajii către un punct instelat lacrimi care invată să plîngă fără ochi în numele lipsei de sine

cine poate duce pe umeri povara simetriei desăvîrșite

în gînd pretuirea pînă la capăt și-n irisuri multimea faptelor adjuceate fără a plînuși vreodată urmă de trecere prin pustul neștirii

fără să înalțe vaerul arderii de viu cine să înțeleagă cine să trăiască dovada acestui mod de a privi peste umăr și semnul lăsat după acea neinsuflețită-n grai mărturie

spune tu spune tu măsurat fulgerător cu etalonul uitării

COSTIN GRIGORAȘ

A NU ÎMBĂTRINI

Sînt din ce în ce mai palid, Cîteva mă inițiază în arta de a îmbătrîni fără riduri

și fără remușcări, dar nu știe că în timp ce se străduiește asudînd cu creta în mină eu privesc visător creșterea crudă a firului ierbii

de la marginea asfaltului, prin ferestrele niciodată deschise, de miinile lui tremurătoare.

LAURENȚIU SPERANȚA

LAURENȚIU PROFETA

(Urmare din pagina 9))
mult melodicul nu e o atitudine exclusivistă?

— „Pasărea măiastră” a melo-diei își ia zborul numai în contextul unei muzici valoroase și substanțiale pe toate planurile. Spre pildă, atunci cînd gîndirea armonică și cea arhitectonică sînt sărace „pasărea” nu-și mai poate lua zborul : se tirăște pe jos ca șarpele, sau cel mult se ridică pînă pe gard, ca o orătanie de curte...

— Vă deranjează ceva din muzica secolului XX?

— Unii postulează că frumosul e urît, iar urîtul e frumos. În mod programatic unii evită frumosul, se feresc de el ca de o piață rea. E timpul să alegem din noianul de experimente în care Pegasul a dansat și pe sîrmă ceea ce e valoros și să creăm o artă care să fie cuprinzătoare, nesofisticată, emoționantă. Într-o vreme în care superioritatea tehnică, științifică e covârșitoare e nevoie de o muzică simolă, omenească.

— Întodeauna ati avut astfel de opinii?

— Acum 40 de ani, sincer să fiu, nu mai credeam în Cealokovski și Richard Strauss. Dar ce se întîmplă azi? Ei sînt mai actuali ca oricînd. În timp ce mai toți cei care au încercat să-i demoleze au fost dați uitării după cîteva ani. Inovația este o perlă pe un fir de aur care se cheamă tradiție. Li refuz pe cei care vor să distrugă acest fir de aur în loc să-l adauge noi perle. Nu trebuie să l se răpească muzicii ceea ce are ea specific : dialectica vieții active, exprimarea dinamicii sufletului. S-a vorbit și despre roboți compozitori. Vor fi, cred eu, niște proști compozitori. Fiindcă o mașină nu poate nici să plîngă, nici să se bucure.

— Dar atît de multe experimente în muzică, în artă în general, nu se datorează și unei istorii zbuciumate, care a zdruncinat încrederea în valorile dintodeauna ale omului? Nu e oare vorba de a căuta noi soluții pentru salvarea lui?

— Cu siguranță că una dintre explicații este și aceasta. De aceea e cu atît mai necesară înțelegerea unui nou clasicism.

— Cum se prezintă muzica românească în acest context?

— Și alții au mai spus-o : muzica românească are toate calitățile avangardei minus exagerările ei. Innoirea expresiei muzicale este perfect mulată pe o valoroasă tradiție lăsată nouă moștenire de un Enescu, de un Jora sau Toduță. Fără discuție, s-au adăugat la această tradiție elemente de cea mai acută mo-

dernitare. Anatol Vieru, Aurel Stroe, Theodor Grigoriu, Pascal Bentoiu, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Dumitru Copoianu, Wilhelm Berger, au imprimat creației noastre muzicale noi valențe, avînd la rîndul lor elevi străluciți, creînd împreună o școală muzicală românească diversificată. Ea cercetează elementele tradiționale ca și pe cele ale contemporaneității într-un perfect echilibru, evitînd excesele iconoclaste care există prin alte părți, respingînd exhibiționismul și dorința de a epata prin scandal.

— Dacă stau și mă gîndesc bine, însuși faptul că a trebuit să vă orientați într-un hățis de curente și stiluri ar fi putut constitui un obstacol în calea afirmării dumneavoastră.

— Da. Dar în același timp, generația mea a fost răsfățată de istorie. Încă din tinerețe am beneficiat de un sprijin sustinut și substanțial. N-am avut de întîmpinat greutăți. Dimpotrivă, a trebuit să mă străduiesc eu să fiu la înălțimea acestor decenii în care creația românească s-a afirmat cu atîta vigoare. Înainte de 23 August nu mi-aș fi pus problema să ajung compozitor. Nu se putea trăi din compoziție. În societatea capitalistă muzica e ca un bun de consum. Vinzi — trăiești. Nu vinzi — mori de foame. Socialismul a pus creația muzicală, arta în general, în condițiile în care să depășească faza de comercializare vulgară.

— Din cite știu, ați fost prezent în jurile Festivalului Național „Cîntarea României”.

— „Cîntarea României” a devenit nucleul energetic al tuturor realizărilor noastre artistice. Este cu adevărat impresionantă această uriașă declanșare de forță și imaginație creatoare, această întrecere a putea spune, „sportivă”. Dar, personal, am rezerve cînd observ unele transplantări forțate din metodologia sportului în cea a aprecierii creației artistice. Sînt categoric împotriva judecării valorii artistice prin ridicări de „tablite” cu note, ca la patinaj sau prin puncte, ca la box. De aceea am refuzat să mai fac parte din juriul concursului „Slagăre în devenire”.

— Atunci cum vedeți modalitatea de apreciere a concurenților?

— Artă, creația sînt — întil de toate — obiect de dezbatere. Dar trebuie să recunoșc totodată că acel spirit de întrecere, acea ambiție de a fi primul — atitudini tipice lumii sportului —, pot avea și au efecte benefice, salutare și în lumea artei. Marea competiție „Cîntarea României”, rezultatele ei excepționale în identificarea unor ta-

lente deosebite și promovarea creației artistice de înaltă măiestrie — o dovedesc. Opera de descoperire a valorilor este garantată așadar. Rămîne ca instituțiile noastre de difuzare a muzicii, radioteleviziunea să acorde toată atenția încurajării și promovării acestor talente descoperite.

— Vă referiți la ceva concret?

— Există încă mulți laureați ai Festivalului național „Cîntarea României”, formații și soliști cu „daruri de excepție” al căror nume a rămas înscris numai pe diplomă, care par a fi uitați chiar și de către cei care aveau datoria să-i popularizeze.

Continuitate și permanență — iată două idei ce decurg din documentele partidului nostru, din îndrumările tovarășului Nicolae Ceaușescu, idei direcționale pe care va trebui să le avem în vedere la viitoarele ediții ale Festivalului. Prin desfășurarea sa, din ce în ce mai amplă și mai cuprinzătoare și mai ales prin permanența sa în timp, „Cîntarea României” joacă un rol important în opera de păstrare, prelucrare și dezvoltare a marilor valori ale moștenirii noastre culturale, prin imbinarea dialectică a înnoirii revoluționare cu respectul față de marile tradiții ale culturii naționale.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre rolul muzicii în viața omului contemporan.

— Muzica ajută la dezvoltarea sufletescă a omului, iar această împlinire din punct de vedere afectiv îl face mai apt pentru o suprasolicitare cerebrală. Într-o societate ca a noastră, care își propune o dezvoltare multilaterală a personalității umane, muzica joacă un rol deosebit de important. Nu putem rămîne indiferenți la tentativele care se fac prin alte părți de a se uniformiza omul, de a-l transforma într-un simplu robot. Avem nevoie pentru telurile noastre de oameni întregi, cu o viață sufletească bogată, capabili de sentimente durabile și puternice care cu siguranță că muncesc cu mai mult spor dacă într-o seară au asistat la un concert minunat sau au văzut un spectacol care i-a tulburat pentru multă vreme.

— Scrieți muzică ușoară din dorința de succes imediat? Nu vi se pare că faceți un compromis?

— Scriînd muzică ușoară nu fac niciodată vreun compromis, nu abdic de la ceea ce înțeleg eu prin MUZICĂ. Încerc, așadar, să fiu consecvent cu propria-mi concepție despre arta sunetelor — înțeleg sădă ca un corp unitar, abordînd cu aceeași

pasiune și cu aceeași răspundere toate genurile, de la cel ușor la cel coral, de la cel simfonic —cameral, la cel scenic, de la balet la film. Această practică mi-a întărit convingerea teoretică inițială, după care, dincolo de ceea ce le deosebește, genurile muzicale au un element comun : MELODIA.

— Unii v-ar putea socoti demodat cînd afirmați astfel de opinii. Sau v-ar putea suspecta de comoditate.

— Să scrii o melodie frumoasă și originală de muzică ușoară nu e deloc mai lesne decît să scrii o melodie de lied sau chiar tema unei simfonii sau sonate. Nu numai că nu cred în teoriile care tind să discrediteze genurile muzicale de largă circulație, dar consider că una din marile erori culturale ale secolului nostru constă în divizarea muzicii (și artei) în două direcții, care s-au depărtat tot mai mult una de alta, ajungînd cu timpul la poli opuși : de o parte genurile „ușoare”, cu un public imens, de cealaltă parte genurile „complexe”, cu un public adesea foarte restrîns.

— E vinovat oare numai publicul de această situație?

— Acest fenomen se datorează, printre altele, și specializării excesive a compozitorilor secolului XX. Dacă Schubert sau Brahms nu s-au sfiit să scrie alături de simfonii și muzica ușoară a vremii lor (valsuri, dansuri diverse, muzică de divertisment) compozitorii epocii noastre sînt de regulă specializați.

— Nu e cazul dumneavoastră.

— Mie îmi place să cîntecier această țară a muzicii și să iau frumosul de acolo de unde îl găsec.

— Din această lipsă de obstacole din care e alcătuită în aparență viața dumneavoastră, ce ați învățat?

— Să-i ajut, după puterile mele, pe cei mai tineri. Nu știu dacă așa m-aș fi construit dacă la rîndul meu n-aș fi fost ajutat. Dar în orice caz, acum am o datorie de onoare pe care trebuie să fiu gata oricînd s-o achit.

— E greu să fii un om senin, Laurențiu Profeta?

— E mai greu să te lași pradă deznădejdiei. Nu-i invidiez deloc pe cei care nu știu ca din tot zbuciumul lor să clădească o lume armonioasă, calmă în care să afle bucuria atît ei cit și cei apropiați lor. Eu unul m-aș fi pierdut demult dacă n-aș fi luptat cu tot ceea ce ar fi vrut să-mi distrugă echilibrul interior. E poate cel mai mare câștig al meu și n-aș renunța pentru nimic în lume la el. E sprijinul meu în viață.

LA OPERA ROMÂNĂ

(20—26 iunie)

Vineri 20 iunie (ora 18) baletul Albă ca zăpada și cei 7 pitici de Cornel Trăilescu, avînd în rolurile principale pe Daniela Constantinou, Florin Brîndușă și Madeleine Vasilescu. Dirijează compozitorul.

● Carmen de Georges Bizet — simbătă 21 iunie, ora 18. Debută Ionel Voineag în rolul Don José. În rolul titular Rodica Mitrică-Bădîrcea, alături de Cornelia Angelescu (Michaela) și Nicolae Urziceanu (Escamillo). Dirijor : Constantin Petrovici.

● În matineul de duminică 22 iunie (ora 11) opera Micul coșar de Benjamin Britten. Ion Caramitru (și regizor totodată), Cornelia Angelescu, Adina Iurascu, Cristian Mihăilescu evoluează alături de Laurențiu Moise (coșarul cel mic) și alți copii din corul „Voces Primavera”. Dirijor : Claudiu Negulescu.

● Duminică seara, la ora 18, Lacul lebedelor. În distribuție : Roxana Colceag (Odetta-Odilia), Laurențiu Guinea (debut în Siegfried), Florin Brîndușă (Rotbart), Gabriel Opincaru (Bufonul). Conducerea muzicală : Cornel Trăilescu.

● În ciclul de audii comentate „Nume celebre ale artei lirice”, luni 23 iunie, la ora 18, va fi prezentată marea cîntăreață Maria Callas. Comentator : Costin Popa.

● Aida de Giuseppe Verdi, marți 24 iunie (ora 17). În rolul titular Sanda Șandru. Lucia Cicoară-Drăgan va interpreta rolul Amneris. Anatol Covali—Radames, Nicolae Urdăreanu — Amonasro. Dirijor : Constantin Petrovici.

● Miercuri 25 iunie (ora 18), din repertoriul lui Puccini — Tosca, avînd în rolul titular pe soprana Maria Slătinaru-Nistor, pe tenorul Ludovic Spiess în Cavaradossi și pe baritonul Nicolae Urziceanu în Scarpia. Dirijor : Constantin Petrovici.

● Un spectacol coupé de balet alcătuit din Carmen de Bizet-Scodrin și Curtea veche de Mihail Jora, joi 26 iunie, la ora 18. În Carmen vor evolua : Daniela Constantinou, Tiberiu Almosnino (debut în Don José), Viorel Berinde, Mihai Spiridonescu. Curtea veche, premieră, în regia și coregrafia Alexei Mezincescu, decorurile Adrianei Urzicescu și costumele Vioricăi Petrovici, dirijor fiind Carol Litvin. În distribuție notăm pe : Eugenia Cotovelea, Roxana Colceag, Andreea Mezaros, Leda Popescu, Nicolae Deneș, Gabriel Opincaru, Tiberiu Almosnino, Mihai Spiridonescu.

S.O.S. ape minerale

Semne bune vara are

In urma cu exact un an de zile, unul dintre grupajele de articole ale serialului nostru „S.O.S. ape minerale” cuprindea si un raspuns al centralei de resort, intitulat pe atunci Centrala berii, spiritului, amidonului si apelor minerale. In ciuda intrebării privind aprovizionarea nesatisfăcătoare cu apă minerală a pieței, slaba exploatare a unei resurse deosebit de importante pentru economia țării. Se menționa in acel text că „in trimestrul I, planul de aprovizionare (a pieței, n.n.) nu s-a realizat decit in proportie de 63 la sută”. Erau invocate o serie de cauze, ca intotdeauna obiective si subiective, fapt care nu avea însă darul să rezolve problema. Se mai amintea in răspunsul amintit și eforturile centralei, ale întreprinderilor subordonate de a schimba starea de lucruri, străduința acestora de a găsi căile cele mai

Printr-o mai bună organizare deci, printr-o colaborare mai eficientă cu beneficiarii, cu mai multă atenție față de ritmicitatea livrărilor și printr-o mai promptă intervenție in unitățile care aveau nevoie de sprijin, centrala care, printre altele, răspunde și de acest drum deloc simplu al apei minerale de la izvoare și pînă la consumator, a contribuit într-un timp relativ scurt la valorificarea unei cantități mult mai mari din această resursă care se irosea prin indiferența multora. Firește, problemele nu sînt rezolvate in întregime. Potrivit celor spuse de interlocutoarea noastră, unitățile I.C.R.A. din țară returnează ambalajele cu multă dificultate și nesortate. „In ciuda demersurilor noastre, continuă inginerul Doina Gheorghiu, la nivel de centrală sau de întreprindere, n-am primit nici un răspuns la ultimele adrese. In ceea ce ne privește, ne străduim să punem la punct o instalație de impachetat sticle de jumătate in box-paleți, instalație pe care sperăm s-o omologăm pînă la sfîrșitul anului. In privința imbuteliei, se află in curs de montare o nouă linie la Biborțeni, astfel încît, de la o capacitate de 3 000 sticle pe oră, se va ajunge la 9 000 sticle pe oră, linie care la ora actuală se află in probe”.

Fără să insistăm prea mult, mai adăugăm că returnările de ambalaje, despre care vorbește șefa serviciului producție, sînt in restanță la toate unitățile I.C.R.A. din țară, care, in general, preferă să trimită întreprinderilor de apă minerală sticlele de jumătate in local celor de un litru, mult mai avantajoase și pentru întreprinderile de apă minerală, și pentru beneficiari. De asemenea, continuă să vină nesortate sticlele care au conținut diferite băuturi, de la bere și pînă la ulei.

Pe linia aceluiași eforturi și a dorinței de mai bine a centralei de care vorbim, să mai reținem extinderea mult căutatului sortiment Aurora, cu concentrat de lămie, și la Biborțeni, subliniind că și planul la băuturile răcoritoare a fost realizat pe aceste prime cinci luni in proporție de 114 la sută.

Consemnăm, așadar, cu bucurie veștile bune ale Centralei vinificării băuturilor diferite și produselor spirtoase și promitem cititorilor noștri că vom reveni asupra stărilor de lucruri care încă împiedică valorificarea într-un procent și mai ridicat a apei minerale.

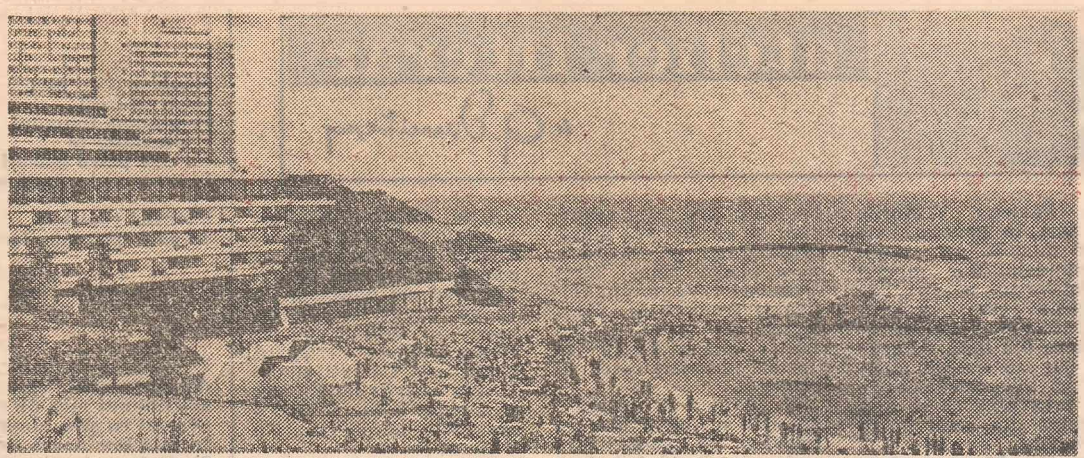
RĂZVAN BĂRBULESCU

CONSTANTIN GAVRILA

adecvate pentru ca apa minerală să fie valorificată într-o măsură cât mai importantă, așa cum se întîmplă in mai toate țările care dispun de o asemenea bogăție. Si iată că o știre recentă, știre confirmată și de unitățile care desfac apa minerală, se referă exact la acele promisiuni ale centralei, numită acum Centrala vinificării băuturilor diferite și a produselor spirtoase. Nu numai că întreprinderile C.V.B.D.P.S. și-au îndeplinit planul pe anul in curs, dar i-au și depășit, sporurile fiind demne de semnalat. Amănunte aflăm de la inginerul Doina Gheorghiu, șefa biroului producție, din centrală.

„Pe primele cinci luni ale acestui an am trimis pieței 104 milioane litri apă minerală față de 69 milioane litri livrați in perioada similară a anului trecut, planul realizîndu-se astfel in procent de 152 la sută. Avem in curs de omologare o instalație de impachetat sticle de un litru in box-paleți, realizată la Tg. Mureș și instalată la Borsec care, pînă la sfîrșitul lunii iunie, va fi omologată”.

Ca in fiecare vară, toate drumurile duc la mare!

Grea misie, misia de controlor fiscal! Mai ales, cînd, uneori, îți sortit să ajungi in vreun sat agățat de sute de ani de barba intunecată a muntelui și ferm hotărît să stea cocoțat acolo ca și cum ar vrea să fie primul care prinde răsăritul soarelui și ultimul care scapă apusul lui.

Mult mai trebuie să se fi mirat unii de ce apucături o fi avînd acest soi de percepător misterios că se interesează nu numai de scadențe și plata la timp a impozitelor, dar și de una alta, de bolile astea afurite care bîntuie lumea.

Omul fiscului tăcea aparent indiferent, dar inregistra totul, apoi zicea că i-e rău și imediat bătrînica cea mai inglodată in datorii îl poțea in casă și el, pe ascuns, ca un spion, scria repede ce a auzit și cînd intra cineva acoperea repede fițuca conspirativă cu ingimfate scripte contabile că bătrînele nu-și dezvăluiau cu una cu două secretele tămăduirilor. Era un fel de breaslă cu statut nescris și taina vindecării se transmitea pe cale orală ca o doină sau un cîntec de leagăn din mamă-n fiică, mai rar din tată-n fiu.

Anii au trecut, Pavel Corbu a ieșit la pensie și nu se mai putea duce pe sate. De aceea, joia, la țirgul cel mare din Beiuș intra cu știință diplomătească in vorbă cu țărani și cu femeile de la țară, îi întreba dacă nu suferă cu ceva, oameții se uitau la el ca la un doctor dat afară din slujbă și care caută pacienți pe stradă, ba da, spuneau ei, iacă-tă de ce suferim și cu ce vă tămăduiți întreba el cu nevinovată naivitate, că voi stați departe de oraș, apoi domnul dragă cu asta și cu asta, ziceau ei repede ca și cum le-ar fi teamă că ciudatul doctor o să-i silească să-i consulte, dar ei nu aveau nevoie și atunci el nota pe loc in carnetelul de care nu se despărțea niciodată ca un veșnic poet inspirat, da'

ce scrieți acolo, domnule, întreba ei nițel intrigat, păi am și eu un nepot care suferă de așa ceva, mințea el cumsecade.

Cînd se lăsa seara, Pavel se ducea acasă in hardughia cu grădina in care stă și astăzi de pe strada 30 Decembrie nr. 11, se spăla cu grijă de praful țirgului, apoi intra in virful picioarelor in „camera sacră” unde avea cărți cu dedicația „poetului-tunet” Octavian Goga, a lui Pavel Dan, a lui Ștefan Pascu, ori a altor personalități, pentru că in vremea studenției

ciate de către unii specialiști. Indiscutabil, in condițiile actuale cînd medicina populară oferă generoasă din tezaurul ei inepuizabil remedii terapeutice (vezi ceaurile din plante medicinale), lucrarea lui Pavel Corbu din Beiuș poate prezenta interes și merită atenția specialiștilor, lucru semnalat sub semnătura unui cunoscut specialist chiar in revista „Muncitorul sanitar” din 28 iunie 1980: „Și a propoz de sat. Am primit de curînd o scrisoare de la pensionarul Pavel Corbu din orașul Beiuș care între 1960-1980 a colindat cu asiduitate satele bihorene și cele din alte regiuni ale țării, adunînd 2864 tratamente, rod al multisekularelor experiențe terapeutice populare românești (bolile vizate sînt in număr de 106). Folclorul nostru imens și inepuizabil nu numai pe linie muzicală și coregrafică, dar și medicală, de ce oare nu este valorificat sub toate aspectele?”

Întrebarea poate fi adresată medicului, farmacistului, editurilor. De altfel și forul suprem al activității medicale internaționale O.M.S. și-a propus punerea in valoare a tezaurului etnolatric propriu diverselor colectivități umane. In ultimul timp, putem urmări interesante relații pe această temă in revista „Santé du monde”.

Am trecut de curînd prin Beiuș. Pavel Corbu împlineste anul acesta 79 de ani. Țărani care i-au lăsat cu limbă de moarte secretul acestor remedii străvechi s-au prăpădit. Dar experiența lor strînsă in cele 4 tomuri groase așteaptă consultul specialiștilor într-o modestă casă din Beiuș in apropierea judecătoriei unde și acum acest om deosebit așteaptă pe implicanții de pe sate pentru o grănițiere sau servitute de trecere și nu-i întreabă dacă au pierdut sau cîștigat procesul, ci-i iscotește mereu despre sănătate, pipăindu-și carnetelul in buzunarul de lingă inimă.

PASCU BALACI

Un om curios

la Cluj, el audia se la diferite conferințe pe Liviu Rebreanu, Ion Agărbiceanu, Emil Racoviță, Ionel Teodoreanu, Nicolae Iorga, Dimitrie Gusti, Victor Eftimiu, Sextil Puscariu, Mihail Sadoveanu, Vasile Pârvan ori Iuliu Hațieganu. Scotea cu infinită grijă carnetul, își punea ochelarii cu gestul cu care astronomul își potriveste luneta pentru a contempla in noapte o stea îndepărtată, și copia cu mîgăla de copist medieval formula magică in dreptul literelor bolii pentru că bătrînul orînduise cu aplicație bolile in ordine strict alfabetică și nota remedii terapeutice in dreptul afecțiunii la care se referea.

Săptămîna de săptămîna, lună de lună, an de an s-au adunat zeci, sute și mii de remedii terapeutice ale mediciniei populare, rod al experienței țăranelor in ceea ce privește folclorul medical din această parte a țării și nu numai de aici. Din păcate, încercările lui Pavel Corbu de a-și face cunoscută lucrarea au dat greș, n-au avut pînă acum succesul meritat, deși eforturile sale au fost apre-

Despre sucuri și răcoritoare la producători acasă

Vorbele nu țin de cald, dar nici nu răcoresc pe nimeni

Orice s-ar spune, nu de consumatori depinde calitatea sucurilor și a răcoritoarelor noastre, in variantele mult așteptate și mult lăudate. Dincolo de promisiuni, încă sîntem puși in situația de a degusta, din atît de uniforme sticle, atît de uniforme băuturi. „Aveți dreptate — recunoștea într-un interviu acordat revistei noastre directorul general al Trustului pentru producerea conservelor și sucurilor din cadrul Ministerului Industriei Alimentare, Ioan Bucurescu — nu toate băuturile colorate pot fi numite sucuri răcoritoare. Interesul general — spunea, in continuare, același interlocutor — este că pretutîndeni in țară să poată fi găsite sucuri de calitate. Măcar și pentru faptul că la ele se folosesc aceleași concentrate!” Și atunci, ne întrebăm, de ce la Brașov, unde se află cel mai mare producător de concentrate al țării, poți bea, după cum ne-am convins, un suc bun, iar in alte părți, ba? Că doar Brașovul livrează pieței concentrații, nu sucul imbuteliat!

Răspunsul încercăm să-l aflăm chiar in orașul amintit, de la Constantin Pricop, șeful secției producție industrială din cadrul I.J.L.F. Brașov: „Atît producerea concentratelor, cît și imbutelirea sucurilor, trebuie să stea sub rigorile respectării stricte a tehnologiilor de fabricație”. Greu de depistat vinovatul într-o ase-

menea situație — într-un județ fiind zeci și zeci de producători de sucuri, care le pun in vinzare — neetichetate!, — cită vreme lipsește un control unic cu drept de sancționare a unor astfel de încălcări. Trustul pentru producerea conservelor și sucurilor ar putea să instituie un control organizat, tocmai pentru asigurarea „meditației”, ai unei rețete. La rîndul lor, I.J.L.F.-urile — producătorii principali ai județelor — sînt in măsură, credem, să fie investite cu drepturile și obligațiile unor asemenea controlori!

Se aduce in discuție și un alt aspect al problemei. Realizarea concentratelor — ni se spune — presupune o anume tehnologie, tocmai de aceea nu este la îndemina oricui să le fabrica. Titularul unui produs nou credem că ar trebui să rămînă singurul lui producător, pentru că și după scoaterea acestuia pe piață îi va urmări, cu interes firesc, calitatea.

Ni se dă un exemplu. Inregistraseră pentru concentratul de strugure cu aromă de zmeură numeroase reclamații privind garanția acestui produs. Sucul provenit din el nu rezista timp de 7 zile. N-au rămas nepăsători față de o atare situație. Verificînd, au descoperit neajunsul. Era necesară pasteurizarea concentratului. Rezultatele? Mai bune decît speraseră! A sporit rezistența nu pînă la 7 zile, ci

pînă la 14! Se mai ivise încă un inconvenient: din cauza acidului citric se decolora. „Sfătîndu-ne cu cei de la Plafar — ne spunea Ștefan Guth, biolog la Institutul de cercetări și proiectări pentru industrializarea legumelor și fructelor București, care conduce cercetarea de profil la Brașov — am găsit o rezolvare fericită, pe care avem de gînd să o aplicăm, de aci încolo, și la alte produse noi — adăugarea unui concentrat de măceș. Nu numai că am rezolvat problema de care ne lovisem — culoarea care se degrada o dată cu timpul — dar s-a cîștigat și in privința calității și a gustului”.

Este doar un exemplu, din mai multe posibile, care sustine următorul adevăr: Nu e suficient să scoți pe piață un nou concentrat. Trebuie să-l urmărești, să-l îmbunătățești in continuare. Numai așa se va depăși stadiul promisiunilor, privind calitatea sucurilor.

Doar mostre pentru simpozioane?

Nu ne-am propus o sinteză a nenumăratelor sondaje privind starea sucurilor și răcoritoarelor noastre — de la concepție, pînă la desfacere. Vrînd, nevrînd, reținem însă că materie primă există, bază materială există. Mai reținem că s-a investit pentru fabricarea lor inteligentă,

pasiune, eforturi de toate felurile, eforturi mai mult sau mai puțin vizibile, mai mult sau mai puțin recunoscute. Nu este suficient să gîndești, cită vreme problema asupra căreia te apleci nu are audiența necesară, fără de care îndrăzneala gîndului poate rămîne o simplă experiență de laborator.

Anul trecut secția de concentrate a Brașovului a avut de realizat un plan de 2 750 tone. A reușit să facă 3 500. Pentru acest an au contractat deja 5 000 tone, cantitate de concentrate ce acoperă întreaga capacitate a secției, „care are certe perspective de dublare, dacă aprovizionarea cu materii prime va fi făcută ritmic, egalizat” — cum a ținut să precizeze șeful secției, Șerban Rădulescu. Proportia contractărilor concentratelor lui '86 este însă îngrijorătoare, ea evidențînd un fapt deloc de neglijat: cit de greu își fac loc pe piață unele produse noi. Din cele 5 000 tone de concentrat contractate, citromul deține 2 600 tone, iar concentratul de zmeură — 1 500. „De ce doar două din concentratele noastre, cînd le oferim 20 de sortimente?” — se întreabă brașovenii. Mai ales cînd acestea se dovedesc mai hrînitoare, profilactice și curative? Bitter-Lemon-ul are la bază sucul de lămie, lecitina, pelinul; Lămiița — ulei de lămie indigen obținut din plante medicinale; Flores-ul — must de struguri concentrat, fenicul, chimion fruct, coada șoricelului, maghiran, sulfina, pelin, isop; Vitis — din must de struguri, coriandru fruct, busuioc; Codruț — din fenicul, fenicul; Migdala — din cicoare, esență de migdale, ulei ienupăr; Litoral — din must de struguri concentrat, salvia, floare de salcim, flori de soc, fructe de păducel,

ulei de lămie ș.a. De ce, dacă le avem (și le avem prin eforturile atîtor cercetători!), aceste concentrate rămîn doar mostre oferite la simpozioanele de specialitate? Vorbim de multă vreme despre nevoia unor răcoritoare nutritive și curative. Cum se face atunci că, odată pregătite să intre in producție, se renunță la ele?!

E drept, unele poartă nume care nu spun nimic, lipsite cu totul de inspirație, ca să nu spunem mai mult, precum Uva — Soda. Cîți dintre consumatori, cită vreme beneficiarii nu-l solicită, chiar dacă îi cunosc calitățile, cîți, deci, și-ar inchipui că Uva-Soda este recomandat pentru asteniile de primăvară, pentru convalescență și bolile infecțioase și că stimulează secrețiile gastrointestinale? Că poate fi luat ca un calmant gastrointestinal sau ca antiseptic pulmonar? Și, mai ales, cîți dintre noi știm că Uva-Soda este realizat din must de struguri concentrat, din ulei de lămie indigen obținut din plante medicinale și din coriandru-fruct? Producătorii de răcoritoare ai țării, care se întîlnesc la Brașov cu ocazia perfectării contractărilor in fiecare an, știu. Dar știu numai ei!

Așa privește lucrurile însă, simpozioanele cu pricina rămîn doar niște întîlniri agreabile pentru un cerc restrîns. Consumatorul nu se alege cu nimic, in afara promisiunilor, care la 35 de grade au gustul apei de ploaie. Pînă una alta însă, in ultimele trei luni — de cînd revista noastră a revenit asupra băuturilor răcoritoare — descoperim că spre întreprinderea din Brașov se îndreaptă de multe ori degetul acuzator privind ne-reușitele de azi ale sucurilor și răcoritoarelor noastre. „Adevă-

Am fost o zi notar de serviciu

Pentru conformitate, Labirint 54

Dacă ați fost vreodată la notariat — și nu se poate să nu fi fost — dacă ați epuizat în așteptare toate rubricile cotidienele cumpărate dis de dimineață în acest scop, dacă v-ați uitat de nenumărate ori la ceas mai tâind de pe lista treburilor din acea zi cite una care devenise deja imposibilă, dacă ați intrat, în sfârșit, în biroul cu pricina, deși nervoși, nemaigăsindu-vă poate nici cuvintele, nici actele, nici argumentele așa de bine rinduite încă dinainte, dacă vi s-a spus să reveniți pentru că vă mai lipsește un timbru, o hirtie, o dovadă, o semnătură, o parafă, o ștampilă... — vă propunem să vă așezați alături de noi, de partea cealaltă a biroului notarului, de-a lungul unei obișnuite zile de muncă și să apreciați „spectacolul“.

„Alo! Alo! De ce nu stai la rând? Și noi tot aicea așteptăm!“

Trebuie să dăm explicații. Cit mai scurte. Oamenii n-au timp și nici chef de vorbe. În sfârșit, ne facem loc dincolo de ușă, sub privirile deloc convinse ale celor de pe coridor. Biroul, mult mai plăcut și mai familiar decit s-ar fi putut bănui după morocănoasa îngustime a holurilor, e oricum un spațiu mai sigur, care filtrează multimea, decupind-o în „cazuri“, „probleme“, „solicitații“, „situații“. O zi obișnuită de muncă la *Notariatul de stat al sectorului 3*, din strada Labirint 54. Media solicitanților — 500—600 de persoane pe zi, la dispoziția cărorora stau 5—6 notari din cei 7 cîți funcționează pe ștațele de plăți ale instituției, precum și 3—4 cadre medii (în majoritate, dactilografe). Legalizări, diverse autentificări, dovezi, declarații, acte de succesiune, procuri, acte de vânzare-cumpărare, testamente, donații, contracte de împrumut și cite și mai cite. Lumea în care trăim ne cere toate aceste lucruri. Se pare că fiecare cetățean al sectorului solicită cel puțin o dată pe an servicii juridice ale notariatului. Trăim într-o societate complexă, care se sprijină și pe hirtii — pe acte, pe dovezi și înscrisuri, ca orice sistem civilizată. Să încercăm un scurt exercițiu de atmosferă din această nouă perspectivă: la masa de lucru a notarului.

La biroul unde se primesc informații de tot felul și se fac legalizări de înscrisuri (certIFICATE și acte de tot felul), un bărbat întinde funcționarei hirtii.

tulle. Un altul, prin ușă, intervine iritat: „Dinsul a zis că doar întreabă, de ce nu stă la rând?“ Două, trei momente de acalmie, citeva persoane au trecut deja fără incidente prin fața biroului, predind cele necesare. „Vă mai trebuie un timbru“. „Nu, aici nu e starea civilă, aici e notariat. Starea civilă e mai încolo, la Consiliul Popular“. Fiecare se scotoțește un caz deosebit și se simte obligat la o mică introducere: „Știți, eu am mai fost la dumneavoastră...“ sau: „Aș dori o mică informație, dacă nu vă supărați“. Politetea e îndurată cu stoicism de notarii (notarișele, în majoritate) de serviciu. Mai bine așa decit... „Eu am o problemă mai dificilă... Am o mătușă... Ea își lasă casa la trei nepoți... Ce se întâmplă dacă...“ Gradele de rudenie sint aici un laitmotiv. Nu e deloc indiferent dacă un nepot ți-e nepot de soră, de văr, de fiu. Urochca notarului s-a obișnuit să aleagă din murmurul timid-persuasiv al cetățeanului ceea ce este cu adevărat important, ceea ce-l poate ajuta să înțeleagă cum stau lucrurile.

„Unde să mă duc? De ce? Aici nu e bine?... Scrie, scrie pe ușă da' eu nu mai văd bine, maică...“

„Cu tovarășul notar aș vrea, dacă nu vă supărați...“ Oare notarul trebuie să poarte muștați și barbă sură și să aibă mușai chelie? Pentru unii se pare că da, fiindcă silueta gracilă a tinerei de la birou (notar Milea Daniela) stârnește unele priviri rezervate.

În alt birou, trei bărbați și o femeie, toți în vîrstă, îmbrăcați cu îngrijire, cu evidentă preocupare, ca pentru un eveniment deosebit. Un dosar de succesiune, ajuns pe ultima sută de metri, sub îndrumarea notarului șef-adjunct Elena Bărbulescu. Li se amintesc celor trei moștenitori și martorului prevederile legii. Li se pun întrebările de rutină, de identificare a persoanelor. Se vede pe fața lor că se miră: doar am mai fost la dînsa! Iar ne întreabă?... („Noi trebuie să întrebăm și din motive, să zic așa, psihologice. Neafîindu-se în fața unui tribunal, unii cetățeni uită că și aici, în această instituție a Ministerului de Justiție, singur adevărul are valoare“ — Elena Bărbulescu). Aici oamenii sint ceva mai liniștiți. Poate pentru că odiseea rivnitului certificat de succesiune e aproape încheiată.

„Tovarășă dragă, eu am o mătușă la Timișoara. E văduvă. I-a murit soțul de inimă. —

Cînd? — Poftim? — Cînd a murit? — Acum două luni. — Ce fel de mătușă? — A mea? — Da, sigur, ce fel de mătușă vă este, de soră, de văr...? — A, de soră. Soră cu maică-mea. — Puteți face dovada? — Ce dovadă? — Că vă este mătușă diinspre mamă. — Păi dacă vă spun? — Aveți acte cum că...? Notar Sapsa Iulia. Timplele i-au albit și din pricina unor astfel de dialoguri. Răbdarea — indispensabilă în această meserie — nu mai sare în ochi. Totul e firesc. Știe să scoată de la fiecare informațiile utile. Mai greu mai ușor... După un termen. Altcineva: „Cum o cheamă pe bunica? — Radu Elena. — Păi aici scrie Ionescu. — Da, că s-a cununat!“ Femeia e tinărară, oacheșă, glasul aspru mi-o recomandă drept cerberul de la ușă, care-mă oprise de dimineață. O altă femeie nu mai găsește nimic, leagă și dezleagă la infinit un elastic peste maldărul de hirtii în care abia noitară găsește cele trebuincioase (O soluție grăbită, greșită, negîdită, poate duce, peste ani, la un proces — ne spune notar Brinzei-Opran Ioana. Oamenii nu înțeleg întotdeauna de ce trebuie să mai revină. Fiecare situație se cere verificată, încadrată în prevederile legii, evaluată corect, tocmai pentru a-l feri pe cetățean de urmări nedorite. Ce s-ar întimpla dacă s-ar vinde o casă ipotecată? Ar păgubi cumpărătorul...“ Un alt grup. Martori și solicitanți. „Semnați aici. — Aici? — Da, semnați! — Cum să semnez? — Ca atunci cînd luați pensia“. Iată situații din care numai experiența te poate scoate la liman. Răbdarea notarului, care întîlnește zilnic optzeci — o sută de oameni, nu mai miră pe nimeni.

Notariatul nu este, o instituție de ghișee, ci o instanță civilă, pe a cărei competență trebuie să învățăm să contăm. Stimăți cititori care ați acceptat să ne însoțiți în această experiență, să-i zicem „de viață“, aflați că, priviți din partea cealaltă a biroului, a ghișeului, nu avem chiar întotdeauna dreptate.

Dacă ați fost vreodată la notariat — și nu se poate să nu fi fost, dacă ați epuizat toate rubricile cotidienele cumpărate dis de dimineață, dacă vi s-a spus că trebuie să reveniți — că mai lipsește un timbru, un act, o ștampilă — vă rugăm să credeți că e spre binele dumneavoastră. Așadar, vom reveni...
TANIA RADU ■

Ziua mea de lucru începe bine dacă, urcîndu-mă în autobuzul 131, o întîlnesc pe mica și necunoscuta mea tovarășă de drum. E însoțită întotdeauna de bunic, care în șoaptă o dojeneste: „Taci, dragă, deranjezi lumea!“ Cei mai artăgoși, cei pe care dacă doar îi atingi cu cotul și ripostează violent, pînă si acestia insistă: „Lăsați-o, e așa de dulce!“

Ea își vede nestingherită de cîntat, indiferent ce se discută în jur. Din clipa cînd coboară încetează să cînte, probabil și ea consideră că pe stradă nu se... „face“.

La Timișoara, la fel m-a înviorat o întîlnire cu aceeași vîrstă. Mă plimbam pe străzi, trecusem prin Piața Unirii, care își pune schelele renovării; aflasem că fostei prefecturi, construită în anul 1740, care a

— Ați mai lucrat în această direcție?
— Sint urbanistă, m-am documentat mult și acum 16 ani am transformat malurile Begăi în grădini. Pe mine mă preocupă îndeosebi aspectul satului românesc, am chiar în „studiu“ Teremia Mare, Tomești, Giarmata-Vii.
— Lucrați la tipizare, tipizez și eu întrebările... Ce sperați cu această grădină botanică timișoreană?
— Întii s-o avem, să ne crească plantele mari și frumoase, să vină lume multă s-o vadă, să se odihnească, să se bucure.
Viitoarea grădină botanică va avea o suprafață cit jumătate din grădina botanică a Bucureștiului și 65 la sută din suprafața celei din Cluj-Napoca. Tovarășul Laurențiu Rujo, primvicepreședinte al Consiliului

Aud copacii crescînd!

avut în timp diverse întrebunțări, i s-a găsit o altă destinație — va fi muzeul artelor, după ce va fi restaurată, respectîndu-se stilul gotic. Mă uitam la izvorul care curge din nou, după ce cu citeva zile înainte se săpase, pînă la 416 m, să i se dea din nou de urmă. E o apă foarte căutată de cei suferinzi de stomac. Mă uitam, memoram, cînd o feiță, de vîrstă celei din autobuz, m-a luat prietenoasă de mină, și printr-o crăpătură, într-un zid vechi, mi-a arătat grădina botanică.

Să-i spunem așa, desi încă nu este chiar o grădină în accepțiunea cunoscută. Pe un teren, controversat în concepția edililor orașului (dacă să fie clădit viitorul spital sau să se reparatizeze parcului) se amplasează grădina botanică, pe suprafața de 8,5 hectare. Mica și îndrăzneata timișoreană m-a luat de mină să mă aducă aici, acum o iau eu să mă însotească... Se miră, se copilărește, se joacă de-a reporterul. Mă ajută mult cu dragălașenia ei pentru că, altfel, arhitecta Silvia Grumezea, care a întocmit detaliul de sistematizare și conduce „operațiile“, nu prea are chef de vizitatori. O înțeleg, fiind mai mult santier, decit parc, timpul are o valoare crescută. Screpere, buldozere, camioane, parcă-i facerea lumii.

— Dumneavoastră ce faceți aici, vă jucați?
Nu cred că mai e necesar să precizez cui aparține întrebarea.
— Ne jucăm noi, să vă jucați voi mai tîrziu!...
— N-am știut că o grădină botanică are nevoie de priceperea unei arhitecte.
— Vederea de ansamblu presupune prezența mea aici, grădina botanică fiind mai aproape de un muzeu... viu.
CARMEN DUMITRESCU ■

rul — reieșea dintr-o discuție cu directorul general al Direcției județene comerciale Galați. Bucur Bloancă — este că Brașovul nu reușește să răspundă cererii, să producă și să livreze județelor întreaga cantitate solicitată și contractată de concentrate de fructe pentru sucuri. Tot spre Brașov arată și Timișul, că au doar două sortimente pe piață „după cum le trimite Brașovul concentrate“, că nu întotdeauna primesc concentrate „cu parametri respectați (dozajul aromei!)“ și că aroma s-ar impune să fie numai naturală pentru a asigura calitatea sucurilor.

Faca sau nu față solicitărilor (și contractelor) Brașovul privind livrarea concentratelor? Nu ne mulțumim cu răspunsul afirmativ al acestora, care asigură lumea că în condițiile actuale sint în măsură să acopere întregul necesar de concentrate al țării, ci pătrundem în lumea cifrelor, a avizelor de expediție și descoperim că Galațiul nu a ridicat, în primul trimestru al anului în curs, nici un gram de concentrat, din cele 18 tone prinse în planul de contractare — iar în cel de al doilea, pînă la vizita noastră, ridicaseră doar 17 tone din 27. Și atunci? Nu cumva ei au trimis, totuși mașini, iar Brașovul nu le-a putut onora solicitările? Sunăm la Galați. Stăm de vorbă cu șefa secției răcoritoare a I.J.L.F. Galați, Maria Trandafirescu. Ne spune clar: niciodată nu s-a întimplat să ceară întreprinderii din Brașov concentrate iar aceasta să-i refuze! În ceea ce privește Timișul, primise concentrate doar prin bunăvoința brașovenilor, care le-au asigurat mijloc de transport. Ori această ultimă obligație se im-

pune beneficiarilor, nu producătorilor. Asupra contractelor și a respectării lor vom reveni în numerele noastre viitoare.

Calitatea incepe de la recoltarea materiei prime

Problema nr. 1 a întreprinderii din Brașov, și nu numai a ei, rămîne legată de livrarea la timp a materiilor prime, a aromelor și sucurilor. Cită vreme nu-ți poți asigura toate componentele unui concentrat, pe plan local, râmii, cu sau fără voia ta, la mina altcuiva. Calitatea băuturilor răcoritoare trebuie pusă încă din faza de recoltare și de transportare a materiilor prime. Degeaba depune fabricantul eforturi pentru respectarea tehnologiilor, cită vreme primește, din diverse surse, materie primă declasată. Strugurele, de pildă, nu crește în zona Brașovului. Mustul în cauză vine de la Rim. Sărat, Tecuci, Calafat... Iar brașovenii sint obligați să-l primească, indiferent de starea lui, de peste tot. Cererea lor ni se pare întemeiată: doar anume unități să le asigure materia primă. Odată implicate în vastul program al sucurilor și răcoritoarelor, deci în cunoștință de cauză asupra responsabilităților ce le revin, nu vor mai face rabat la calitate. Mai sint și altele, cum ar fi problema unor materii prime, care nu ajung la vreme în cantitățile solicitate și cu mult mai mici decit cele repartizate. De exemplu, pe primele cinci luni ale anului în curs aveau de primit de la Miercurea Ciuc 975 hectolitri de alcool. Li s-au dat doar 418 hectolitri. A rezultat deci un minus de 400 kg concentrate. Greutăți întîmpină și cu butoaiele de ambalaje. Nu li se închid capacele, fiind nefiletate. De aici, pierderi,

„Nu știm“

- Aveți capsule?
- N-avem.
- O să primiți astăzi?
- Nu știm.
- Dar mine?
- Nu știm.
- Atunci, cînd o să primiți?
- Nu știm.
- Să mai așteptăm?
- Nu știm.
- Să plecăm?
- Nu știm.
- Bine, dar atunci ce știți?
- Nu știm nimic.
- Și de ce nu știți?
- Nu știm.

Dialogul de mai sus, strict autentic, a avut loc vineri, 13 Iunie 1986, ora 13, în Magazinul de prezentare și desfacere al Întreprinderii de Sucuri și Răcoritoare București, situat pe șoseaua Ștefan cel Mare, nr. 20. El s-a desfășurat între un cumpă-

scurgeri de concentrat și, în unele cazuri, chiar deprecierea lui.

Drumul birocratic al ieșirii în lume a unui nou concentrat este o altă cale care se dovedește în stare să micșoreze considerabil eforturile fabricantului. Iată, făcuseră cu ocazia simpozionului de acum doi ani un nectar de legume în două variante — picant și desert. S-a bucurat de un deosebit succes. Era făcut din morcovi, suc de țelină, pătrunjel, ardei gras, suc de roșii. Cînd au ajuns cu el la București, pentru omologare și preț, li s-a spus „noi nu avem morcovi pe piață și ne apucăm de nectaruri“. L-au abandonat, deși, în

rător și responsabilă magazinului, Silvia Compariu, asistată de o vînzătoare. Numel ne li s-a spus chiar responsabilă, și l-am notat ca atare, pe incredere. Fiindcă, în ciuda regulamentului, nici în vitrină, nici în interiorul magazinului nu era nici o inscripție cu numele, numărul de telefon și adresa responsabilă, nici numărul de telefon al inspecției comerciale. Și nici pe halatele celor două lucrătoare (al vînzătoarei avea urgentă nevoie de-a fi dat la „Nufărul“) nu se zărea nici urmă de ecuson. Cit privește răspunsurile la întrebări, ce să mai spunem? Să mai amintim că de cînd comerțul e comerț pe lumea asta vînzătorii au, deopotrivă, și datoria de a-l servi pe cumpărător, și pe aceea de a-l informa?

ION D. GOIA ■

paranteză fie spus, morcovi existau din belșug.

Și, totuși, noutăți...

Pe masa cercetătorilor locali se află, în stadiu de finalizare, noi concentrate. Două dintre ele — COVA și CAMEVA — sint pornite deja spre omologare și sint realizate din cătina, mere și varză. Centrul stomatologic din Brașov, în colaborare cu alte prestigioase institute de profil din țară, a bătut la o ușă nedeschisă pînă acum în Europa: studierea posibilității realizării unor băuturi răcoritoare pentru profilaxia cariei dentare, problema aflată în al treilea an de

cercetare, concentratele de acest gen urmind să fie omologate prin Organizația Mondială a Sănătății. La O.S.I.M. se află, în prezent, un nou produs — uleiul eteric din cetina de Douglas, din care se va produce aroma de portocală indigenă naturală, pe care, pînă aci o aduceam doar din import. Facultatea de mecanică a Brașovului sprijină, efectiv, această cercetare a facultății de silvicultură, prin punerea la îndemînă a unei instalații de fracționare necesară obținerii acestor arome. În ziua vizitei noastre, la Zizin urma să se facă probele pentru punerea în funcțiune atit a stației pentru producerea uleiului eteric cit și a celei pentru realizarea sucului de varză. Cu ajutorul centralei de resort speră ca în toamnă să le dea în funcțiune.

Reușite demne de consemnat se înregistrează și pe linia obținerii unor coloranți alimentari din stecă roșie și varză roșie, produse procurate pînă în prezent, pe bani grei, din import. Nu peste mult timp Brașovul va ieși pe piață cu un nou concentrat, deci cu o nouă băutură răcoritoare — ROMCOLA — adică, o Cola românească! Întreprinderea de sere Codlea, după cercetări și tatonări, a reușit să cultive o plantă Rhizoma Zingiberis — cunoscută și sub numele de „rădăcina vietii“. Din al treilea an aceasta va produce — ori „rădăcina vietii“ se află de acum în al treilea an la serele Codlea. Din ea se va produce o băutură răcoritoare, similară vestitei COLA, fără cofeină însă, deci mai sănătoasă!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ ...Acum 10 (zece!) ani, revista noastră consemna — exact în această pagină — împlinirea a 40 de ani de la absolvirea unei promoții a Scolii superioare de băieți „SPIRU HARET” din Ploiești, la care foștii profesori și elevi își dăduseră mina peste timp (și, de ce nu, chiar și în presă?!), într-o sănătate și viață în continuare. Primim, iată, acum din partea lui **Dumitru Mihalache** (strada Pl. Petre Ionescu nr. 8, bloc 9, scara 2, apartamentul 73, Sectorul 3 — București), vestea că nu de mult, la același liceu din Ploiești, a avut loc întâlnirea semi-centenară a „elevilor”. Participanților li s-au oferit flori din partea unor elevi de-adevăratelea. Au fost și lacrimi (firesc!), și hohote de ris la inevitabila strigare a catalogului (firesc!), și amintiri, și fapte, și nepoți...! (firesc).

Le asociem tuturor participanților un gând de bine și de sănătate, și de încredere în viitor.

■ Primim, din partea **Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Argeș**:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **VICTORIA L. EPURE** din comuna Vedea, satul Dincani — prin care aceasta solicita sprijin pentru încadrare în cimpul muncii — scrisoarea trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm următoarele: Luminiței V. Epure i s-a oferit loc de muncă la I.J.P.I.P.S. — Pitești, ca muncitor pentru calificare țesător la secția țesut lăvele Vedea; s-a și prezentat pentru perfectarea formelor de contractare.”

■ **Procuratura județului Alba**: „Vă comunicăm că aspectele sesizate de către **ANA BEICA**, din comuna Sipot, au fost verificate de noi și găsite întemeiate: în consecință, începând de la data de 25 mai a.c., **Margareta Nețoi** a fost înlocuită din funcția de lucrător gestionar, procedându-se la inventarierea de primire-predare a gestiunii magazinului din comună. Pentru întirzierea în luarea acestei măsuri a fost sancționat și contabilul șef al C.P.A.D.M. Sipot.”

■ „In numele celor peste 30 de membri ai asociației locatarilor din blocul nostru, vă adresăm următoarele: dintr-o neglijență a constructorului, blocul nostru de garsoniere — prevăzut cu instalație de gaze la bucătărie — a fost lipsit de ramele metalice incluse ochiurilor de aerisire-ventilație, drept pentru care nu ni s-a făcut racordul la rețeaua de gaz. Ni s-au propus fel de fel de soluții, unele de-a dreptul năstrușnice, ni s-a spus de pildă să tăiem din ferăstrău o porțiune de 10—15 cm., care ar urma să rămână deschisă — am făcut și asta, degeaba, gazele nu ni s-au racordat motivul fiind același: lipsa ochiurilor de aerisire. Sintem pasasi, mereu, de la constructor la proiectant, de la proiectant la secția „Gaz”, și de la secție înapoi la constructor. Sintem obligați, astfel, să consumăm — ineficient de altfel — mult curent electric, ceea ce contravine direct regimului de economii de energie însuși și înțeles de către întreaga populație a țării noastre” (semnează: **Martin Erős**, președinte, și **Nicolae Bezdedica**, administrator — Asociația de locatari a blocului 711, strada Vaslui nr. 6, Arad).

■ **Consiliul popular al județului Tulcea**:

„Cu privire la scrisoarea adresată redacției de către **DUMITRU IVAN** din Tulcea, strada 23 August, blocul P1, scara A, apartamentul 19, prin care se reclamă abuzul lucrătorilor de la Centrul de librării Tulcea, privind condiționarea vânzării unor cărți solicitate de populație: din verificările efectuate la fața locului, cele sesizate s-au confirmat, motiv pentru care a fost atenționată în modul cel mai serios conducerea unității. Vă mai comunicăm că, venind în întimplinarea unei propuneri cuprinse în aceeași scrisoare, până la data de 30 septembrie a.c., în municipiul Tulcea se va înființa un anticariat.”

■ **Consiliul popular al județului Gorj**:

„In legătură cu scrisoarea numitului **ADRIAN MANTA** din comuna Bălănești, care arată că la predarea a două bovine contractate către stat nu a primit prima legală în valoare de 800 lei: analizându-se această situație împreună cu tovarășul Cezar Drăgănescu, vicepreședintele U.J.C.P.A.D.M. — Gorj, s-a dat dispoziție să se plătească lui

A.M. prima de 800 lei. Prin borderoul de achiziții nr. 24/1986, acesta a și primit suma cuvenită prin lege.”

■ **Ministerul Educației și Învățământului**:

„Privind scrisoarea adresată redacției de către **TEODOR STEFAN** din Călărași, vă comunicăm: în conformitate cu prevederile art. 6 din Decretul prezidențial nr. 130/1985, schimbarea dispoziției de repartizare, transferare ori detașarea absolvenților învățământului superior promoția 1985, se poate aproba numai la biroul Comisiei guvernamentale de coordonare și repartizare, la propunerea comitetelor executive ale consiliilor populare. În prezent, comitetele executive al Consiliilor populare județene Călărași și Covasna au înaintat avizul de transferare a tov. S.T. de la Școala Grădiștea județul Călărași, la Școala Aita Seacă județul Covasna, propunere ce urmează a fi analizată în ședința biroului Comisiei guvernamentale.”

■ „In Rimnicu Sărat există la ora actuală 3 farmacii, din care una funcționează temporar ca punct farmaceutic. După locul în care sint amplasate, cred că rezultă o anomalie, în sensul că farmacia nr. 67, permanentă, este situată în centrul orașului iar celelalte sint în partea periferică, una în zona stației C.F.R., alta nu departe de aceasta, în apropierea Fabricii de regenerarea uleiurilor minerale din strada Costieni; astfel farmacia 67 deserveste 3/4 din locuitorii orașului, plus comunele limitrofe, din care cauză este foarte aglomerată pe întreg cursul zilei. Propunerea noastră este să se înființeze o farmacie între centru și zona stației C.F.R., în acest fel serviciul s-ar descongestia în mod apreciabil (în numele unui grup, semnează **Constantin Băcanu**, strada Crișan nr. 1, A. Rm. Sărat).

■ **Consiliul popular al județului Constanța**:

„Urmare scrisorii semnate de **IONEL CONSTANTINOF** din Mangalia, strada Sirenei nr. 13, prin care acesta solicită sprijin pentru încadrare în muncă, fiind calificat bucătar: cu dispoziția nr. 2709/11.04.1986, acesta a fost repartizat la I.H.R. Mangalia pe post de bucătar, conform pregătirii sale.”

■ „In data de 28 aprilie a.c., ca de atâtea ori în alte dați, am intrat în Librăria „Luceafărul” din localitatea în care domiciliiez — practic, cea mai mare librărie a orașului. Doream să cumpăr cartea „Teroarea Hortysto-fascistă din nord-vestul României”. Cartea era legată cu sfoară împreună cu alte două volume, avind aproximativ același preț cu primul. Am solicitat numai „Teroarea...”, explicind că nu dispun în acel moment de 71 lei cât costa întreg coletul, față de numai 32 lei cât costa cartea dorită. Mi s-a răspuns că „Dumneata nu ești cumpărător permanent (?)” al nostru, dacă o vrei trebuie să o cumperi așa, condiționat”. Solicitind condica, mi s-a spus că aceasta se află la... Satu Mare. Este păcat că într-o instituție de cultură, cum este orice librărie, se mai întilnesc astfel de practici” (**Ștefan Codrea**, strada B. Vodă, blocul 19, scara 3, apartamentul 54, Sighet — Maramureș).

■ Din nou, mai vesele și mai amare, dintr-ale telefoanelor: constatindu-se că s-a produs o eroare de calcul, numitului **Ilie Iordache** din Galați (posesor al postului telefonic 27745) i s-a aprobat scăderea din cont a sumei, deloc negliabile, de... 3676 lei.

■ „Din motive pe care nu le cunoaștem, lucrările începute cum trei ani în Babadag pentru construirea unei piscine, au fost lăsate în suspensie de către consiliul popular local: groapa propriu-zisă a fost escavată până la o adâncime de aproximativ doi metri, apoi lucrarea a fost părăsită. Acum sint aici numai pietre și moloz, fiare răsuците, bălării și putregaiuri. Sint elev și vă mărturisim că noi, elevii din Babadag cel puțin, ne-am fi bucurat mult să avem un astfel de loc civilizat de agrement, ale cărui lucrări, sintem convinși, s-ar amortiza într-un timp record. Poate că, totuși, gospodarii orașului vor relua ideea...” (**Eugen-Mihai Remus**, Babadag, strada Liliacului nr. 7, județul Tulcea).

■ Din partea C.P.M. București — Direcția generală comercială:

„In urma sesizării **IOANEI ANCA MORARU** din București,

strada Dezrobirii nr. 4, Sectorul 6, prin care se semnalau unele aspecte din activitatea comercială a magazinului alimentar situat pe bulevardul Unirii nr. 85, vă comunicăm că s-au luat următoarele măsuri: retragerea a două trepte de retribuție pentru o perioadă de două luni gestionării **Stefania Onea**, conform Codului muncii, art. 100, litera „C”, și sancționarea vinzătoarei **Rodica Ferescu** cu „avertisment”, conform Codului muncii, art. 100, litera „b” și mutarea disciplinară din unitate.”

■ **Educatorea Voichița Covrig**, avind domiciliul stabil în Tg. Mureș, strada Cutezanței nr. 6, apartamentul 11, actualmente învățătoare la Școala generală nr. 1 Tg. Mureș, ca suplitoare, ne scrie că, fiind inițial titulară la grădinița sezonieră Vișina, comuna Micești, județul Bistrița-Năsăud — apoi detașată la grădinița cu program normal Chirileni, județul Mureș — și, revenită, în septembrie 1985, la postul titular, nu-și poate ridica drepturile bănești pentru concediul de odihnă consumat în lunile decembrie 1985 — ianuarie 1986, intrucit Inspectoratul școlar județean Bistrița susține că ele trebuie plătite de Inspectoratul județean Mureș, iar Inspectoratul Mureș susținind... exact invers! Ne indoim că, pe parcursul acestei dispute, se va ivi un al... treilea județ, care să-i plătească totuși femeii drepturile ce i se cuvin!

■ **Consiliul popular al municipiului Buzău**:

„Privind modul de rezolvare a scrisorii adresate redacției de către Asociația locatarilor blocului 100 din Aleea Tineretului nr. 10 — Buzău: în legătură cu stilul defectuos de muncă al administratorului asociației, **Floarea Dobre**, s-a luat măsura de înlocuire în funcție a acestuia, în locul său fiind numită tovarăsa **Petrica Bogdan** care, vă informăm, depune interes în încasarea sumelor restante, în efectuarea curățeniei în bloc și în jurul acestuia, în remedierea deficiențelor amintite în scrisoare.”

■ „Mă numesc **Floarea Bălășea**, locuiesc în București, Calea Giulești nr. 42 și lucrez la Camera de Comerț și Industrie din Bd. N. Bălcescu nr. 22, Sectorul 1: în seara zilei de 29 mai, părinții mei fiind suferinzi, am rămas peste noapte la aceștia, în cartierul Militari. A doua zi dimineata, 30 mai, am urcat împreună cu alți pasageri în mașina 306, în stația Apusului, chiar la capăt. Probabil enervat că nu urcaseram „după colți”, așa cum pretindea, șoferul ne-a spus că mașina e defectă, pornind către garaj. La insistențele oamenilor, a oprit totuși pe parcurs, lumea coborind iar mie, închizindu-mi-se ușa, am rămas în autobuz. Șoferul era însoțit de un tânăr, pe semne un prieten. Plecind în viteză, i-am rugat să mă lase să cobor, drept răspuns mi-au adresat un val de injurii, ba chiar și-au manifestat dorința de a mă „duce la garaj”, dându-mi clar de înțeles că mă așteaptă acolo. La împotrivrile mele, amicul șoferului m-a lovit peste picioare cu un fier, apoi unul dintre aceștia a spus „să-i dăm totuși drumul, că o încercăm cu asta” — și m-au lăsat să cobor. Am reținut numărul din spate al mașinii: 844. Schiopătind, m-am întors pe jos până la capăt, în stația Apusului, unde împreună cu șeful de linie am reușit să reconstituim numărul complet: 844/306 33707 tur 5/306. În speranța că veți face public acest act de huliganism în public... etc.”

Sintem convinși că organele în drept ale I.T.B.-ului vor analiza acest revoltător caz, luind de urgență măsurile ce se impun.

■ **Din nou, C.P.M. București — Direcția comercială**: „In legătură cu sesizarea **Mariiei Dobrin** și în legătură cu activitatea tov. **NICOLAE ZELCA**, șeful magazinului alimentar din Bd. Dinicu Golescu nr. 23—25, blocul 1, vă comunicăm: am atras în modul cel mai serios atenția tov. N.Z. că, în cazul în care se va mai produce un singur caz de discuții ne-

principiale între lucrătorii unității și cumparatori, încercându-se astfel regulile generale de comerț, vom cere conducerea întreprinderii să ia măsurile ce se impun, mergându-se până la desfiacerea contractului de muncă.”

■ **Sint Vasile Bacăr**, locuiesc în Giurgiu, șoseaua București, blocul B. 4/1 s, scara E, apartamentul 90. In luna noiembrie a anului 1983 (? !), au venit la noi două tovarășe reprezentind C.P.A.D.M. — București, Secția construcții din strada Vulturii nr. 31, Sectorul 3 și ne-au convins, pe mine și soția mea, să întocmim o notă de comandă (nr. 179) pentru confecționarea unor galerii și jaluzele, în valoare de 2872 lei. Am plătit pe loc un avans de 800 lei, a trecut un an, n-a mai venit nimeni, am fost nevoit să iau drunul Capitalei și, după tîrguieii și amenințări că mă voi adresa presei, am primit jaluzelele prin poșta, precum și o telegramă că imi vor fi aduse și galeriile, cu o mașină a cooperativei. N-au mai venit, iar eu am și asiăzi la dumneaor un avans de 400 lei reprezentind galeriile.

■ „Mă numesc **Eugenia Visescu** și domiciliu în București, Sectorul 3, strada Baraj Bicăz nr. 9, blocul M. 31, scara B, apartamentul 510, și vă aduc la cunoștință următorul caz: fiind posesora a autoturismului 4—B—5084, am primit loc de parcare în luna august 1984 pentru care am achitat taxa anuală de 300 lei, conform chitanței 1346; la 3 septembrie 1985 am achitat, în continuare, 300 lei — chitanța nr. 249. Si de aici începe necazul meu: pe data de 16 mai 1986 mi s-a emis Somația nr. 51 de a elibera locul de parcare (deși acesta mi-a fost atribuit și este plătit până în august a.c. !), în caz contrar urmind a fi amendată. După o interpretare arbitrară a legii privind închirierea locurilor de parcare, tovarășul contabil șef de la A.D.P. Sectorul 3 pretinde taxa de 300 lei pentru anul calendaristic, indiferent din ce lună se atribuie locul, și nu cum prevede legea — 300 lei anual, adică 12 luni, începind din luna în care se încheie contractul și până în luna corespunzătoare a anului următor. Menționez că nu am ocupat loc de parcare amenajat și, în plus, persoana căreia i s-a atribuit locul meu, deși a ocupat acest loc din luna mai, i s-a urcat 300 lei, pe chitanță scriindu-i-se „pentru anul 1986”, deci în loc de 200 lei pentru 8 luni, i s-au incasat 300.”

Intr-adevăr ceva nu este în regulă în acest caz, cu atât mai mult cu cât, ocupind locul respectiv de doi ani, E.V. avea oricum prioritate în a-l folosi în continuare.

■ **Marcel Vislan** din Buzău, cartierul Broșteni, blocul J.1, scara B, apartamentul 33, etajul 4, ne sesizează că, pe timp ploios, prin terasa blocului în care locuiesc, se scurge o însemnată cantitate de apă. Situația durează încă din anul trecut. In urma numeroaselor intervenții făcute de către locatari la I.J.G.C.L. Buzău și mai ales în urma citorva deplasări la fața locului ale unor specialiști, s-a ajuns în sfîrșit la concluzia că defecțiunea (o fisură la izolația acoperișului) se datorește unei greșeli de execuție din partea constructorului. Și asta a fost totul... Cu alte cuvinte, din acel moment, locatarii beneficiază numai de faptul că știu din ce pricină le curge apa în lighelele înșirate prin camere. Sototim însă că necesar ar fi să știe cind anume va fi înlăturată defecțiunea în cauză!

■ Un fapt generos — un fapt ce merită pe deplin prețuirea noastră: intrucit și-a procurat medicamentele necesare, dar între timp tratamentul la care a fost supus i s-a schimbat de către medici, pensionarul **ARMAND S. (din București — Loco 66, Sectorul 6, cod 77476, aleea Valea Călugărească 3, blocul A. 10, scara C., apartamentul 34), oferă IN MOD GRATUIT celor interesați următoarele medicamente: „NOVOTHIRAL” — 300 tablete, și „NOVODIGAL” — 206 tablete. Primul medicament este eficient în endouri-**

nologie (tyroidă); cel de-al doilea, în cardiologie. Ii mulțumim încă o dată în numele celor care își vor găsi poate alinarea în urma acestui gest uman, de-zinteresat.

■ **Consiliul popular al județului Olt**: „Urmare scrisorii numitei **Florica I. Constantin** din comuna Gostavățu, vă facem cunoscut că aceasta a fost repartizată la întreprinderea de tricotaje Caracal, cu dispoziția de repartizare nr. 26121/9.05.1986.”

■ **Aurelian Popescu**, om al muncii la A.E.M. Turceni și domiciliat în comuna Brănești, județul Gorj, deși a achitat taxa de 160 lei pentru executarea lucrărilor necesare alimentării cu energie electrică a locuinței — pentru care I.R.I.E.D.C.C.T. (? !) Tîrgu Jiu i-a eliberat chitanța cu numărul 06877 din 11 noiembrie 1985 — așteaptă și astăzi să-i vină promisiul instalator. Probabil că s-a produs un scurt-circuit la întreprinderea în cauză!

■ **Consiliul popular al municipiului Zalău**: „Vă facem cunoscut că cererea numitei **ELEZIA GRAMATICU** din Zalău, cartierul Dumbrava-Nord, blocul 104, apartamentul 4, a fost rezolvată favorabil, în luna mai a.c. apartamentul în care locuiește susnumita fiind racordat la rețeaua de gaz metan.”

Pagină realizată de **HORIA PĂTRAȘCU**

Poșta redacției

■ **Pșeniac Vladimir** — Brăila: Puteți solicita instanței de judecată soluționarea litigiului.

■ **Dumitru Radu** — com. Clejani, jud. Giurgiu: Decizia de pensionare emisă în 1983 a rămas definitivă, deoarece nu ați cerut anularea ei în termenul legal de 30 de zile. ■ **Fabian A. Ioan** — satul Brătuștii de Sus, com. Dămnănești, jud. Bacău: Cazul este de competența consiliului popular, autoritatea tutelară. ■ **Zdărcu Ioan** — Sibiu: Ajutorul acordat mamei cu mai mulți copii se poate primi și retroactiv pentru 3 ani de la data solicitării și stabilirii dreptului. ■ **Dumitru Elisabeta** — com. Chitila, Sector agricol Ilfov: Solicitații celor două cooperative agricole aprobarea transferului pentru a putea beneficia în continuare de drepturile prevăzute în statut. ■ **Dumitru Aneta** — satul Spirleni Vale, com. Gușoeni, jud. Vilcea: Popescu Victor, ruda apropiată a defunctului, care a suportat și cheltuielile de înmormintare, a deținut legal în anul 1985 lotul în folosință.

■ **Kantor Maria**, satul Gutinaș, com. Ștefan cel Mare, jud. Bacău: Trebuie să justificați cu acte medicale perioada nelucrată. ■ **Suciu Dumitru** — Sibiu: Cind prin contorul comun se măsoară consumuri pentru mașini de gătit cu gaze și mașini de gătit cu pilită, la calcul mașina cu pilită este considerată cit 4 mașini de gătit tip aragaz, conform Hotărîrii 20/1984 a Ministerului Petrolului. ■ **Archip Dumitru** — Bacău: După 6 luni de la emitere, autorizația eliberată de comitetul executiv al Consiliului popular municipal își pierde automat valabilitatea, dacă nu s-a perfectat actul de vânzare-cumpărare prin notariatul de stat. ■ **Voiculescu Gheorghie** — satul Coțofenești, com. Vărbilău, jud. Prahova: Sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate sau sporul de toxicitate nu se iau în calcul la stabilirea veniturilor pentru acordarea alocației de stat pentru copii. ■ **Ciucu Maria** — Timișoara, **Ștefan Narcisa** — Slobozia: dr. Otilia Chiculescu, Institutul de științe biologice, București, Sectorul 6, Splaiul Independenței nr. 296. ■ **Asociația de locatari nr. 19** — Călărași: Fiecare membru al asociației are obligația de a depune fond de rulment, iar pentru perioada în care un apartament este liber, contravaloarea agentului termic se suportă de proprietar și nu de asociație.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Salonul invențiilor

A organiza un Salon de invenții într-un timp în care inteligența tehnică i s-au deschis largi posibilități de afirmare înscamă o treabă dificilă. Unor prezențe prestigioase trebuie să le oferi, la rându-și, realizări remarcabile. Sătmărenii și-au inventariat zestrea lor de aur cenușiu. Județul Satu Mare numără 61 de comisii ale inginerilor și tehnicienilor și 52 cercuri de inventatori și inovatori, în cadrul cărora creează 3400 de oameni. În ultimii cinci ani, numărul invențiilor și inovațiilor aplicate s-a ridicat la peste 850, eficiența economică postcalculată însumând aproximativ 300 milioane lei. Familia celor ce gândesc, creează și perfecționează mereu tehnica, tehnologia și fabricația la Satu Mare este numeroasă, rezervele județului sînt imense. Rodul inteligenței creatoare — invenția și inovația — au intrat în circuitul producției, apăsător, prompt.

Cumulul de inteligență la care au ajuns le-a dat sătmărenilor îndrăzneala de a invita la ei acasă alte minți strălucite ale țării.

În noul lor centru civic, ei însuși un spectacol al gândirii arhitecturale, apreciat doar cu câteva săptămîni în urmă de către președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și de tovarășa Elena Ceaușescu la recenta vizită de lucru, sătmărenii au deschis „Salonul de invenții — Satu Mare '86”. Organizatori: Consiliul județean de control muncitoresc al activității economice și sociale, Consiliul județean al sindicatelor, Comitetul județean U.T.C., Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, Comisia județeană a inginerilor și tehnicienilor, cu sprijinul organelor județene de partid și de stat.

Salonul a frapat prin largă sa deschidere. Au fost prezentate 530 invenții și 115 inovații, s-au discutat pe secțiuni 236 de lucrări. Aria de participare a cuprins întreaga țară, iar nivelul s-a dovedit a fi cel mai înalt.

S-au întîlnit la Satu Mare, recent, reprezentanți din Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, ministere economice, centre de cercetări, institute de învățămînt superior, specialiști cu invenții și inovații din mari uzine cu renume sau din mici întreprinderi productive. Domeniile, extrem de variate, au vizat practic întreaga economie națională: agricultură, chimie, petrochimie, industrie alimentară, construcții de mașini, metalurgie, electrotehnică, electronică, energetică, construcții și materiale de construcții, transporturi, industrie ușoară, cooperatie, industrie locală, învățămînt. Caracteristica esențială a lucrărilor prezentate a fost aceea că toate sînt, deja, aplicate. Nici un aparat, nici un procedeu sau sistem de lucru din expoziția „Salonului de invenții” de la Satu Mare n-a rămas la nivel de idee, toate au reușit să prindă viață. Cele 78 de premii și mențiuni acordate, pe secțiuni, înseamnă tot așteptate realizări prestigioase, unele chiar pe plan mondial. Sînt brevetele și au fost aplicate cu succes în producție. 11 din invențiile și inovațiile care au primit aprecierile unanime ale juriilor pe secțiuni au luat naștere într-o singură întreprindere: „23 August” din Satu Mare. Specialiștii de aici afirmă: „Promovarea noului este pentru noi o deviză onorată prin fapte.”

Ion Gheorghe, responsabilul cabinetului tehnic, vorbește despre „un cîmp fertil al gândirii tehnice creatoare”. În anul 1985 la Întreprinderea „23 August” au fost aplicate 86 de invenții și

inovații, cu o eficiență economică postcalculată de 23 milioane lei. Aici a luat naștere „Recuperatorul de căldură la soba de încălzit — model Termar”, aici s-a dovedit că este posibilă emailarea după o altă tehnologie decît cea obișnuită și aplicată de zeci de ani, cu o importanță economică de combustibil, cu reducerea costurilor de producție și creșterea productivității muncii.

Invențiile sătmărene vor fi aplicate în curînd și în celelalte întreprinderi din țară, după cum ideile venite din alte orașe își vor găsi aplicabilitatea în multe locuri din județul Satu Mare. Un singur centru din cele invitate la Salon — Timișoara — a prezentat 30 de mostre de ingeniozitate tehnică.

Cum era de așteptat, întreaga atenție a celor peste 300 de participanți s-a concentrat asupra deciziei Comisiei centrale de selectare și premiere, căreia-i revenea misiunea de a alege pe cei mai buni dintre cei buni. Avînd în vedere nivelul ridicat al manifestării, selecționarea celor mai valoroase invenții, cărora urma să li se acorde Marele premiu al Salonului, nu s-a dovedit o treabă simplă. Criteriile de apreciere au fost numeroase: eficiența economică anuală postcalculată obținută prin aplicare (de ordinul milioanelei de lei), rezolvarea unei probleme prioritare a economiei naționale, posibilitatea de generalizare a invenției sau inovației, nivelul de creativitate, posibilitatea de valorificare în alte state etc. Cu toată rigurozitatea punctajului, alegerea nu s-a dovedit simplă, dar aprecierile comisiei au fost în consens cu opinia participanților. Marele Premiu al „Salonului de invenții Satu Mare '86” a fost obținut de două lucrări: „Echipament și metode pentru analiza automată a parametrilor comunicării extraverbale (nonverbale)” — autori: dr. Virgil Enătescu și colectivul Spitalului Municipal Satu Mare; „Procedeu și instalație pentru îndepărtarea particulelor de praf de pe benzile abrazive” — autori: ec. Vasile Ghizu alături de un colectiv al Întreprinderii de prelucrare lemnului din Constanța.

S-au acordat două premii II. Cîștigători: dr. Ionel Victor Pătrașcu de la Institutul de virologie „Ștefan Nicolau” — București, pentru lucrarea „Procedeu de preparare a vaccinului contra bolii MAREK” și dr. ing. Aurel Brăgaru de la Institutul Politehnic București („Echipament pentru optimizarea proiectării dispozitivelor SEFAROM”).

Premiul III a fost acordat invențiilor: „Structură din elemente prefabricate din beton armat pentru infrastructura clădirilor” — autor: colectivul Institutului Politehnic „Traian Vuia” — Timișoara, condus de dr. ing. Marin Păunescu și „Reductor cu elemente de rostogolire și mele” — autor: un colectiv de la I.C.S.I.T.M.U. București, condus de dr. ing. Leonțin Cigan.

Medicul Virgil Enătescu a reușit să realizeze o aparatură „inteligentă” menită să servească la evaluarea stării de calitate și de performanță electronică în comportamentul uman. Participanții au luat cunoștință de cea mai complexă realizare, rodul a 15 ani de studii, de fapt, un laborator integral cuprinzînd 7 invenții acumulate într-un singur brevet. Printre altele, laboratorul cuprinde aparatura electronică și programul de calcul și inteligență artificială, o noutate științifică, atît în țară cît și pe plan mondial.

Invenția specialistului din Constanța, celălalt laureat al Marelui Premiu, și-a dovedit

marea utilitate în industria lemnului. Benzile abrazive folosite la șlefuirea suprafețelor de lemn se uzează după un anumit timp. Prin procedeu realizat de Vasile Ghizu, benzile uzate se pot reimpregna, ceea ce conduce la o economie anuală de 5 600 000 lei.

Dincolo de premii și mențiuni, cîștigurile Salonului de invenții de la Satu Mare au fost mult mai valoroase. Pentru inventatori a însemnat un schimb de experiență, informare reciprocă, documentare științifică și tehnică pe viu. Iată o opinie: „Utilitatea manifestării s-a dovedit inestimabilă. A fost o lăure de contact cu ultimele invenții românești. Intenția noastră ar fi să realizăm aici, la Satu Mare, o brevetotecă, extrem de necesară pentru informarea noastră. Mi-am dat seama zilele acestea că mi-am completat bagajul de cunoștințe. Într-un timp extrem de scurt, m-am documentat asupra a foarte multe probleme și mi-am venit o mulțime de idei. Omul de meserie a avut serios de învățat. Luarea de contact cu ultimele invenții i-a pus pe mulți pe gînduri. Salonul a stîrnit atracție pentru activitatea de invenții și inovații.” (Florin Graur, seful serviciului cu pregătirea fabricației de la Întreprinderea de utilaj minier Satu Mare, membru al juriului de triere pentru secțiunea Construcții de mașini).

Dovada interesului stîrnit în mijlocul oamenilor muncii sătmăreni a dat-o felul în care au fost primite demonstrațiile tehnice. Organizatorii Salonului s-au gîndit la întîlnirile directe ale inventatorilor cu cei care foloseau mașinile sau procedeele lor. Autorii au mers în întreprinderi, au stat de vorbă cu oamenii, au urmărit la locul de muncă parametrii invențiilor și modul în care sînt aplicate.

Demonstrația făcută de maestrul Emil Băcana de la Întreprinderea de Autoturisme Pitesti a stîrnit un viu interes la Întreprinderea de utilaj minier din Satu Mare. În secția de sculărie, o mulțime de meseri s-au adunat să vadă — unii entuziaști, alții sceptici — cum se poate placa o bușcă folosind span din deșeu. Maistrul pitestean le-a demonstrat că se pot realiza bușce fără a mai folosi bare de bronz (material deficitar), doar din materiale recuperabile, cu un strung și o flacăra oxiacetilenică. Toți s-au convins de ingeniozitatea metodei, de marea economie de metal realizată și, doar la câteva zile după demonstrație, pregătirea nu doar implementarea rapidă a metodei, ci extinderea ei, pentru produse de serie.

Spațiul destinat unui articol se dovedește insuficient, cum insuficiente s-au dovedit zilele rezervate Salonului de invenții de la Satu Mare. Căci programul a mai cuprins discuții teoretice despre invenția, gale de filme cu subiecte ce priveau invențiile prezentate și dezbateri cu colective de oameni ai muncii pe marginea exponatelor. Salonul — impecabil aranjat și organizat — și-a ținut deschise porțile încă patru zile peste programul prevăzut. Din puhoiul de vizitatori, sute purtau uniforme școlarești. Elevii din Satu Mare — dintre care unii sînt, de pe acum, inventatori — au participat în număr mare, plini de interes, pentru creativitate, ceea ce a scos în evidență o altă latură a eficienței manifestării: valoarea sa educațională care vine să completeze datele unui adevărat element științific, ale cărui roade încep deja să se vadă.

LIANA MOLNAR ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Ștefan Gheorghită

Tradiția științifică și tehnică nu este doar un apanaj al trecutului. Ea se naște și sub ochii noștri. Cum ar putea fi altfel, cînd armata cercetătorilor — a oamenilor care caută idei noi, eficiente — înainte de 1914 doar citeva mii, iar astăzi numărîndu-se la aproape un sfert de milion — activează din plin și lor li se adaugă cei care desfășoară munca de corectare în învățămînt, mai ales în cel superior, de asemenea în avansaturile producției.

Despre un astfel de om, exemplul de modestie și creativitate, făuritor de tradiție, vom scrie astăzi. Este vorba de mecanicul, inginerul și matematicianul Ștefan Gheorghită (1926—1978), pe care o boală necrutătoare a vechului nostru l-a smuls prematur, la numai 52 de ani, dintre noi. Cărțile și prioritățile sale, veritabile premii mondiale, l-au înscris însă trainic în istoria științei, ca niște monumente tehnice care nu au moarte.

De o statură modestă, firav, lipsit de dorința de a „face impresie” și se părea la început un om șters. Dar cînd începea să vorbească, cu pasiune, despre o problemă de specialitate, despre o problemă de cultură care îl interesa (și cit de multe îl interesau!) sau despre muniții țării pe care îi adora și îi colinda neobosit, atunci devenea parcă alt om. Într-un articol pe care i l-a consacrat în 1979, acad. Caius Iacob scria că „a exercitat o adevărată fascinație asupra studenților săi, care îl iubeau”. Și poate faptul că poezii săi preferate (ne-a mărturisit-o într-o scrisoare), erau Eminescu, E.A. Poe și Paul Valery, iar compozitori preferați Vivaldi, Haendel, Bach, Enescu spune mult despre structura sa sufletească. Era totodată îndrăgostit de mecanică.

Cu un deceniu în urmă, în iunie 1976, a fost sărbătorit la Casa Universitarilor din București, cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani. S-au rostit firește discursuri omagiale (acad. Caius Iacob, profesorii Ionel Bucur, Solomon Marcus, Ion Zamfirescu, Mihai Constantinescu), iar în iachiere, sărbătoritul a răspuns, metaforic, că el însuși s-ar putea autocaracteriza prin cei 9 „M”: Mama, muzica, matematica, mecanica, muntele, magistria, materialismul dialectic, mediile poroase și Mahabharata... Un prieten a observat că mai trebuie adăugat un „M”: munca.

Ștefan Ion Gheorghită s-a născut la 14 mai 1926 la București, ambii săi părinți fiind atît profesori, cît și artiști plastici, iar în ascendența sa numărîndu-se matematicieni, mecanici și actori (printre aceștia din urmă Costache Arștia). Urmează Liceul Sf. Sava (1937—1945), citind cu mare interes „Ziarul științelor și călătoriilor” și participînd la concursurile acestuia, numărîndu-se și printre „rezolvatorii de probleme” ai „Gazetei matematice”. Obține de asemenea distincții pentru desenele sale, unele apărîndu-i în „Universul copiilor”. În 1945 este încununat cu Premiul I la concursul literar instituit de Liga Navală Română cu tema „Cheia mintuirii noastre este drumul Dunării spre Marea largă” (M. Kogălniceanu). Se înscrie atît la Institutul Politehnic (Facultatea de Electromecanică), cît și la Facultatea de Matematică și Fizică a Univer-

sității din București, pe care le absolvă în 1950.

Teza sa de doctorat în matematică (București, 1955), intitulată *Contribuții la studiul mișcărilor în medii poroase*, constituie un eveniment științific, căci ea „a deschis un nou capitol al mecanicii fluidelor, numit hidrodinamica corpurilor poroase, care studiază mișcarea unui fluid în jurul și printr-un corp solid poros” (Caius Iacob) — problemă de mare însemnătate în proiectarea și construcția barajelor. Încă din perioada studenției (1949), își începe cariera universitară, urcî pe rînd toate treptele ierarhiei universitare, iar între 1969—1978 este profesor la Facultatea de Matematică a Universității din București, unde predă mai ales hidrodinamica în medii poroase, mișcarea fluidelor viscoase, teoria stratului limită și organizează un seminar corespunzător, mult apreciat. În 1973—1974 este, în paralel, profesor-asociat la Universitatea din Paris (VI), devine membru în comitetele de redacție ale unor prestigioase reviste de specialitate străine („Mathematical Forum” etc.). În anul 1966, obține premiul „Gheorghe Lazăr” al Academiei R.S.R. pentru monografia sa *Metode matematice în hidrodinamica subterană*, iar în 1969 publică *Introducere în hidrodinamica mediilor poroase*, cea dintîi monografie pe plan mondial în această specialitate.

Originalitatea creației lui Ștefan Gheorghită se anunțase de altfel de timpuriu. În prima sa lucrare științifică (1952) el dădea o demonstrație generală, vectorială a fenomenului Doppler-Fizeau — problemă asupra căreia va reveni în alte lucrări. Tot în acel an, 1952, îi este prezentată și publicată prima sa notă științifică la Academie, despre calculul temperaturii maxime în electrodinamica lui M. Born și L. Infeld. În 1953, comunică, la cea dintîi sesiune științifică a Universității din București, un studiu remarcabil despre oscilatorul liniar în dinamica relativistă.

Consacrîndu-se hidrodinamicii fluidelor perfecte sau viscoase, elaborează lucrarea *Cîteva mișcări în medii poroase neomogene* (1954), unde analizează pentru prima dată neomogenitatea eliptică și dă o teoremă a sferei. Pune bazele cercetărilor privind mișcarea fluidelor în prezența corpurilor poroase (acțiunea hidrodinamică, generalizarea formulei Stokes, distribuția vitezilor etc.) A stabilit totodată ecuația fundamentală a mișcărilor cu gradient inițial și a dezvoltat metode matematice inverse și semiinverse de rezolvare a problemelor hidrodinamicii, esențiale pentru teoria filtrației apelor subterane. A studiat, cu rezultate originale, mișcările sub baraje, mișcările cu suprafața liberă, interferența izvoarelor, stabilitatea marginală, etc. O ecuație de mișcare neliniară în medii poroase îi poartă numele. Tot el a dat enunțul general al problemei percușunii corpurilor rigide asupra fluidelor incompresibile.

Sînt numai cîteva repere ale unei creații de un mare interes teoretic și practic, care cîntesc numele inginerului Ștefan Gheorghită.

I. M. ȘTEFAN ■

Școala muntelui

Intellectualul absolut, dar cu mușchii atrofiați, debil, neindeminatec — a fost tentat să aprecieze cunoscutul scriitor englez Aldous Huxley — nu este decît un primitiv inversat. Evident, este vorba de o exagerare, mai ales prin tonul sentențios al observației, dar după o mai atentă cercetare, vom fi nevoiți să admitem că, într-adevăr, în mai multe compartimente ale științei, condiția fizică a lucrătorilor se dovedește din ce în ce mai necesară, iar în două din ele, speologia și geologia, pregătirea sportivă a cercetătorilor apare ca indispensabilă. Dar n-a fost mereu așa. În domeniul speologiei, disciplină înființată, cum bine se știe, de către savantul Emil Racoviță, excursiile în subteran au fost efectuate, ani la rînd,

de echipe de studenți și profesori, animați doar de pasiune și sete de cunoaștere. Dar confruntarea dintre om și fenomenele carstice ale subsolului au devenit treptat din ce în ce mai dificile, mai complexe, mai pline de riscuri. De aici, nu puține accidente, întreprinderi ratate, incursiunile în subteran dovedindu-se tot mai inaccesibile insului lipsit de pregătire fizică. Situația a făcut necesară reconsiderarea tehnicii de lucru prin instituirea unei conlucrări laborioase între alpinism și speologie.

La ora cînd incredințăm tiparului aceste rînduri se află în plină desfășurare la cabana

Padina din Munții Bucegi cursurile Școlii naționale alpine la care participă alpinisti legitimați din toată țara, salvamențiști din toate centrele Salvamont, precum și un mare număr de speologi (profesori, cercetători, studenți, dar și muncitori, cadre sanitare etc.). Aceștia din urmă susțin aici o pregătire complexă prin mijlocirea unor experți în materie, cursurile de alpinism subteran fiind secundate de prelegeri de geologie, climatologie, biospeologie, cartografie, fotografie. În ceea ce privește pregătirea fizică, dedicată deprinderii unor tehnici moderne de investigație a subteranului, cursurile teore-

tice și practice au în vedere pregătirea speologilor pentru incursiuni dificile: escaladarea de pereți, coborîrea avenelor, traversarea de sifoane, organizarea taberelor, măsurile de prim ajutor. Cursanții se familiarizează treptat cu problemele privind tehnica nodurilor, prizeelor, legarea în coardă, asigurarea și autoasigurarea. Ei își însușesc apoi principiile de cățărare (coardă, simplă, dublă, rapel), orientarea în peșteri, bătărea pitoanelor, folosirea materialului tehnic, o atenție specială fiind acordată măsurilor sanitare (primele intervenții în cazuri de accidente, lipotimie,

claustrofobie, mușcături de șarpe).

Cursurile se desfășoară sub conducerea profesorului Mircea Mihăilescu, secretarul Federației române de turism-alpinism, și cu concursul unor specialiști, între care îi amintim pe Alexandru Floriciu, maestrul emerit al sportului, Ion Povară, cercetător la Institutul de speologie, și Serban Rizescu, secretarul Comisiei tehnice Salvamont. O notă bună și pentru personalul cabanei Padina care s-a alăturat cu multă înțelegere și solicitudine acestei acțiuni de mare importanță pentru pregătirea fizică și teoretică a celor peste o sute de sportivi și oameni de știință antrenati în această școală a curajului.

LIVIU TIMBUS ■

Internaționalele de atletism — un spectacol cu ușile închise?

Fotografie de PAUL AGARICI

Cîteva recorduri naționale și victorii confortabile în meciurile amicale feminine cu Anglia (105-63) și R.S.F.S. Rusă (94-61), cam acesta ar fi, foarte pe scurt, bilanțul campionatelor internaționale de atletism ale României, desfășurate sîmbătă și duminică la „23 August”.

În rest, deși așteptările noastre privind participarea au fost depășite, alinîndu-se la start sportivi din 11 țări (socotind și partidele bilaterale), reuniunile n-au adus decît în parte rezultatele scontate. A fost de vină și timpul, caniculă și vînt stînjitor, dar au cîntărit, desigur,

și unele absențe, cele mai de marcă numîndu-se Zola Budd și, surprinzător, Anisoara Stanciu. Fără să facem din lipsa campioanei olimpice la lungime un caz, se cuvine să precizăm că forfaitul Anisoarei, înscrisă pe listele de concurs (în calitate de membră a lotului reprezentativ), a avut darul să-l surprindă pînă și pe secretarul responsabil al federației, Eugen Ignat declarîndu-se stupefiat de atitudinea antrenorului Doru Crișan, care nici măcar n-a catadixit să anunțe retragerea din competiție (probabil din motive medicale) a eivei sale! Considerăm că atunci cînd te cheamă Anisoara Stanciu și cînd ai palmaresul pe care îl ai, nu-ți este permis să te joci de-a v-ați ascunselea nici cu federația, nici cu publicul. „Blazonul” trebuie, în orice împrejurare, respectat!

Spre satisfacția noastră, cu toate că sezonul în aer liber e abia la început, virful de formă urmînd a fi atins la sfîrșitul lui august, cînd se vor ține, la Stuttgart, europenele de seniori, atleții români și mai ales atletele și-au dominat net adversarii, cîștigînd majoritatea probelor. Liviu Giurgian, Sorin Tirichîță (1932 m la greutate), Nicu Roată (74,24 la sulîță) și Cristiana Matei (fostă Cojocaru, căsătorită nu demult cu Sorin Matei) au făcut chiar recorduri naționale, cele ale lui Giurgian (despre care se vorbește pe larg în pagina alăturată) și Matei fiind, cum se zice, de valoare mondială. Cristiana a acoperit 400 metri garduri în 54,62 s, greu de numărat al cîtelea record al craioveicei!, dar antrenorul ei, Nicolae Mărășescu, nu parea deloc mulțumit, sesizînd și el că, deși în progres față de evoluțiile anterioare, Cristiana are încă destule dificultăți cu trecerea gardurilor, pierzînd acolo prețioase sutimi. Cît despre Nicu Roată (I.E.F.S., antrenor Ioan Sabău), acesta s-a acomodat mai repede specificului noii sulîțe (cu toate că nu mai aruncase niciodată cu ea!), realizînd nu numai 3 recorduri succesive (72,82 m, 72,84 m, 74,24 m), ci și învingîndu-l clar pe Dumitru Negoita, ramas la 69,14 m.

Dacă discobolele au dezamăgit (și nu numai ele, vom reveni), lăsînd-o pe Zvercova (R.S.F.S.R.) să cîștige cu (numai) 66,84 m, în schimb Mihaela Loghin la greutate (19,75 m)

și Vali Ionescu la lungime (6,98 m) au urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, arătînd o dată în plus că pe ele se poate conta. O plăcută surpriză a oferit junioara Alina Astafei care, deși clasată a treia la înălțime, a stabilit un promițător record de junioare, ca și Mihaela Dăogăroiu, al cărei timp la 10 000 m, 23 : 06,06, reprezintă și recordul național de seniori. Cum prima ediție a mondialelor de juniori e pe aproape, 16-20 iulie, Atena, se cuvine să subliniem că, în ansamblu, fetele noastre (iarși fetele!) au confirmat și cu această ocazie. Noul record național al Anei Pădurean, 4 : 08,30 pe 1500 m, înseamnă și cel mai bun rezultat mondial al sezonului, după cum nu departe de fruntea ierarhiilor internaționale se situează și timpul înregistrat de Adriana Dumitru la 3 000 m (8 : 56,72).

Intenționat am lăsat pentru finalul acestei relatări cursa de 3 000 m fete, care ar fi putut figura, fără nici o exagerare, pe afișul oricăreia dintre cele mai pretențioase reuniuni atletice. Cu două campioane olimpice la start, Maricica Puică (3 000 m) și Doina Melinte (800 m), cu o altă redutabilă specialista a probei, englezoaica Wendy Sly (și ea medaliată la Los Angeles), cursa de 3 000 m a fost marele „cîou” al internaționalelor. Deși a debutat pe această distanță, Melinte a cîștigat în 8 : 37,11 (timp foarte bun), dar elogiile se cuvin și lui Puică (8 : 38,91), care (acușînd o ușoară întîndere) a condus mai bine de 2 500 de metri, cedînd, cum era și de anticipat, la finis. Nu știm dacă Doina are de gînd să se dedice acestei distanțe, ea mai degrabă a ocolit un răspuns ferm, dar nu poate decît să ne bucure eventualitatea unui „tandem” în finala la 3 000 m. Maniera în care cele două românce au luat cursa pe cont propriu, lăsînd-o de căruță pe Sly, ne dă speranțe pentru unul sau chiar două locuri pe podiumul de la Stuttgart!

Nu putem încheia fără a nota că la reușita competiției și-a adus o substanțială contribuție federația de specialitate. Din punct de vedere organizatoric, nimic de reproșat. Cu toate acestea, internaționalele 1986 n-au reprezentat cea sîrbătoare a sportului la care vîșm în numărul trecut al revistei. Publi-

cul a fost parcă mai puțin ca oricînd, cîteva sute de oameni, poate o mie, socotîndu-i și pe atleții înșiși (urcați în tribune după terminarea probelor), pe rudele și prietenii acestora! S-a ratat astfel o ocazie rară, aceea de a vedea la lucru, în cadrul a numai două reuniuni, cîteva dintre atleții fruntași ai lumii, campioni olimpici, recordmanii mondiali etc., oameni care, prin evoluțiile lor de o clipă sau prin carierele lor de o viață, reprezintă modele, exemple demne de urmat. Chiar dacă am zărit în tribune și copii, cărora generoasa lecție a atletismului le-a prins bine, numărul acestora a fost nepermis de mic. Să le fi fost oare atît de greu profesorilor de sport, cărora le-am adresat un călduros apel și săptămîna trecută, să înțeleagă că atletismul rămîne sportul sporturilor, cel mai în măsură să pledeze pentru mișcare, pentru exercițiu fizic și, implicit, să aibă răspunderi pentru sănătatea și robustețea tineretului? Dincolo de alte obligații, organele mișcării sportive (la toate nivelurile) o au și pe aceea de a antrena, marea public, tineretul îndeobște, la manifestări cu caracter educativ. Iar atletismul deține, prin sensurile lui, un pronunțat astfel de caracter, crescînd el nu doar campioni, ci și oameni adevărați, căliți la școala ambiției, a dăruirii, a sacrificiului. Din păcate, obligația de care aminteam n-a fost respectată. Tribunalele de la „23 August” au fost dezolat de goale, de parcă internaționalele s-ar fi disputat cu ușile închise?!

În privința rezultatelor, deși nu toate au convins, nu trebuie să ne grăbim! Pînă la numărul bobocilor, adică pînă la europene, mai e și sintem siguri că atleții noștri și mai ales atletele (de la care așteptăm cele mai multe medalii) vor ști să fructifice cît mai bine lunile iulie și august, în așa fel încît, la capătul unei munci cît mai perseverente, să transforme Stuttgartul într-un prilej de mare bucurie pentru noi toți. În acest context, cu toate scăderile lor, nu doar în privința numărului redus de spectatori, dar și al multor probe disputate la nivelul minim al rezistenței, internaționalele României s-au înscris ca o promisiune.

Cea mai rapidă înotătoare din lume: Tamara Costache!

Tamara, profesorul Gothe și prietenul lor nedespărțit, cronometrul

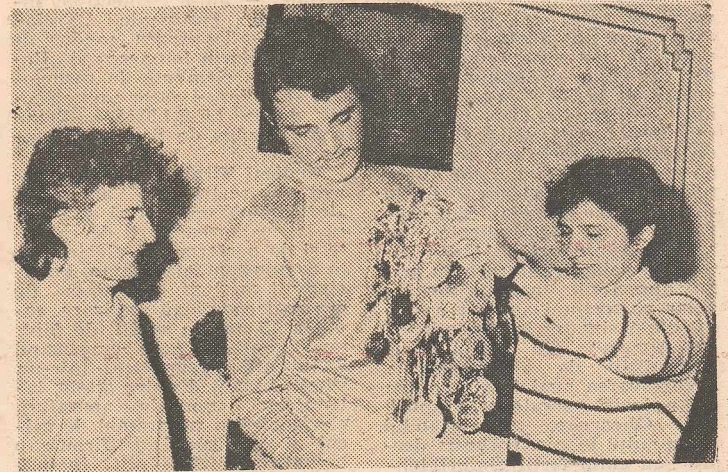
Ziua de sîmbătă 14 iunie 1986 a devenit una de referință pentru natația românească, ea consemnînd stăbîlirea de către Tamara Costache a primelor noastre recorduri mondiale: 25,50 s în scrii și 25,34 s în finală, la 50 m liber! După ce ani și ani înotul românesc n-a cîntat decît sporadic și fără strălucire pe plan internațional, iată că datorită ploștenței Tamara Costache, antrenată de profesorul

Mihail Gothe, gheacă s-a spart. Asta se datorează, firește, muncii și strădaniei „noului val” de performer (și de tehnicieni tineri), dar și, poate înainte de toate, excelențelor condiții de care, în contextul dezvoltării generale a bazei materiale a sportului românesc, se bucură de o bună bucată de vreme natația noastră. Numai și dacă ne referim la faptul că numărul bazinelor de înot, descoperite, acoperite, de dimensiuni olimpice (ca și cel de la „23 August” în care s-au înregistrat recordurile Tamarei) etc., a crescut vertiginos în ultimii ani, avem imaginea unei discipline care beneficiază azi, prin grija partidului și a statului, de un cadru ideal de afirmare.

Isprava Tamarei Costache, elevă în clasa a X-a a Liceului „Dobrogeanu Ghicreă” din Ploiești și membră a clubului Petrolul, este excepțională. Pentru că, într-un sport în care de regulă recordurile se bat cu o sutime, două, Tamara a coborît vertiginos cu aproape jumătate de secundă, vechiul record deținut de americanca Dara Torres (din 1984) fiind de 25,61 s! Și ar mai fi ceva, legat de scepticismul (sau ignoranța) unora, care consideră, fiind ei atoateștiutori!, că distanța de 50 m e în natație una intermediară, doar suta exprimînd, pasămite, cu adevărat valoarea! Acestora le aducem aminte că proba respectivă, chiar dacă mai nouă, se află inclusă în programul mondialelor de la Madrid (17-23

august 1986), după aceea ea urmînd să devină obligatorie în toate marile competiții. Cu atît mai demn de elogiile este recordul Tamarei cu cît el nu poate fi socotit drept intimplător, rod al unei „inspirații” de moment. La naționale, Tamara a înotat pentru a cincea oară în acest an sub 26 s, vîdînd o regularitate proprie veritabililor campioni. În martie, de pildă, la Arad, eleva lui Mihail Gothe a oprit acele cronometrelor la doar 8 sutimi de secundă de recordul mondial! Opt sutimi de secundă, aveca să ne spună profesorul Gothe (absolvent din 1970 al I.E.F.S. specialitate natație), adică două degete, dar pentru asta ne-au mai trebuit cîteva luni de muncă intensă! Ar mai merita amintit că întrecută în februarie, la Barcelona, de multipla recordmană mondială Kristin Otto (R.D.G.), Tamara și-a luat mai deunăzi, la Bratislava (4-5 iunie), o frumoasă revanșă, parcurgînd 50 m liber în 25,80 s! Amenințat de atîtea ori, recordul lumii a căzut pînă la urmă, performanța Tamarei fiind la această oră pe larg comentată pe toate meridianele natației.

Cine e, de fapt, Tamara Costache? Născută la Ploiești (23 iulie 1970), într-o familie muncitorească (mama, Floarea, o lăcătuș la I.U.C., tatăl, Grigore, e maistru la „1 Mai”), Tamara a început să înotate la 7 ani, fiind imediat remarcată de Mihail Gothe care, cu competență și ambiție, a dus-o pînă

Din august, acestei salbe i se va mai adăuga o medalie: cea de la mondiale!
Fotografii de AUREL NEAGU

în virful piramidei. O soră a ei, Cristina, a făcut parte din lotul național de înot, iar singurul frate (sînt 3 fete și un băiat) joacă handbal în divizia B, la Petrolul Teleajen. Profesional, proaspăta recordmană e o elevă destoinică, privind cu încredere examenul de treaplă, în specialitatea electrotehnică. Măsoară 1,64 m și cîntărește 51 de kilograme.

Invitat să aprecieze calitățile elevicii sale, profesorul Gothe ne-a mărturisit: „Tamara are o viteză de înaintare deosebită, prin cizelarea tehnicii putînd să mai smulgă destule sutimi recordului, E foarte muncitoare și receptivă, dispusă să se înbame, fără cîrînire. La orice efort, la orice sacrificiu. Dacă i-aș spune să treacă Marea Neagră, n-ar sta o clipă pe gînduri, ar pleca imediat!”

Mondialele, cum arătăm, bat la ușă. Deși Tamara le va aborda cu „cartea de vizită” a celei mai rapide înotătoare din lume, ele se anunță foarte grele, în proba de 50 m urmînd să se alinieze la start, printre favorite, Kristin Otto și Versteapen din Olanda, singurele care (alături de Tamara) înoată curent sub 26 s. Modest, Mihail Gothe zicea „la Madrid, vizăm o medalie”, dar ne-am lămurit că, de fapt, nu se gîndea la orice medalie, ci la cea de aur. Recordul mondial onorează, dar și obligă. Felicitînd-o încă o dată pe Tamara Costache, cea dintîi recordmană a lumii din natația românească, îi dorim să demonstreze și la Madrid că este cea mai bună dintre cele mai bune! Bravo și succes!

Steaua, din nou campioană

S-a tras cortina peste ediția 1985-1986 a diviziei naționale A de fotbal, ultima etapă desfășurându-se miercuri. Titlul de campioană a revenit, pentru a 11-a oară, formației Steaua București, al cărei avans față de a doua clasată spune totul: 9 puncte! Performanța echipei militare, de mai multe etape cu titlul asigurat, scâpăta confortabil în fruntea clasamentului atestă o dată în plus temeinicia

și seriozitatea cu care se munceste în „Ghencea”, într-o atmosferă de responsabilitate, disciplină și respect față de culorile clubului. Nu poate decât să ne bucurăm că avem o campioană atât de merituoaasă, care, de fapt, și campioana Europei! Fără a proceda acum la o analiză, se impune să subliniem că, superioară adversarelor la toate capitolele, Steaua n-a făcut decât să culegă și pe plan

intern frumoasele aprecieri care i-au fost adresate în urma cuceririi Cupei campionilor europeni. Felicitându-i din nou pe jucătorii și antrenorii noii (ca și vechii, căci Steaua își păstrează titlul) campioane a României, pe toți cei care, sub o formă sau alta, au contribuit la realizarea acestei izbînzii, să nu le dorim altceva decât ca, în viitoarea ediție a C.E.E., să se comporte ca și în precedentă!

Au mai urcat pe podiumul de premiere al campionatului Sportul studentesc (7-5 cu F.C. Olt, rezultat în urma căruia Hagi a devenit golgeter, cu 31 de goluri) și Universitatea Craiova (5-4 cu Steaua, dar campionii au aliniat o formație fără 8 titulari, odihnindu-i pe Ducadam, Iovan, Belodedici, Bumbescu, Balint, Stoica, Bôlôni și Lăcătuș pentru Cupa României), Dinamo București (1-2 la Hunedoara) coborînd pe poziția a patra. Șansa formației dinamoviste de a juca, la toamnă, într-o competiție europeană, Steaua urmînd să evolueze în C.E.E., iar Sportul și Craiova în Cupa U.E.F.A., rămînd legate de intrarea ei în finala Cupei României (dacă Steaua va fi finalistă) sau, firește, de cîștigarea trofeului.

Dacă în privința campioanei situația era clarificată de câteva săptămîni, lupta pentru evitarea retrogradării s-a purtat pînă în minutul 90 al ultimei etape, ea constituind sarea și piperul acestui final de sezon, dîndu-i dramatism. Poziția Bihorului nu cunoștea, se știe, nici o salvare. Deși pe locul 17, cu -8 la „adevăr”, A.S.A. mai spera, în eventualitatea unui succes la București, în fața Rapidului, la c „minune”, prin jocul rezultate-lor. Dar minunea nu s-a produs și A.S.A., întrecută în „Giulești” cu 2-0 (de un Rapid care, amintat la un moment dat, a terminat pe un remarcabil loc 8!) a căzut după 16 ani în B. Bătaia cea mare se dădea pentru ocizarea locului 16, cele mai vizate fiind Gloria Buzău și Vic-

toria București, pe care programul le-a așezat miercuri față în față. Victoriei îi era suficient, la Buzău, și un meci nul, care ar fi însemnat retrogradarea Gloriei. Și partida s-a terminat la egalitate, 0-0, numai că de retrogradat... a retrogradat Politehnica Timișoara! Aceasta, neputînd să-și fructifice avantajul terenului propriu, a cedat Argeșului cu 1-2 și a luat drumul diviziei B! Ne pare cu atât mai rău după „Poli”, ca și după minunații suporteri timișoreni, cu cit se părea, spre jumătatea returului, că ea și-a regăsit cadenta, dar asta e fotbalul! El împarte lacrimi de bucurie, dar și de necaz. Să sperăm însă că Politehnica Timișoara, ca și A.S.A. și F.C. Bihor, va ști să primească înfringerea cu decență și luciditate, vîzînd mai degrabă birna din ochii ei decît paul din ochii altora. Nu ne rămîne decît să le urăm acestor 3 puternice centre ale fotbalului nostru, cu tradiție și rezerve (insuficient exploatate), să revină cit mai repede pe prima scenă a fotbalului românesc. Depinde numai de ele!

Să mai notăm, în încheierea acestui scurt comentariu, că etapa 34 a consemnat și două recorduri: cel mai mare număr de goluri înscrise (38, datorită mai ales partidelor din „Regie” și de la Craiova), și cele mai multe goluri realizate într-un meci de un jucător. Marcînd de 6 ori, Gheorghe Hagi i-a întrecut pe principalii săi urmăriitori, Pițurcă (29) și Bicu (26). Altă pentru azi, vom reveni.

Liviu Giurgianu, cinci secunde după noul record

„La «europene» voi urca sigur pe podium”

Are ceva din aerul cunoscutului cineast american Woody Allen, un ușor amestec de umire, bănuială și ghiduşie, impresie accentuată în bună măsură de ochelarii de vedere pe care, în timpul cursei, și-i leagă temeinic cu un elastic. În sfîrșit, fotografia din buletin îl recomandă ca un şahist sirguincios, „blîndețea” figurii contrastînd puternic cu forța și „agresivitatea” pe care i le descopeți în timpul alergării. Are 24 de ani și la aceste „internationale”, sârăce în performanțe deosebite, nedrept de sârăce și în spectatori, fapt datorat, desigur, multor cauze, dar și scîpării organizatorilor de a lipi măcar un singur afiș pe porțile stadionului „23 August”, ca să se afle cam ce se întîmplă în arena cu pricina, mai ales că vedetele nu lipseau, așadar, la acest important concurs pentru pregătirea atletilor noștri cu puțin înainte de europene și de primele „mondiale” de juniori, a stabilit singurul record în probele băieților, performanță nu foarte mare dar importantă.

La cinci minute după cursă, după ce și-a mai tras suflul, acceptă cu bucurie un dialog.

— **Pînă una, alta, spune-mi, te rog, cite dioptrii ai?**

— De ani buni, trei și jumătate. Într-un timp alergam fără ochelari apoi m-am obișnuit cu ei.

— **Nu te deranjează în timpul cursei?**

— Numai cînd plouă.

— **De cînd faci atletism?**

— Din timpul liceului. Liceul de filologie — istorie nr. 2 din București, fiind la profesorul Adam Sebassy. El mi-a pus gardurile în față.

— **Si pînă atunci?**

— Nu-mi găseam locul. La 11 ani făceam handbal, la Dinamo, apoi baschet, la Teodor Giurulescu, acesta insistase foarte mult să rămîn în baschet, am trecut mai tîrziu la Iuliu Capsa, la polo, și pe urmă, la fotbal, la nea Timaru. Mă rog, la garduri m-am oprit.

— **Cînd ai început performanța?**

— La 16 ani. La 17 ani am avut primul record național, la

juniori doi la 18 ani, locul 3 la balcaniadă, juniori, iar după încă un an am devenit campion național de juniori și am venit al patrulea la „europene”, în Olanda.

— **Cînd ai intrat la Dinamo?**

— În 1982 și vreme de trei ani n-am făcut mai nimic în afară de accidentări. Am stat în gips de mi s-a urit, aproape trei luni. Au fost trei ani plini de ghinioane. În '84 am terminat sezonul cu 14,24 secunde.

— **Crezi în ele, în ghinioane?**

— Nu cred, dovadă că am revenit, dar mă scosese ră la peni, accidentările.

— **Cînd ai început să însemni ceva pentru atleții europeni?**

— Anul trecut, la Stara Zagora, cu 13,54, record național aveam a cincea performanță pe continent.

— **Cine te antrenează?**

— Constantin Mihail, cred eu, unul dintre cei mai buni antrenori din Europa. V-am cunoscut acum doi ani am scos 14,24 secunde, în 1985 am făcut record național și acum, după un an, iar record. Nea Titi Mihail a avut campioni la sută, la triplu, la 110 m garduri, la băieți. El a pus capul și eu picioarele.

— **Alergătorul nu pune deloc capul?**

— Ba da, dar o cursă durează puțin peste 13 secunde iar pregătirea luni în șir.

— **Cum îți gîndești cursa?**

— Întii îmi impun să nu dărim garduri. Cînd lovești unul, pierzi pînă la 0,5 secunde. Tactic, ce să spun, dai totul într-o cursă. Avantajul din start e decisiv. Stau destul de bine cu forța și viteza, la sută de metri scot cam 10,3-10,4 secunde, trebuie să lucrez însă mai mult la mobilitate.

— **Nu prea ai cu cine să alergi în țară, cel puțin așa ar arătat-o internaționalele. Cum te simți singur?**

— În afară de Olteap, care are la activ un 13,65, într-adevăr nu prea mai e nimeni. Nu mă simt bine, firește. Concurența te împinge spre performanță. Pînă la „europenele” de la Stuttgart, însă am destule concursuri de verificare.

— **Ce înseamnă acest 13,47 de azi?**

— A doua performanță europeană a sezonului. Virful de formă trebuie să-l prind la Stuttgart, unde îmi doresc aurul, dar sigur voi urca pe podium.

— **Ești deja o vedetă?**

— Depinde ce înțelegeți prin vedetă. Și în sport, ca în orice alt domeniu, există oameni buni, foarte buni. Țin și muncesc pentru asta, să fiu foarte bun în proba mea.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Sita Mondialului 1986 continuă să cearnă, cea mai mare competiție fotbalistică a lumii pregătindu-se acum de faza sferturilor de finală.

Folosind această scurtă interrupere a „maratonului” mexican, ce se va relua în 21 iunie cu sferturile, iată cîteva scurte comentarii și, de pe teleimprimatoarele agențiilor de presă, știri proaspete despre desfășurarea marelui rendez-vous al fotbalului mondial.

Cotată printre favorite, mai ales după acel fulminant 6-0 cu Ungaria, echipa U.R.S.S. a fost eliminată, după prelungiri, de o Belgie care, după 1-2 cu Mexic și 2-2 cu Paraguay, părea să n-aibă cine știe ce velleități. Multora le-a rămas impresia că golurile 2 și 3 ale belgienilor (cu 4 titulari de la Anderlecht, învinsa Stelei în C.C.E.) au fost din ofsaid. Deși mîhnit, antrenorul sovietic Lobanovski a refuzat orice comentariu privitor la fazele respective (la golul 2, tîsierul ridicase steagul, dar suedezul Fredriksson n-a luat în considerare semnalația!), adăugînd: „Nu-i niciodată plăcut să părăsești o astfel de competiție, dar ne păstrăm bucuria de a fi etalat un fotbal frumos”.

Capitanul naționalei argentinene în 1978, cînd aceasta a dobîndit (pe teren propriu) titlul suprem, Daniel Passarella face și azi parte din lotul fostei campioane mondiale. El n-a jucat însă deloc în Mexic, fiind trecut pe lista indisponibililor. Nu suferă de nimic, doar că a slăbit în ultima vreme 6 kilograme! • Pele, care are rubrică în ziarul mexican „Excel-sior”, despre echipa Angliei: „Dacă va renunța la repetatele pase lungi ale lui Wilkins, ușor de contracarat, Anglia va avea un cuvînt greu de spus”.

• Zaryv mare la Queretaro, unde formația Spaniei a fost cazată în hotelul în care locuia, de la începerea competiției, delegația Danemarcei! Secretarul federației daneze, Erik Hyldstrup a protestat energic pe lingă F.I.F.A. El a protestat, el a auzit! • Cel mai tînăr arbitru al Mondialului, francezul Joel Quiniou, l-a eliminat pe urugvayanul Batista (în partida cu Scoția) în secunda 63! Antrenorul sud-american Borrás a reacționat imediat, numîndu-l pe arbitru nici mai mult, nici mai puțin decît „asasin”!

• Drept urmare, a asistat la meciul Argentină — Uruguay din tribună! Dealtfel, uruguayenii s-au arătat cei mai recalcitranți, în contul lor trecîndu-se 11 cartonașe, dintre care două roșii! • O declarație amuzantă, datorată lui Junior (Brazilia), după înțînirea pe care Brazilia a cîștigat-o net (4-0) în fața Poloniei: „O fi papa polonez, dar Dumnezeu e brazilian”!

• Apropo de Brazilia, excelent cotată printre tehnicieni și la „bursa” pariurilor, singura formație care n-a primit pînă acum nici un gol. Joacă frumos, nimic de zis, se apără cu multă strășnicie (mai „europenește” decît multe reprezentante ale bătrînilor continent!), dar a și beneficiat, în două rînduri (cel puțin), de sprijinul arbitrilor. Bamberge nu le-a acordat spaniolilor (la 0-0!) un gol perfect valabil, iar Roth le-a oferit brazilienilor, tot la 0-0, un 11 metri inventat contra Poloniei!! Vorba unui hitru: atît de elegant se mișca Socrates și ceilalți că pînă și arbitrii țin cu ei?! • Scandal în jurul spaniolului Caldere, bănuît de a se fi dopat pentru meciul cu Irlanda de Nord (în care nici n-a intrat, dar la controlul antidoping merg și rezervele!). Pînă la urmă, F.I.F.A. l-a iertat, limitîndu-se să amendeze federația spaniolă cu 25.000 de franci elvețieni. Imediat însă au sărit în sus danezii (adversarii imediați ai ibericilor), amintînd că, pentru o culpă asemănătoare, scoțianul Johnstone a fost trimis acasă de la C.M. din 1978. Miguel Munoz, antrenorul lui Caldere, și-a dezvinovățit jucătorul: „El a luat medicamente împotriva

puțin), de sprijinul arbitrilor. Vandereycken au și plecat acasă, ambii accidentați la glezne. Pare-se că ghinioanele se țin lanț de ultimul care, lovit, n-a putut evolua nici la mondialele din Spania. Cit despre Vandenberg, se dă ca sigură trecerea lui (de la Anderlecht) la Monaco, alături de, tot ca noutate, danezul Lerby. • Edinho, capitanul brazilienilor, despre înțînirea care urmează cu Franța: „Nu știu rezultatul, echipele fiind mai mult sau mai puțin egale, dar sint convins că va fi un mare show”. • Ce se întîmplă cu vedetele? Zico și K. H. Rummenigge mai mult nu joacă. Ca și Robson, dealtfel. Altbobelli, deși a marcat 4 goluri, a contactat prea puțin. Maradona alternează momentele superbe cu cele de „absență”. Platini e parcă obosit, salvîndu-se de la un calificativ drastic doar prin golul înscris lui Galli. Nici Elklær-Larsen, deși cu apetit de gol, nu strălucește. Boniek n-a mișcat etc etc. S-ar zice că Mondialul 1986 demonstrează clar că adevărata vedetă a unei echipe trebuie să fie echipa însăși! Vechile stele pălesc, altele nu prea se ridică! • Paraguayanii Chilavert și Cabral au fost scoși din lot pentru că, deși n-au fost folosiți, au cerut prima pentru calificarea în optimele de finală. Quel toupet!, a comentat France Presse. • Cine să mai crezi?! • Paolo Rossi, golgeterul ediției spaniole a C.M., în lotul squadrei azurra, dar neutilizat de Bearzot: „Sper să mi se ofere ocazia să joc măcar un minut. Mă simt în formă și ar fi dureros pentru mine să nu intru în teren la aceste campionate”. Nu i s-a oferit. • Cele 3 goluri marcate în meciul cu Polonia i-au ridicat mult cota lui Lineker. Se afirmă că atacantul lui Everton e tot mai curtat de Barcelona. „Barca” se gîndește probabil la revanșa cu Steaua! • Zico: „Platini e singurul jucător francez de clasă, dar noi îl vom păzi cum n-au făcut-o italienii”. După care brazilianul a lăsat-o mai moale, recunoscînd că „Giresse, Tigana și Fernandez sint capabili să întorcă un meci”. Vom vedea curînd. • Nord-irlandezul Pat Jennings, recordmanul mondial al selecțiilor în națională (119), a împlinit 41 de ani exact în ziua în care formația sa (după 0-3 cu Brazilia) a ieșit din cursă. Tristă sărbătoare. • „Recordul” de căldură îl deține partida Spania — Algeria (3-0), disputată la 36 de grade. • Vă reamintim, stimați cititori, datele și „Tintarul” sferturilor de finală: 21 iunie, R.F.G. — Mexic la Monterrey și Brazilia — Franța la Guadalajara; 22 iunie, Argentina — Anglia sau Paraguay la Mexico City și Belgia — Spania sau Danemarca la Puebla. Dină care, semifinalele în 25 iunie, la Mexico City și Guadalajara, meciul pentru locurile 3-4 în 28 iunie la Puebla, în sfîrșit, marea finală în 29 iunie la Mexico City, pe „Azteca”.

ÎN MEXIC, CERCUL SE STRÎNGE!

tusei și a bronșitei. Atît. Oare? • Înaintea confruntării cu Maroc, adjudecătă cu multă dificultate, fotbalistii vest-germani s-au antrenat la Monterrey cu porțile închise! Decizia a fost anunțată de Beckerbauer, care a precizat că ea e valabilă chiar și pentru ziaristii vest-germani! • Rînd pe rînd, cad capetele antrenorilor! După Mezey (Ungaria), Torres (Portugalia), Saadane (Algeria), Ferguson (Scoția) și Vuțov (Bulgaria), și-a înaintat demisia și Borrás (Uruguay). Pînă să procedeză la fel și Beazort (Italia), al cărui contract cu federația peninsulară expiră oricum, e de reținut poziția secretarului federației poloneze, Kalinski. Acesta a spus: „Piechniczek e un tehnician priceput și, în ciuda eșecului de aici, el va mai rămîne mult timp antrenorul reprezentativei”. • Acest 2-0 realizat de Franța în fața Italiei reprezintă cea dintîi victorie oficială a „cocoșului galic” după J.O. de la Anvers, din 1920! Despre meciul de marți, agenția France Presse nota: „A debutat cu impresionantă viteză de 3 kilometri pe oră și a continuat în ritm de promenadă”. Oricum, italienii n-au arătat nimic. Celebrii lor „catenaccio” e de domeniul amintirii, iar Bagni, Di Gennaro, De Napoli sau Vierchowod n-au altă calitate decît că sint tineri! N-ajunge! • Belgienii Vandenberg și

Pagini realizate de OVIDIU IOANIȚOIA ■

Comentariul
saptaminal

Pace și dezarmare (XVI)

Reducerea bugetelor militare

Despre pericolul pe care îl reprezintă cursa înarmărilor, stocurile imense de arme nucleare și clasice tot mai perfecționate, forțele armate înseși, am scris în mai multe rânduri. Simpla existență a mijloacelor de distrugere constituie o amenințare permanentă pentru viața locuitorilor globului, pentru soarta planetei înseși, întrucât aceste mijloace pot declanșa oricând o confruntare cu urmări catastrofale. În același timp însă, cursa înarmărilor înseamnă o uriașă risipă de fonduri, de mijloace materiale, de resurse naturale și umane. Aceste fonduri, care au ajuns, după cum se știe, la fabuloasa sumă de 1000 de miliarde de dolari, frustrează sistematic omenirea de o parte însemnată a muncii ei, cu care s-ar putea acoperi nevoi dintre cele mai mari și mai importante. Specialiștii au făcut numeroase calcule, pe care le-am relevat cu alte prilejuri. Să ne amintim că tot la 1000 de miliarde de dolari se ridică și datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare, datorii care au încetinit ori chiar au blocat procesul creșterii economice în majoritatea statelor respective, în perimetrul cărora trăiesc peste două treimi din locuitorii globului. Deci cu banii cheltuiți într-un singur an pentru înarmare s-ar putea lichida datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare! Alt exemplu: dacă sumele destinate azi cheltuielilor militare ar fi reorientate în sectorul civil, s-ar realiza un ritm anual de creștere economică de 9,4 la sută în țările în curs de dezvoltare și de 3,7 la sută în statele dezvoltate, cu toate consecințele pozitive decurgând de aici, printre care crearea a numeroase locuri de muncă, ridicarea generală a nivelului de trai. „Viața experiența”, spunea președintele Nicolae Ceaușescu, demonstrează cu putere că realizarea tuturor programelor de dezvoltare, inclusiv a planului nostru, a planurilor și programelor tuturor statelor — fie socialiste, fie nesocialiste, fie capitaliste dezvoltate,

fie țări în curs de dezvoltare — nu se poate concepe decât în condiții de pace, punând capăt uriașelor cheltuieli militare și îndreptind forțele materiale și umane, cuceririle științei spre dezvoltarea economico-socială. Potrivit concepției românești, toate statele, indiferent de orinduirea lor socială, de mărime sau de grad de dezvoltare, ar avea numai de câștigat de pe urma adoptării unor măsuri de înlocuire a programelor de înarmare cu programe de dezvoltare economico-socială.

Dar reducerea bugetelor militare reprezintă nu doar un aspect al dezarmării, ci condiția sine qua non a declanșării acestui proces. Orice șofer știe că pentru a porni în marșarier, trebuie ca mai întâi să oprească complet vehiculul, iar pentru a-l opri trebuie să reducă progresiv viteza; altfel nu poate face, oricât ar susține el că vrea să meargă înapoi. Cu dezarmarea e la fel. De vorbit se poate vorbi oricât despre dorința de a o realiza, însă numai încetinirea cursei înarmărilor și, ulterior, oprirea ei completă pot permite să se ia startul în sens invers. Iar încetinirea înseamnă, firește, diminuarea cheltuielilor militare, reducerea bugetelor militare. Numai acțiuni de acest fel, ca primi pași pe calea renunțării la înarmare, pot face ca vorbele frumoase despre dezarmare să se potrivească cu realitatea, să aibă suportul faptelor. Așadar, nici un fel de măsuri de reducere a armamentelor sau a efectivelor militare nu pot fi concepute fără o reducere a cheltuielilor militare. După cum s-a spus, pe bună dreptate, reducerea cheltuielilor militare constituie, în fapt, „cheia” ieșirii din labirintul declarațiilor de intenții, al condiționărilor de tot felul, al justificărilor pentru noi măsuri de înarmare, oferind o perspectivă clară procesului de dezarmare. Iată de ce în programul de dezarmare propus de România, înghețarea și reducerea cheltuielilor militare reprezintă prima și cea mai stringentă măsură, constituind veriga de bază menită să declanșeze procesul de dezarmare.

ION D. GOIA ■

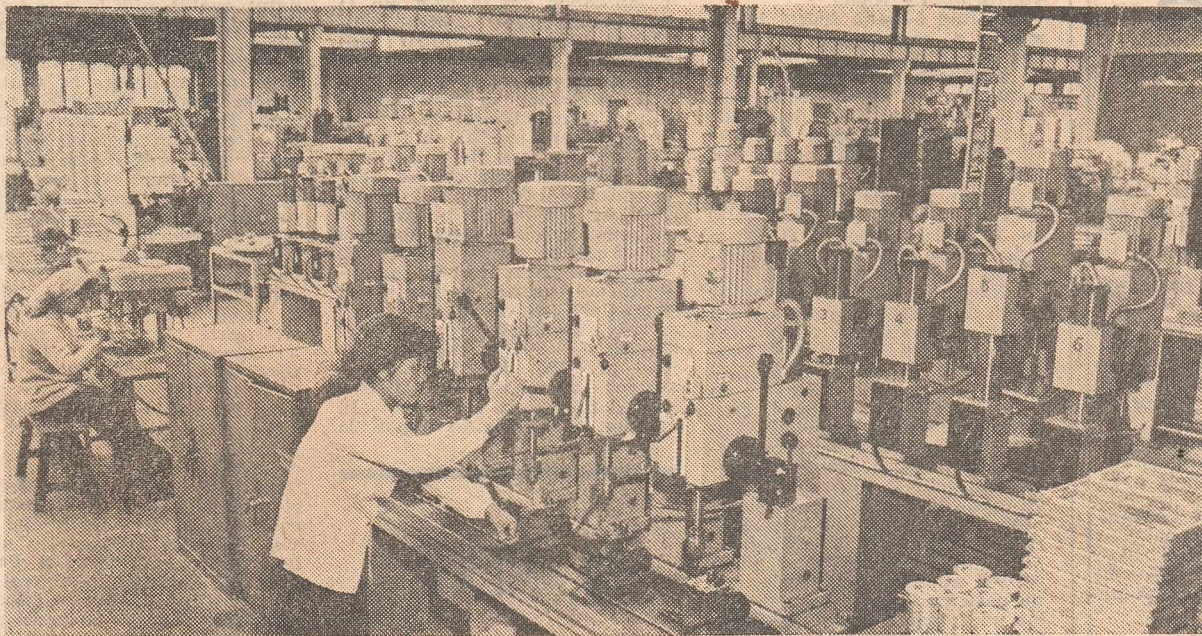
„Deșertul fertil”

Depopularea și în urmă de căderea unor zone de pe glob, mai restrinse ori mai mari, uneori foarte mari, pot avea cauze naturale sau cauze economice. Saharei africane, imensul deșert de pe continentul negru, i-a fost dată să suporte consecința ambilor factori.

Cîndva o întindere fertilă, cu o viață economică și cu o civilizație înfloritoare, Sahara (teritoriul african mărginit la nord de țările Maghrebului și la sud de Sahel) a fost, în decursul a mai multor secole, încet dar implacabil, transformată într-o vastă întindere de nisip, cu o floră și o faună specifice. Însă locuitorii întinsului pustiu nu s-au dat bătuiți; profitând de faptul că drumul din sudul Africii spre Europa trecea obligatoriu prin Sahara, ei s-au adaptat situației, devenind meseriași, negustori și cărăuși de primă mână. Și astfel, în evul de mijloc, Sahara, acest ocean de nisip, a cunoscut o a doua tinerețe. Potrivit mărturiilor care s-au păstrat, în perioada cuprinsă între secolul VIII și secolul XVI ale erei noastre drumul comercial transaharian concursa prin importanță și întindere faimosul „drum al mătăși” care străbătea Europa și Asia, iar ceva mai tirziu și artera comercială transatlantică, drum nou ce unea Europa și America. Negoțul înfloritor din orașele Saharei, în primul rând cu aur, destinat continentului european, a dat un mare impuls dezvoltării culturii, literaturii, științei, astfel încât această zonă a putut fi numită „deșertul fertil”. Una din cele mai mari răspintii ale drumurilor de caravane și, ca urmare, cel mai important și mai bogat centru comercial de pe traseul transaharian a fost orașul Sidjilmasa. „Locuitorii acestui oraș — scria în 1210 geograful arab Yakut — sînt cei mai bogați din lume”. Și într-adevăr, comerțul cu aur care se făcea la Sidjilmasa era foarte vestit în epocă. Aici veneau negustori din Persia, Egipt, Spania și chiar din China. Să organizezi o caravană spre sud nu era lucru prea ușor; era însă perfect posibil. Unele caravane erau formate din 10.000 de cămile și din sute de conducători, ceea ce însemna cheltuieli și eforturi egale cu cele necesare pentru echiparea a opt caravane de cursă lungă. Traversarea deșertului dura circa trei luni.

Dar anii au trecut, între timp a fost descoperită America. Și ironia soartei a făcut ca tocmai crearea noilor drumuri comerciale peste Atlantic să aducă o pagubă ireparabilă „oceanului de nisip” african: cea mai mare parte a comerțurilor s-au năpustit să „cucerească” Lumea Nouă, fapt care a dus treptat la decăderea comerțului în zona saharică. O dată cu aceasta, au fost rupte și legăturile care uneau orașele și celelalte localități ale Saharei. Astăzi caravanele nu mai înaintează una după alta prin deșertul african; producția meșteșugarilor din zonă a decăzut, iar negustorii călătoresc cu avionul. Paradoxal, dar în zilele noastre legătura dintre „porturile oceanului de nisip”, adică dintre localitățile Saharei, se face cu mult mai greu decât în vremile cînd numeroase caravane transportau sacii cu aur de la sud la nord, iar „porturile” erau printre cele mai bogate așezări din lume, datorită rezervelor de aur, de sare și de fildeș. În prezent, localități cum ar fi Zağora sau oaze ca Erforda, izolate de restul lumii, primesc doar din cînd în cînd vizita unui număr redus de turiști. Alte orașe, cum ar fi Tahret și Sidjilmasa, dorm liniștite în așteptarea arheologilor, care să înlăture nisipul de pe tainele ce zac sub „ruinurile” fostelor oaze. Însă puținii locuitori ceși mai duc viața în oceanul de nisip, ca și unii savanți care nu detestă romantismul, visează la niște vremi ferice cînd, cu ajutorul științei și al tehnicii de vîrf, deșertul saharian ar putea să devină fertil pentru a treia oară.

ION CODRU ■

Pe 25 iunie incepe „Luna de solidaritate cu poporul coreean”. În fotografie: într-o secție a Fabricii de Instrumente de Automatizare din Moranhong (R.P.D. Coreeană)

Mafioții cocainei

În ultimele luni se înmulțesc știrile provenind din Peru, Columbia și Bolivia cu privire la identificarea și distrugerea unor importante plantații de tufe de coca, precum și a unor laboratoare ilegale de prelucrare a cocainei. Guvernele țărilor citate demonstrează o tot mai mare hotărâre în combaterea pe această cale a comerțului ilegal cu cocaină, produs fabricat din frunzele arbustului. Și, într-adevăr, la prima vedere distrugerea plantațiilor de coca, care se pot întâlni mai ales pe versanții estici ai Anzilor boliviene și peruani, pare a fi o soluție rapidă și eficientă a problemei cocainomaniei, în lume. Potrivit estimărilor Organizației Mondiale a Sănătății, consumul acestui drog a căpătat deja proporții endemice, numai în S.U.A., de pildă, existînd, nu mai puțin de 22 de milioane de consumatori de cocaină. Și, totuși, coca n-a însemnat totdeauna drog. Ea se cultivă de milenii, indienii din zonele muntoase ale continentului mesteșcînd frunzele sale, mai ales

pentru că acestea au calitatea de a neutraliza provizoriu senzația de foame. De asemenea, vizitatorilor care nu sînt obișnuiți cu aerul tare al localităților situate în creierul Anzilor, li se administrează un fel de ceai obținut din frunze de coca pentru a le contracara senzațiile de obosală și de amețeală.

Abia în anii '60-'70, odată cu începutul crizei economice și sociale care a afectat și continuă să afecteze S.U.A. și Europa occidentală, mafioții americani din Florida, în special, și-au activizat ciracii dintr-o serie de țări latino-americane, lansîndu-i în bănoasele afaceri ilegale cu stupefiante. Aceste activități au avut efecte nefaste pe mai multe planuri. Într-o primă fază, țărani indios din aceste țări păreau să aibă de câștigat de pe urma acestor afaceri — cu frunzele de coca se câștiga de trei ori mai mult de pe o suprafață de teren decât în cazul cultivării cartofilor, porumbului sau legumelor. Dar, prin extinderea culturii de coca, suprafața destinată culturilor plantelor alimentare se reducea și cu timpul zonele respective și chiar națiunea în an-

sambu nu și-au mai putut satisface necesitățile alimentare din resurse proprii. Firește, prin aceasta s-a înrăutățit și mai mult balanța de plăți a țărilor respective, obligate să importe alimente, a sporit datoria externă.

În schimb, veniturile bandelor de traficanți au luat proporții exorbitante. Escalada profiturilor ilicite a căpătat proporții extraordinare: dacă țărani indios prima pentru materia primă necesară producerii unui kilogram de cocaină pură doar 250 dolari, în următoarea țară latino-americană prin care se tranzita cocaina brută același kilogram costa deja 10.000 dolari pentru ca ajuns în S.U.A. să atingă 80.000 dolari, iar dealer-ul ce-l plasează consumatorului să obțină peste 500.000 dolari. Rețeaua de traficanți, intermediari, achizitori etc. ajunse atît de puternică în cursul anilor trecuți încît influența chiar scena politică dintr-o serie de țări latino-americane, plasîndu-și oamenii în posturi influente. Este foarte cunoscut cazul unor generali boliviene care, după ce au ajuns printr-un puci la putere, au sprijinit pe față pe comercianții de cocaină.

Dar schimbările politice din unele țări sud-americane, măsurile luate de guvernele progresiste au început să constituie piedici tot mai eficiente în calea comerțului ilicit cu stupefiante. Reacția a fost de multe ori brutală: astfel, în 1984, ministrul de justiție al Columbiei a fost asasinat în plină stradă, după ce acesta anunțase măsuri de combatere a comerțului cu coca. De asemenea, în Peru, după ce la cirna țării a ajuns președintele Alan Garcia, autoritățile au declanșat o luptă acerbă cu traficanții. În pădurile virgine peruane au fost identificate numeroase laboratoare de fabricare a cocainei. Mai multe avioane de transport ale mafioților au fost capturate.

Chiar dacă printre traficanții de stupefiante a început să domnească neliniștea, observatorii apreciază că nu există încă un pericol serios la adresa afacerilor lor. Atît timp cît consumul de droguri din S.U.A. și Europa occidentală promise în continuare mari câștiguri, flagelul toxicomaniei va continua să afecteze serios o mare parte a umanității.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Masă c-an povești

„Guinness book”, „Cartea recordurilor” își sporește mereu numărul paginilor, grație inventivității sau năstrucniciei oamenilor. Astfel, la Stockholm a fost întinsă, pe una din cele mai mari artere ale capitalei, cea mai lungă masă din lume.

Ca orice masă și aceasta a fost încercată de bunătați oferite de organizatori, celor 100.000 de participanți. Berea slab alcoolizată ce curgea în valuri a suplinit cu succes absența „țărârilor” a căror consumare pe această arteră, a fost interzisă. Deoarece orice record trebuie înregist-

trat, Richard Bowen, trimis special al „Guinness book”, a măsurat cu multă grijă masa care se întindea pe o lungime de 729,26 metri. Rezultatul dovedește clar o „îmbunătățire” a fostului record stabilit la Stockholm în mai 1984, cînd masa avea o lungime de numai 308,22

metri și regroupase doar 40.000 de persoane.

Sub semnul gigantismului

La Caestre (nordul Franței) a avut loc a patra „Sărbătoare a lemnului” organizată de către un fabricant de mobile din localitate. Această

ediție a „Sărbătorii lemnului” a stat sub semnul gigantismului. Cu acest prilej au fost prezentate obiecte gigantice care pot fi cu ușurință catalogate drept cele mai mari realizări de acest fel din lume: cel mai mare pat în care pot încapea în voie 36 de persoane, are lungi-

mea de 6,05 m și lărgimea de 4,44 m. Fabricarea somierei acestui pat a necesitat munca a 44 de muncitori, timp de 1000 de ore. Urișul paturilor a fost plasat în vecinătatea altor uriași: spet, sabot, cos, lingură, cuțit pliant, greblă, pendul etc. ELENA GRECESCU ■

ACCENTE
ÎN LUME

În mai, prin Bulgaria

De la Burgas, oraș maritim care, cu străzile și clădirile sale, cu alarmantul tipăt al pescărușilor, cu cafenelele și delicioasa braga, mi-a adus aminte de Constanța veche, am plecat spre Nessebar, localitate minune, intrată sub aripa protecției UNESCO pentru patrimoniul său edilitar de excepție. Aici casele, chiar cele aflate în construcție, respectă cu strictețe autenticitatea unei linii arhitectonice bătrână de 6 secole, care îmbină fericit lemnul cu piatra, țigla cu fierul forjat. Străzile pietruite cu bolovani de riu, care urcă în pantă domoală spre muchia fazelei, sint mărginite de vile cu unul sau două caturi, din piatră cioplită și lemn geluit, cu șarpante îndrăznețe și terase însoțite. Am respirat aerul Bizanțului în acest oraș insulă, legat de uscat printr-o limbă de piatră, dig și șosea la marginea căreia ruinele bazilicii imperiale sint străjuite de o moară de vint cu lemnul înnegrit și asprit de vântul sărat al Mării Negre. În inima acestui orașel fermecat, pe poalea de marmură încă strălucitoare a unui templu roman cu arcade maiestuoase, un grup de puști gălăgioși încinseseră o miuță, fără să le pese de secolele încercate de istorie pe care le aveau sub adidași.

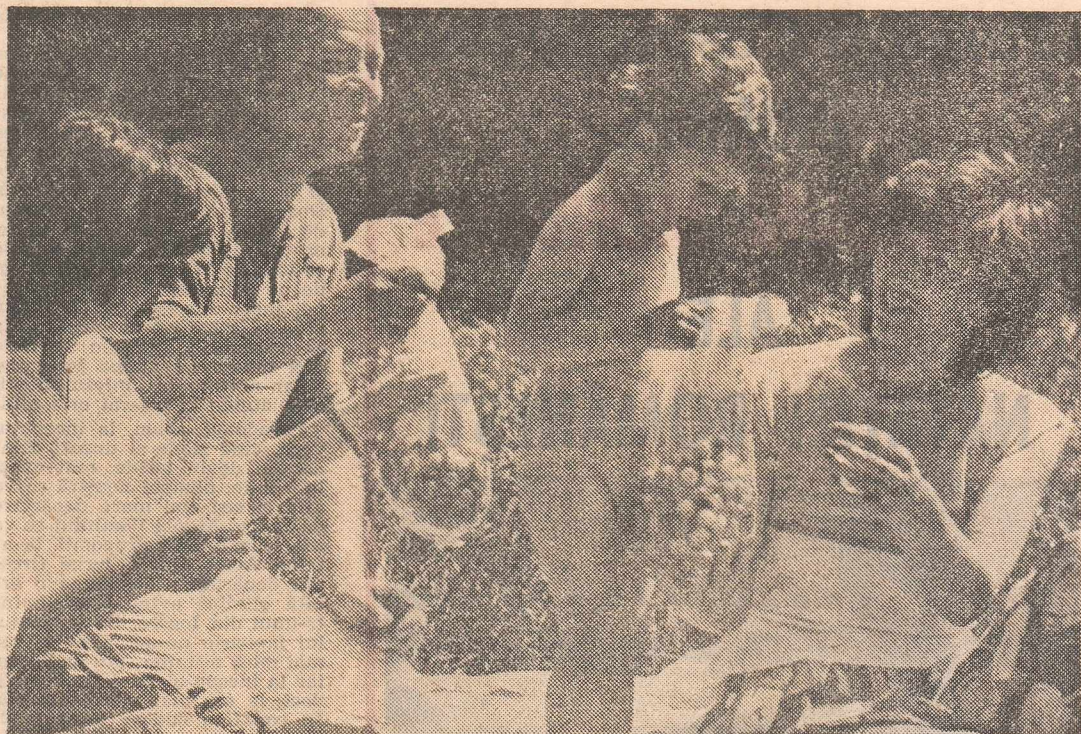
La cițiva kilometri începe „Slantchev Briag”. Coasta soarelui, orașul-hotel, care concurează Varna în liniște, frumusețe și atractivitate. Când arhitectii s-au decis să-și materializeze pe nisipurile aurii de aici rodul nopților de muncă în fața planșetei, asta se întâmpla în 1968, au aflat cu stupefacție că lucrările nu pot începe din cauza șerpilor! Coloni imense de șerpi veninoși au făcut imposibil accesul oamenilor, în pofida tuturor mijloa-

celor de distrugere încercate de specialiști. În ultimă instanță s-a apelat la sfatul unui bătrîn locuitor al Nessebarului. Așa a ajuns Bulgaria să importe... arici, singurii capabili să curețe terenul de periculoasele reptile.

Am vizitat apoi, lângă Plovdiv, un impresionant centru de calcul electronic cu o destinație particulară — computerizarea producției și vânzării întregii game de produse agroalimentare ce se obțin într-o întreprindere gigant cu zeci de ferme și sute de hectare. Totul se desfășoară rapid, sistematic, fără greșală. Plovdivul vechi? O încintare! Liniștea unei după amiezi calme, tulburată doar de pașii timizi ai vizitatorilor, te încarcă cu nostalgie, un sentiment ce parcă izvorăște din zidurile vechi, îmbrăcate în lambruri de lemn ars, cu feronerie și stucaturi pretențioase.

Din nou la Sofia, cu senzaționalul palat al culturii „Ludmila Jivkova”, cu înnoitul bulevard Vitoșa, cu străzile sale curate și inverzite, cu oameni calmi, calzi și binevoitori. Periplul nostru, organizat de BTA, Agenția bulgară de știri — prea scurt pentru a cunoaște în amănunțime o țară frumoasă, angajată într-un complex program de dezvoltare economică și socială, cu largi implicații pe planul calității — s-a dovedit însă suficient pentru a considera îndeplinit obiectivul vizitei noastre: „Bulgaria în Anul internațional al păcii”. Pentru dorința de a trăi și munci în pace, pentru vocația pașnică a poporului vecin și prieten, pledează tot ce am văzut și simțit aici, lângă niste oameni atât de aproape de noi în dorințe, atitudini și preocupări.

IOAN ROȘCA ■

Mercurul termometrului saltă din ce în ce mai des peste 30 de grade. Canicula ne goneste spre strânduri, spre umbra și liniștea locurilor de agrement. Și totuși, agrementul nu înseamnă (sau n-ar trebui să însemne) doar atât. Despre toate acestea și multe alte lucruri care țin de duminicile noastre estivale, în grupajul numărului nostru viitor: Locurile de agrement

Anunțuri care acuză

Fie că este un băiețel, Damiano, care zîmbește dintr-o fotografie ce ar putea participa cu succes la un concurs intitulat „cel mai fericit copil”, fie că este o fetiță, Teopista în vîrstă de 10 ani (amîndoi din Uganda), în final este vorba despre același lucru: anunțuri publicate în „Observer” de organizații ce vor să ajute copiii lumii a 3-a. În termeni concisi află că ești invitat (tu, persoană particulară) să iei parte la ajutorarea copiilor care suferă de malnutriție (adică mor de foame!). Există posibilitatea de a alege între a ajuta un băiat sau o fată, se pot cere detalii suplimentare despre familie, fotografii, ba, mai mult, se poate alege și țara (evident din rîndul țărilor slab dezvoltate). Ți se indică și suma de care are nevoie un copil pentru „bucata zilnică de piine” (la nevoie se poate oferi și mai puțin). Asemenea anunțuri apar frecvent în presa occidentală a țărilor industrializate. Ele caută să atragă publicul într-o campanie de ajutorare

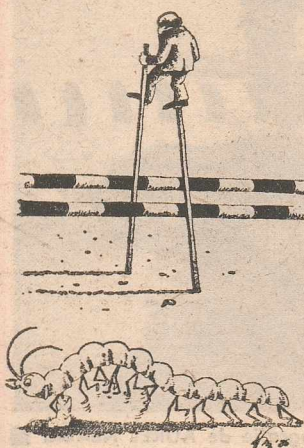
pe bază de voluntariat, a subscripției, a miliei.

Mă întreb, însă, cine trimite bani pentru copiii care mor de foame: cumva aceeași mină care încasează profituri grase de pe urma exploatarea nemiloasă, producătorii de armament, mina care votează „ajutoare” militare pentru menținerea unor regimuri de forță și dictat sau mina care a votat pentru creșterea cheltuielilor pentru înarmare?

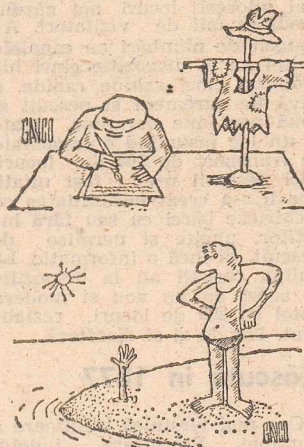
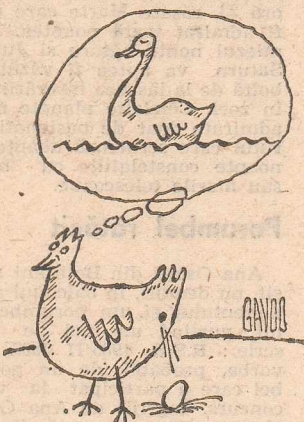
Țiți copii pot fi ajutați de către aceste organizații? Sint ei, oare, într-adevăr ajutați (cu o bucată de piine, azi), dacă le lipsește perspectiva zilei de mîine?

Anunțuri... Anunțuri care acuză! Omenirea are nevoie, așa cum sublinia în nenumărate rînduri secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, de o nouă ordine economică internațională și de încetarea curselor înarmărilor. Este calea (singura!) prin care pot fi ajutați toți copiii lumii.

DAN DĂNUȚ DORU ■

VIRGIL MILITARU ■

CONSTANTIN GAVRILA ■

Aiorisme

Poezia poate face dintr-un instinct o aripă de curcubeu.

Pot trece drept curajoși și cei care nu au înțeles întrebarea.

Singurul organ care acceptă vidul este capul.

Deși ține de subsol, birfa poate urca la orice etaj.

Ferește-te de copita fericirii!

Femeia este lucrarea de diplomă a naturii la examenul de estetică.

Nu destinul contează, ci poziția în care stai în fața lui.

Meritul lui este că m-a înghițit. Iar al meu că nu m-a putut digera.

Seriu unii literatură toată viața ca și cum ar patina prima dată.

Cînd ești zidit nu poți sfărîma peretele. Dar poți zbura cu el cu tot.

VASILE GHICA ■

Te află la volanul unei mașini. Rulezi pe șosea. Nimic nu împiedică asupra bunului tău mers. Dimpotrivă. Tot ce este în jurul tău vrea să-ți fie pe plac. Timpul frumos, soarele darnic în lumină și căldură; asfaltul uscat, drumul drept. La un moment dat, ajungi din urmă un autovehicul cu mers mai lent. Trebuie să-l depășești. Nimic mai simplu: semnalizezi, te asiguri, parcurgi o sută de metri, te mai asiguri o dată și, neexistînd nici un pericol, nici din urmă, nici din față, inclusiv din partea șoferului camionului — care s-a repliat puțin spre dreapta, dîndu-ți astfel de înțeles că a luat cunoștință de intenția ta — te lansezi în dublare. După care, revii, și-ți continui mersul. Faptul se petrece firesc, fără a rămîne în memorie mai mult de unu-două minute, poate.

Dacă de fiecare dată, lucrurile ar decurge potrivit schemei prezentate, rareori — ca să nu spunem deloc — depășirea ar da bătaie de cap celor care o efectuează și partenerilor lor de drum. Am spus dacă, pentru că, deși nu există conducător auto care să nu cunoască regulile depășirii, nu toți și nu întotdeauna le respectă. Riguroși și pe toate. Uneori apar erorile, sau, mai rău, asumarea delibe-

rată a riscurilor. În mod inutil, pentru că nimeni nu a fost născut cu bicul ca să se angajeze într-o depășire. Dar au fost desuți — din păcate — care au zis: „las' că merge” și... n-a mers!

Recent, pe o șosea din nordul țării, tînărul șofer al unui autocamion cu remorcă, apropiindu-se de o autodubă staționată parțial pe carosabilul drumului, s-a angajat în depășirea — de fapt în ocolirea —

tea gabaritului și a forței cailor putere ai „mastodontilor” la volanul cărora se găsesc.

O mentalitate de brută ce s-a dovedit falimentară de fiecare dată. Inclusiv în cazul la care ne referim. După cum spuneam, șoferul s-a lansat în dublarea autodubei, în pofida riscului vădit, considerînd, în mod ușuratic, că va avea timp și distanță să o efectueze înainte de a se intersecta cu mașina ce se apro-

care crede că va trece prin urechea acului!

Conducătorul autoturismului a procedat cum nu se poate mai preventiv. Văzînd șoseaua blocată de către autocamion și remorca sa, care se așezase în diagonală, a ales singura variantă ce-i mai stătea la dispoziție: a părăsit drumul, luînd-o la dreapta, către cîmp. Ce folos, din moment ce șoferul camionului a procedat cum nu se

tru că viața, ca și aerul, nu au înlocuitori. În momentul în care nu există, a încetat totul. Un adevăr necrutător, ca și acela că nimeni și nimic nu va putea șterge din sufletul șoferului de camion povara răspunderii pentru moartea celor patru oameni.

Un gest nesăbuit, într-un moment ușuratic, pe parcursul unei depășiri și iată consecințele. Iremediabile și irecuperabile. Pentru că rigorile circulației nu întotdeauna sint dispuse să tolereze superficialitatea, hazardul, sfidarea bunului simț.

O precizare, să zicem așa, cu caracter tehnic: șoseaua suficient de lată, de circa 9 metri în acel punct, permitea lejer trecerea unui pe lângă altul a trei autovehicule, chiar mai late decît cele la care se referă povestirea noastră.

Nu este lipsit de interes nici „amănuntul” că un șofer de 22 de ani, fără experiență, este trimis în curse interurbane dificile, ce s-au sfîrșit în felul descris mai sus. Care să fie „misterul”? E ușor de dedus! Alții, șoferi cu experiență, oameni cumînți, serioși, pricepuți, sint însă puși să facă curse simple, ușoare, cu care ar fi trebuit să înceapă tînărul nostru pilot.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

acesteia. Lucrurile s-au petrecut în plină zi, cu vizibilitate optimă, iar pe carosabil nici urmă de umezeală. Din sens opus se apropia însă un autoturism. Pe care tînărul șofer l-a observat. Și căruia firesc era să-i dea prioritate. Dar nu i-a dat! Forțînd, cu orice preț, realizarea depășirii. Potrivit agresivei mentalități a acelor șoferi — e drept puțini, dar, totuși, existenți și periculoși — care își arogă, cu de la ei putere, fără scrupule, dreptul de a fi primii în orice împrejurare, în virtu-

Depășire ratată

pie. Cînd și-a dat seama de eroarea sa, era prea tîrziu. Intrase într-o situație disperată, fără ieșire! Din sens invers, distanța față de turismul ce se apropia se micșora văzînd cu ochii. Șoferul camionului, într-un efort de ultim moment, a virat cit mai mult spre stînga, încercînd să iasă pe cîmp. A mizat pe faptul că automobilul va încerca să se strecoare între camion și autodubă. Speranță deșartă! Gîndire puerilă! Fantezie de genul cămăilei

poate mai fără minte. El și-a propus să „elibereze” drumul autoturismului virînd puternic la stînga. Astfel ajunge exact acolo unde se „refugiase” mașina mică în dorința de a facilita manevra de depășire a șoferului imprudent. Acesta a „reușit” să oprească doar după ce a izbit cu toată puterea autovehiculul aflat pe țarla. Forța impactului a făcut tîndări autoturismul, iar toți cei patru ocupanți ai acestuia și-au pierdut viața! Orice fel de comparație cu privire la valoarea vieții este lipsită de sens! Pen-

Tamara Costache sau PRIMELE RECORDURI MONDIALE ALE NATAȚIEI ROMÂNEȘTI

Fotografie de AUREL NEAGU

Maxi-taxi

După ce în București sistemul Maxi-Taxi a cunoscut o rapidă dezvoltare, iată aflăm că este pe cale să se extindă și în alte localități ale țării. Deocamdată despre introducerea acestui mod de transport în comun am primit vestii din Rimnicu Vilcea, Ploiești, Craiova și Videle.

Amatorilor de drumetii montane le semnalăm apariția la Editura Sport Turism a noii hărți turistice a Retezatului. Ea include o descriere a geografiei masivului și a traseelor turistice.

„Ultima oră” pe Litoral

În prima parte a sezonului estival, spre și dinspre Litoral, circula 76 de trenuri de călători. Fată de lunile reci circula acum suplimentar 6 trenuri rapide și 16 trenuri accelerate.

Cu o față nouă se prezintă în această vară și plaja „Modern” din Delta Dunării. Suprafața ei mărită are acum 11 hectare. S-au extins spațiile destinate sportului și a crescut numărul mijloacelor de agrement (hidrobiciclete, bărci, loțe, sandoline).

Croaziera pe Marea Neagră cu nava „Dierna” durează 3 zile și oferă, printre altele, posibilitatea admirării, de pe mare, a panoramei orasului Constanța și a stațiunilor de pe Litoral.

Aflăm că turiștii care își vor petrece concediul la mare vor avea la dispoziție aproape 5 milioane de vederi. Sperăm să fie toate cu imagini de pe Litoral.

Pe geamul uneia din tonele pentru vinzarea înghețatei, de la Universitate într-o zi extrem de călduroasă am citit acest amănunt delic neglijabil: „Azi vă oferim... Si puțin mai jos: „Nu avem înghețată”.

Mirajul Deltei

Aflăm că în Delta Dunării au sosit primii turiști din actualul sezon estival. Bazele turistice de

aici (hoteluri, căsuțe rustice, campinguri), amenajate în cele mai pitorești locuri, pot găzdui simultan mii de vizitatori. Amatorii de plimbări pe canalele Deltei au la dispoziție cinci hidrobuzuri, cinci salupe rapide, o navă de agrement și pescuit și două pontoane dormitor, toate la un loc însumind o capacitate de transport de 400 de locuri. Nici pescarii n-au fost uitați. Lor li s-a creat posibilitatea să închirieze bărci cu sau fără însoțitor, unelte și permise de pescuit. Și încă o informație. La Sulina turiștii au la dispoziție în acest an un nou și modern hotel cu 200 de locuri, restaurant, bar de zi și discotecă.

Născută în 1877

Cea mai vîrstnică locuitoare a comunei Scărișoara, județul Alba, este Sofia Ionele. Ea a împlinit venerabila vîrstă de 109 ani. S-a născut deci, în anul războiului de independență!

În localitatea Iazurile-Călca din Delta Dunării s-a deschis cea de-a IX-a ediție a taberei de creație.

Oprîți „testul”!

Nu vă spunem, cu siguranță, nici o noutate dacă afirmăm că fabricile de bere ne „testează” din cînd în cînd gustul, s-ar zice, oferindu-ne bere... cu gust de ulei. Ceea ce nu știți este că „testul” e pe cale de a fi îmbunătățit. La Sibiu a apărut o sticlă de bere cu gust de ulei care avea, în plus, și eticheta originală. Adică „Ulei de floarea soarelui”.

Alta tot comercială, și tot originală. Cumpărătorul: „Ce fel de suc aveți?” Vinzătoarea: „Ce te interesează, de care e? Tot trei lei costă!” Fără comentarii.

Vara astronomică

Miine începe vara astronomică. Unele amănunte legate de acest eveniment ne-au fost fur-

nizate de astronomul Magda Stavinschi.

„Astăzi soarele a răsărit la ora 5 și 31 de minute și va apune la ora 21 și 3 minute. Dacă ținem seama și de durata crepusculului astronomic la latitudinea Bucureștiului, vom constata că noaptea va fi deplină doar 5 ore și 20 de minute. Nici o surpriză. Doar miine este ziua solstiului de vară. Deci, miine, 21 iunie, ora 21 și 30 de minute, soarele se va afla în cel mai înalt punct de pe bolta cerului, coborînd apoi încet, încet, timp de 6 luni pînă la solstiul de iarnă de la 22 decembrie. (Miine soarele nici măcar nu apune la cerul polar nord; la miezul nopții abia atinge în treacăt orizontul)

Paradoxal, acum, la începutul verii, cînd zilele și uneori chiar nopțile devin toride, mai exact la 5 iulie, planeta noastră se va afla la cea mai mare depărtare de Soare. Atunci Pămîntul se va găsi cum spun astronomii, la afeliu. Acest fapt decurge firesc din depărtarea Terrei pe o orbită eliptică avînd Soarele într-unul din focare. La începutul lui ianuarie ne-am aflat la cea mai mică distanță față de Soare, iar la începutul lui iulie vom fi, deci, la cea mai mare distanță. În emisfera sudică, unde la 21 iunie începe iarna, zilele scurte sînt asociate și cu depărtarea mare a Pămîntului față de Soare. Zilele sînt astfel acolo mai friguroase. În emisfera noastră, aceeași depărtare face ca verile să fie mai plăcute, mai răcoase decît la latitudinile australe. Căldura zilelor de vară este dată numai de numărul mare de ore în care Soarele încălzește Pămîntul și de înălțimea sa maximă pe bolta cerească.

Tot datorită faptului că orbita terestră nu este circulară, dura-

Plante medicinale în lunile de vară

Am apela la colaboratorul nostru Mircea Alexan, biolog la Trustul Plafar pentru a prezenta cititorilor revistei cele mai importante specii de plante medicinale ce se pot recolta acum. Iată răspunsul său:

„Universul vegetal se găsește în această perioadă la maxima sa dezvoltare. Să pornim, deci, într-o excursie imaginară care poate deveni în orice moment reală. Chiar de la fereastra trenului zărim pe marginea terasamentului **Coada soricelului** ale cărei inflorescențe au proprietăți similare cu ale doctorului **Musetel**, precum și explozia galbenă a florilor de **Sulfina**, plantă utilă mai ales în afecțiuni gastrice și circulatorii. Ici, colo, rid îmbujorate petalele **Macului roșu**, un excelent expectorant și oglindesc azurul cerului florile de **Albăstrele**, usor diuretice și utile în băi de ochi. Pe cărări serpuite, prin finete de deal vom întîlni **Sunătoarea** cu inflorescența sa bogată, galbenă și frunzele cu punctuații transparente. **Tîntaura**, plantă cu silueta fină și flori violacee, ca și **Turita mare** cu o inflorescență alungită, galbenă. De la toate acestea se recoltează partea aeriană, de bază în fitoterapia unor afecțiuni gastrice și hepatobiliare. Mai mărunte, pierzîndu-se în covorul mătășos al ierburii, plantele de **Trei frați pătați** considerată cel mai eficace depurativ (termen care semnifică efectul de curățire a singelui de toxine) ne încintă prin coloritul său al florilor, iar cele de **Cimbrisor**, cu mirosul specific, datorat bogăției în ulei volatil, care-i conferă proprietăți antiseptice și expectorante.

Pe coaste ripoase, mai tot locul e acoperit cu frunzele cărnoase ale **Podbalului** ca și de brăduții în miniatură ai plantelor de **Coada calului**, mărunt epison al uriașilor lumii vegetale din ere de mult apuse, cu virtuți diuretice și antiulcerose. Cînd culegem frați, mure și zmeură, să nu uităm că frunzele sînt medicinale, în principal cu proprietăți antiadiabetice, iar cele de afin importante antiadiabetice.

Tufărișurile și buruienisurile ne oferă o „pradă” bogată: găsim aici tulpini înalte de **Pelin**, renumit tonic-amar și **Talpa gistei** (numită astfel datorită frunzei care seamănă cu o labă de gîscă) plantă de bază în fitoterapia nevrozelor cardiace.

Străbătînd la pas pădurea, vom întîlni printre arbori silueta aparte a **Mesteacănului** și **Frasinii** cu frunze avînd proprietăți diuretice. Prin covorul de plante erbacee remarcăm usor **Rostonasca**. Sucul său e caracteristic galben-portocaliu. Planta are acțiune certă în afecțiunile hepatice. **Plămînarica** (își trage numele de la frunzele sale mari care au parcă desenate cu alb alveolele unui plămîn) este un bun expectorant.

În Transilvania mai ales, întîlnim covorul pururea verde de **Saschiu**, una din plantele de bază pentru industria de medicamente.

Pe unde trecem, pe unde ne ducem, ne însoțesc cîteva plante așa numite ubicviste, adică din cele care vegetează mai peste tot. Iată **Pătlagina**, cu frunzele foarte bune expectorante. **Păpădia**, utilă în boli de ficat, măruntul **Troscot**, un bun diuretic, precum și **Volbura** foarte eficace ca laxativ.

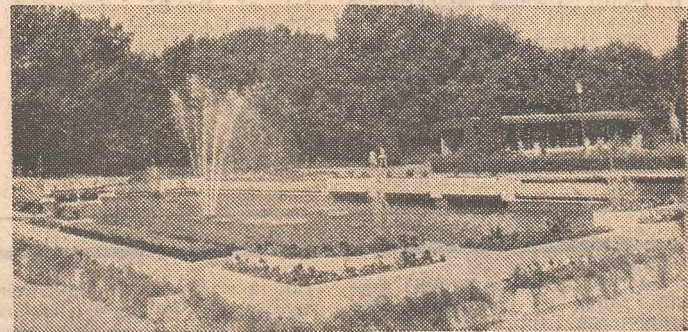
Ultima oră

„Expoflora '86”: două milioane de flori vă așteaptă

Cînd am aflat că în Herăstrău, în urmă cu cîteva zile, se inaugurase „Expoflora '86”, m-am gîndit la explozia de culoare pe care ne-o oferă an de an rondurile cu flori dintre cele două pavilioane cu aranjamente florale aflate în apropierea intrării, dinspre Piața Aviatorilor, a parcului.

Am avut însă surpriza ca discutînd cu ing. Lillian Pompei Popescu, șeful secției de întreținere spații verzi din cadrul Direcției domeniului public, să constat că imaginea mea era doar parțială. Altfel spus, am aflat că „Expoflora” nu se mărginește la perimetrul pe care-l observasem. Ea se întinde pe o suprafață mult mai

prin tunderea gazonului în diverse modele și la înălțimi diferite. Continuîndu-ne drumul, ajungem în zona bazinelor. Pe marginea lor au fost amenajate jardiniere unde sînt prezentate colecții de petunii, crăite și coltunași „curgînd” melancolic spre luciul apei. Între cele două bazine: „Grădina însoțită”. Viu colorate, se răsfață în lumină garofitele, ghetisoara, pufuleții, floarea de piatră, sedumurile. Trecem pe lângă „covorul argeșean” și ajungem în „Valea teraselor”. Mai departe „Insula trandafirilor” frăpează ochiul cu un fascinant joc de culori, alb, roz, roșu, lila, oferit de peste 60 de soiuri de trandafiri. Urmează cea mai mare expozi-

mare în jurul acestuia. De fapt, Herăstrăul găzduiește în această parte a sa cea mai mare expoziție dendro-floricolă din țară (întinsă pe 7 ha). Este motivul pentru care vă propunem să vizitați în continuare, însoțiti de ghidul nostru, ing. Lillian Pompei Popescu, această originală expoziție, adevărată expresie a pasiunii și priceperii realizatorilor ei, specialiști și muncitori din cadrul Direcției domeniului public.

La intrarea în parc dinspre Piața Aviatorilor, sînt prezentate două „covoare oltenesti” însumînd o suprafață de 540 mp. Pentru „confectionarea” lor s-au folosit aproape 750 000 de plante de talie mică, divers colorate, care reproduc fidel motivele cunoscute ale covoarelor adevărate. Parterul central este plantat în exclusivitate cu trandafiri roz, roșii și galbeni. Efecte surprinzătoare de imagine s-au obținut aici

tie de plante perene din țară. Peste 280 de specii și soiuri. În „Grădina rustică”, în jurul fontinei cu ctură, înfloresc crăitele, cotunasi, gura leului, busuiocul, ca în tradiționalele grădini din satele românești. Știați că există o masă a tăcerii și aici pe malul lacului Herăstrău? Ea a fost „cioplită” cu măiestrie din arbuști care, de obicei, alcătuiesc prin parcuri gardurile vii. Dacă doriți s-o vedeti, treceți prin grădina dendrologică. Am lăsat în mod intenționat la urmă cele două pavilioane cunoscute, credem, de orice bucureștean care a trecut măcar o dată prin Herăstrău. Într-unul domnesc exclusiv trandafirilor. Celălalt cuprinde frumoase aranjamente florale — cu găbenele, digitalis, crini, margarete floarea miresii, garoafe, gura leului — în coșuri de răchită, vase de ceramică și sticlă, rondele de lemn și răchită.

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILIA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.